

## בדיקות בז' נקיים, ודין בדיקה בחו"ס

אם צריכה לכתחילה לבדוק כל יום משבעה נקיים - הראב"ד (שער הספירה ס"ב) דקדק דלכתחילה צריכה לבדוק כל יום מהשבעה נקיים אלא דבדיעבד עלו לה אם בדקה רק ביום הראשון וביום השביעי וכ"כ הרשב"א בתוה"ב, אכן הרז"ה בהשגות כתב דלאו דוקא אלא כך הדין אף לכתחילה.

**בדקה בראשון או בשביעי** - בגמ' פליגי רב ורבי חנינא אליבא דרבי אליעזר אם בדקה בראשון או בשביעי אם תחלתן וסופן בעינן או דילמא תחילתן אע"פ שאין סופן וסופן אע"פ שאין תחילתן, דעת הרמב"ם (איסורי ביאה פ"ו הכ"ב) והראב"ד בבעלי הנפש והרשב"א בתוה"ב והרא"ש (פ"י סי' ה') שהלכה כרב, אבל הסמ"ג (לאוין קיא) כתב שלא נתברר הלכה כדברי מי ולפיכך ראוי להחמיר כדברי רבי חנינא וכן הסכימו בספר התרומה (סי' פח) והמרדכי (שבועות פ"ב רמז תשלז) והגהות מיימוניות (איסורי ביאה פ"ו אות ו' בשם רבינו שמחה).

**בדקה באמצע הז' נקיים** - הרשב"א בתוה"ב והרז"ה נקטו בפשיטות דאם לרב סופן אע"פ שאין תחילתן מהני כ"ש שבדיקה באמצע הז' נקיים, וכ"כ הראב"ד מטעם אחר, אכן הרא"ה בבדק הבית השיג על הרשב"א דאנן שבעה נקיים ספורים בעינן ולכן דווקא אם יש תחילתן או סופן אפשר להחשיב שהימים הבאים או שעברו לספורים.

**הפסיקה בטהרה ובדקה ביום השמיני** - הקשו האחרונים לרב דסגי בבדיקת סופן אע"פ שאין תחילתן מדוע אם בדקה ביום השמיני לא עלו לה ז' נקיים הרי נחשיב שהתחילה ז' נקיים יום אחד מאוחר יותר ויום השמיני שבדקה בו יחשב כיום השביעי, ובמעיל צדקה (סי' סג) ובסדרי טהרה (ס"ק יח, וסי' קצ"ב ס"ב ד"ה אלא דטובא) הוכיחו מכאן שאין ספירת שבעה נקיים מועילה אלא אם כן נתנה דעתה ונתכוונה שיעלו לה ימים אלו לספירת נקיים ואמנם אם נתכוונה מתחילה לספור שבעה נקיים מהיום השני שאחר הפסק טהרה ובדקה ביום השביעי לספירתה אף על פי שעברו שמונה ימים מהפסק טהרה עד שבדקה עצמה עלו לה ימים אלו לספירת שבעה נקיים וכן הסכים בפרדס רימונים, אבל בלחם ושמלה (סק"ז) כתב שבדיקת יום השביעי אינה מועילה כשלא הפסיקה בטהרה ביום הסמוך לשבעה נקיים, וכן כתב בשו"ת צמח צדק (סי' קנ"ה) דכשלא בדקה ביום הראשון וסומכת על בדיקת יום השביעי בלבד אין הבדיקה מועילה לה אלא אם כן התחילה לספור מיד לאחר הפסק טהרה באופן שאין בדיקת יום השביעי מרוחקת מהפסק טהרה יותר משהימים, וכן כתב החזון איש (סי' צ"ב סק"ח).

**בדיקה בשלישי ושביעי** - בדגול מרבבה על השו"ע דייק מלשון הסמ"ג שאם בדקה באחד מן הימים האמצעים וגם ביום השביעי שעלו לה שבעה נקיים שהרי אין חמשה ימים בין בדיקה לבדיקה ובלבד שעשתה גם הפסק טהרה. והוא עצמו לא סבר כן בספרו נודע ביהודה (תניא סי' קכ"ח והובא בפ"ת סק"ו) שאין זה מועיל, וכן בלחם ושמלה (סק"ט) חלק עליו שצריך דוקא תחילתן וסופן.

**בדקה בשני ושמיני** - כתב הנוב"י (מ"ת סי' קכ"ח) שאם בדקה בשני מועיל אם בדקה בשמיני מדין שני ושמיני, אבל בשו"ת תפארת צבי (סי' יח אות ט') ובפרדס רימונים (פתיחה לסי' זה פ"א ח"ג אות ז) פקפקו בזה כיון שלא היה לה כוונה מתחילה שהשני יהיה הראשון.

**אם יש מצות ספירה בפה - עיין בסד"ט (סי' קצו סקי"ח)** שהביא מהאגודה והשל"ה שיש דין לספור בפה כמו ספירת העומר, וכן פסק בחכמת אדם (כלל קיז סי"ד). ועיין בפ"ת (סק"ד) שהביא מהנוב"י תנינא יו"ד סי' קכג שהוכיח מסוגיתנו שאין מצוה בספירה דאם כן אמאי אמרו להטביל את הטועה ולהפסיד את הספירה. ועוד אמאי לא מנו כן בסדר המצוות. וכן הוכיח מרמב"ן [ויקרא כג טו] שאין סופרים בפה וזה שונה מספירת העומר שכאן הענין שלא ישכחום. וכ"כ בחינוך (פרשת בהר מצוה ש"ל) דצווי הספירה הכתוב בזב וזבה אינו אלא השגחה בימים.

**היסח הדעת בנקיים - דעת המעיל צדקה (סי' סג) וסד"ט (סי' קצו סקי"ח וסי' קצב סק"ב)** שיש דין כוונה בימי הספירה ועוד שיש חשש שארגשה ולא אדעתה. והוכיחו כן מהא דשמיני אין מועיל להיות כשביעי, וכן פסקו בחכמת אדם (כלל קיז סי"ב), ובשו"ת בית שלמה (או"ח סי' לו) ועוד הרבה אחרונים, אמנם בלחם ושמלה סקי"ג ועונג יו"ט וחזו"א הקשו מחרשת ושוטה איך בודקים אותה הרי אין לה כוונה, וכ' בחזו"א (צ"ב ס"ק י"א) שבאופן שהסיחה דעתה מלטהר באמצע הז' נקיים יש להקל בזה [אמנם מקובל שהורה להחמיר בזה], וכ"כ בלחם ושמלה סקי"ג וסק"ז דלא בעי כוונה [אולם עיין בלחם סקכ"ו שמשמע שאף שחולק על הכוונה אולם חושש שמא הרגישה ולא אדעתה]. וכ"כ בעונג יו"ט (סי' פג) שאין צריך כוונה. [אולם עי"ש שאם מלכתחילה לא כוונה בבדיקה לשם טהרה אי"ז מועיל כי אמרין שלא בדקה טוב ומילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתה].

**בדיקה בחורים וסדקים - גמ' נדה דף ה.** אמר רב יהודה – ממעטת, מצינו ג' שיטות בראשונים לגבי בדיקת חורים וסדקים האם בכל בדיקה יש חיוב על האשה להכניס לחורים ולסדקים או לא:

א. הראב"ד (בעלי הנפש שער הספירה והבדיקה ד"ה הנה כבר פירשנו) כתב שרק אשה הרוצה לעסוק בחולין בטהרה עליה לבדוק עצמה בחורים ובסדקים.

וכתב בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ק סי' מו ד"ה והנה אחר כתבי) שצריך לפרש שמה שכתב הראב"ד בתחילה שצריכה לבדוק בבית החיצון עד מקום שהשמש דש אין כוונתו שצריכה להכניס את המוך בעומק ולהגיע עמו עד מקום שהשמש דש אלא שעיקר הבדיקה לדעתו היא מה שהיא נותנת דעתה להרגיש אם היא טהורה, אבל בחוות דעת (סוף סק"ד) ובלחם ושמלה (ס"ק יא) חלקו עליו וכתבו שלדעת הראב"ד צריכה בדיקה בעומק עד מקום שהשמש דש ולא מיעט אלא שאינה צריכה בבדיקת חורים וסדקים, ובנודע ביהודה קמא (יו"ד סי' מו ד"ה והנה פשפשתי) הביא שהרי"ף בהלכות נדה לא הזכיר כלל הבדיקה אלא רק שצריכה שבעה נקיים וכן הביא את לשונות הרמב"ם שהזכיר בכל מקום לשון קינוח' והוכיח מהנ"ל שהם סוברים שאכן אין צורך בבדיקת חורים וסדקים אלא די בקינוח בלבד ולאחר שהביא את דעותיהם האריך להוכיח שיש להקל בבדיקות אלו ומספיק קינוח בלבד.

ב. הרמב"ן (ד"ה מתוך) כתב שמסברא יש להכריע שלגבי בדיקת הפסק טהרה שבדיקה זו מעלה אותה מחזקת טומאה לחזקת טהרה צריכה להיות בדיקה מעולה שאין אחריה ספק והיינו בחורים ובסדקים אבל בבדיקת שבעה נקיים כיון שכבר פסקה יש לנו להעמידה בחזקתה אף בסתם בדיקה.

ג. הרשב"א (תוה"ב ב"ז ש"ה) כתב שלעולם צריכה בדיקה בחורים ובסדקים בין בהפסק טהרה ובין בבדיקת שבעה נקיים, וכן כתבו הסמ"ג (לאוין קיא) והסמ"ק (סי' רצג) והחינוך (מצוה רז).

**עומק הבדיקה** – בב"י כתב שמדברי רבינו ירוחם נראה שבדיקה עד מקום שהשמש דש היא לעיכובא, והב"ח (ס"ח) כתב שהראשונים שכתבו שתכניס עד מקום שהשמש דש אין כוונתם לעיכובא אלא למצוה מן המובחר, ועי' מקור חיים (ס"א נ"א) ובא"ח (פרשת צו ט"ו).

**היכן הוא מקום שהשמש דש** – כתב הב"י בטעם דבעי בדיקה עד מקום שהשמש דש, משום דכיון דקיי"ל בנדה דף מ' דנשים מיטמאות ביציאת הדם לבית החיצון אע"פ שעדיין לא יצא לחוץ צריכה לבדוק כל הבית החיצון, ומבואר שם מדברי הגמ' דבית החיצון הוא עד מקום שהשמש דש, ועי' בשו"ת משאת בנימין (סי' מט) השיב לבעל הסמ"ע ומקום בין השינים אינו בפתח צואר הרחם, אלא בין השינים הוא למטה מזה בתוך הבית החיצון הנקרא נרתיק' ואין מקומו ידוע, אכן מצאנו דפליגי הפוסקים אם הבית החיצון הוא הנקרא פרוזדור או דילמא הפרוזדור ממשיך מבין השיניים ולפנים מדברי הב"י מבואר דנקט שהבית החיצון הוא כל הפרוזדור, אכן המעדני יו"ט (פ"י ס"ה סק"ח הביאו הסד"ט ס"ק כ"ו) הוכיח דהשמש מגיע עד סוף בית החיצון אבל לא מגיע עד סוף הפרוזדור.

**דין אשה שיש לה טבעת ברחמה ואינה יכולה לבדוק בחורים וסדקים** - בשו"ת זכרון יוסף (סי' י') כתב שדי לה לבדוק על ידי שתכניס מוך נקי באמצע הרחם עד קרוב למקום שהשמש דש ותניחנה שם במשך כל בין השמשות, ואף על פי שלא בדקה עצמה במקום הטבעת הרי הטבעת מונחת מן הצדדים ומן הצדדים הרי לא יבוא שום דם טמא, אבל בסדרי טהרה (ס"ק כג ד"ה ועוד קשה) דחה את דבריו וכתב שבדיקה שיש לחוש שמא זב הדם דרך צדדי פתח המקור לכותלי הפרוזדור ונכנס לחורים ולסדקים שלא כנגד העד ולכך צריכה דוקא בדיקת חורים וסדקים כדי לברר שפסק הדם וכל שאינה יכולה לבדוק בכל הצדדים אין בדיקתה מועילה, ועוד כתב (שם ד"ה ועוד נראה) שבדיקת ההפסק טהרה אינה רק כדי לברר שעכשיו בשעת הבדיקה פסק הדם מלזוב אלא שכשבודקת בחורים ובסדקים ונמצא המוך נקי נתברר שכבר פסקה מלראות זמן מה, ובשו"ת רבי עקיבא איגר (מהדו"ק סי' ס) כתב להוכיח שאם מכניסה את המוך דחוק בעומק יותר ממקום שהשמש דש והיינו עד כנגד פי המקור ממש אין לחוש שמא זב הדם דרך הצדדים לחורים וסדקים ולפי זה כתב שיש עצה להפסיק בטהרה על ידי שפופרת ומוך בתוכו ותדחוק אותו הרבה עד לפתח המקור וכדרך המבואר בשו"ע סי' קפז ס"ב ובזה אינה צריכה בדיקת חורים וסדקים, ובשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת סי' קלה) כתב שאם פי הרחם מכוון נגד חלל הטבעת וכל פה המקור מכוון נגד חלל הטבעת אם כן בשעת הפסק טהרה תתן צמר גפן תוך מטלית של פשתן נקי ולבן באופן שיהיה עב קצת ויהיה אצלה מן קודם בין השמשות עד אחר צאת הכוכבים, ובערוך השלחן (סכ"ט) כתב שאם אין ביכולתה להוציא הטבעת מפני שסכנה הוא לה אז בהפסק טהרה ועוד פעם אחת בשבעה נקיים תבדוק על ידי שתכניס המוך לפרוזדור בעומק ותשהנו שם כל בין השמשות, ובשאר ימי הנקיים תבדוק כפי יכלתה ואינה צריכה להכניס מוך לעומק במשך כל בין השמשות וכעין זה כתב בשו"ת בנין ציון סי' עב.



# תינוקת פרק עשירי נדה

**הרבא** קמ"ח סופן אע"פ שאין תחלתן. ואם תאמר (א"כ) לר' כל זנה לרעה הפרשה ביום שפוסקת צו כנו נדה ואמאי קמתי במתני' שדקה ענמה יום ראשון לא כבר דקה ענמה מאתמול והפרשה בטורה ואי הוה אומר דלא צעין הפרשה ביום ג' הוה ניחא ל"ל לילכא למדק דהוה דאפי' אן כני בהפרשת שלשי' לרבי אליעזר לא סגי דלא תני שדקה ביום ראשון משום פלוגתא דרבי יהושע ורבי עקיבא כמו ראשון ושמיני דקמאר רב לרבי אליעזר היא אלא ולא תני במתני' אע"ג דלר' אליעזר הוי רבואה טפי משום דלא מימני ליה תו פלוגתא דר' יהושע ור' עקיבא: **שבעה** זבדא ושנים זבדא. מכאן אין יכול לדקדק דלא צעין ספורים בפנינו מדטובלת אע"פ שלא הפסיקה בטורה ולא דקה נמי תחלת ספורים דאע"ג דלא צעין ספורים בפנינו בזה קטנה בזה גדולה צעין ועוד דסוף סוף סגי לה במה שדקה ביום הספירה ומלאה טוהרה דאי אין בדיקת סוף היום עולה לספירה לא היה תקנה לבנות ישראל אלא אם כן ידקון בעליית עמוד השחר דספירת לילה אינה ספירה: מה

וַיִּמָּא תַחֲלָתָן אַף עַל פִּי שְׂאִין סוֹפֵן הוּא דִאמְרִינָן  
כָּל סוֹפֵן אַע"פ שְׂאִין תַּחֲלָתָן לֹא קמ"ל **ר** אֵינִי וְהָא <sup>6</sup> כִּי  
ר' יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא טוּעָה וְלֹא יֵדְעָא מֵאִי תִּיּוּבְתִּיהָ  
אֲתֵיָא לְקַמְן בְּלִילִיתָא מִמְּבֻלִּין לֵה בִימְמָא לֹא מִמְּבֻלִּין  
סְפוּרִין לִפְנֵינוּ בִימְמָא נִמְי נִמְבֻלִּינָה דִּילְמָא יוֹלְדַת  
לֵה סְפוּרִין אֵלֶּא לֹא שְׁמַע מִינָה בְּעִינָן סְפוּרִין בְּפִינוּ  
ע"ד דִּאמְרֵי בְּעִינָן סְפוּרִין לִפְנֵינוּ וּמִנָּא תִּמְרָא דִּלְרַבְּנָן  
דְּתַנְנָן <sup>6</sup> טוּעָה שְׂאֵמְרָה יוֹם אֶחָד טַמָּא רֵאִיתִי מִמְּבֻלִּין  
גְּדָה וְתִרִי לְזִיבָה בֵּין הַשְּׁמִשּׁוֹת טַמָּא רֵאִיתִי מִמְּבֻלִּין  
מֵאִי עֲבִידִיתִיהוּ אִמְרֵי רַב ירמיה מוֹדַפְתִּי כְּגוֹן שְׂבָכָת  
הַרְיִין תַּמְנֵי לְגֵדָה וְתַלְתָּ לְזִיבָה לֹא רֵאִיתִי כָּל עֵיקֶר  
בִּילִית אִמְרֵי רַבָּא הָאִי דִּינָא דְלֹא דִינָא דִּינִי בְּגַלְחָה  
עֵי חֵד יוֹמָא דְלִית לִיה תּוֹרָא לִידְעֵי תִרִי יוֹמִי אֲתֵרְמִי  
אֵל יִהְיִי לִיה תּוֹרִי אֲזַל נִכְסִינְהוּ אִמְרֵי לְהו <sup>7</sup> דֵּאִית  
מִשְׁכָּא דְלִית לִיה תּוֹרָא לְשַׁקּוֹל תִּרִי מִשְׁכִּי אִמְרִי  
תֵּאמְרֵי לְהו סוֹף דִּינָא כְּתַחֲלָת דִּינָא תַּחֲלַת דִּינָא  
עֵדִיף סוֹף דִּינָא נִמְי מֵאֵן דְלִית לִיה עֵדִיף הֵכָּא נִמְי  
אֲתֵי סְגִי לֵה אִי בְּתַשַּׁע טְבִילִית אִי בִי"א טְבִילִית  
אֲרֵאִיתִי בְּעִיא חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה טְבִילִית אֵלֶּא אִימָא הֵכָּא  
רֵאִיתִי אִי בִימֵי גְדָה רֵאִיתִי אִו בִּימֵי זִיבָה רֵאִיתִי  
טְבִילִית אֲתֵאִי קַמְן בִּימְמָא יִהְיִינָן לֵה שֶׁב לְגֵדָה  
וְתַמְנֵי

והילולא כלו ז' ימי נדה וכן לליל יום ז' וכן ליל שבוע זה וטפ"ל  
 דלמנא דאחמול חזאי ימי זבחה הוה והואי שומרת יום כנגד יום  
 לא פסוקי אבל אחיא לקמן צלילא איכא י' טפילות ח' לנדה וב'  
 לילת שבוע זה ולמנא שביעי נמי טפלה משום דלמנא צלילא  
 טפילות משום מילתא דלא פסיקא היא דהא כי אחיא צימנא ליכא  
 במוציא עבדיהויהו. אם צבחה ציום או צלילה ואומרת בין השמשות  
 רחתי ואני יודע מהלך אדם צימי נדה ואם צימי זבחה ומספקי ליה  
 פשינו בין השמשות של ערב שבת טופלת מיד צלילי שבת שמה  
 שבות שצאת לפנינו רחתי וילילה היא ומשכה ז' ימי נדה עד עכשיו  
 מטפצילין לה בין השמשות דאחאי לקמן דלמנא בין השמשות דאחמול  
 בין השמשות עד שלא תחשך דשמה עדיין יום הוא ורחאי לטפילת  
 ימינו רחתי ומיום שני היה והיום טופלת ליום כנגד יום ובאחד  
 מרחתה ובאת לפנינו ובכל<sup>ל</sup> יום השבת היו ראשון וא' בשבת היו שימור  
 צאתו מקום: יצירי חד יובא. כל צבחות העיר: אף יתבא. של  
 מה רחתי. אם א' אם ז' שב צדדה. צבחה בשבת טופלת למנא  
 בשבת בכלל שמה בשבת שצאת לפנינו רחתי והיום שלל רחתי:  
 ותמני

**לרבי אליעזר.** למכשר צדיקת שצדי עס הראשון: מהו. דלרבי יהושע ודאי אין להם אלא שמיני צלצד דאף ע"ג דתליל מילתיה צדיקת ומונה ימים הדבוקין אפילו צדיקוניהו הי מלי צראשון ושצדי דתו לאינטרופי לחד מוניה אצל שמיני לאו מסדר ספירת ראשון הוא ולא מנטרף ולר' עקיבא גמי אין לו אלא שמיני צלצד שמה דהא צדימס ומתקן ואלק' צריך לקפור שזה אלא לרבי אליעזר מי מתוקין כל ו' צטורה משוס צדיקת ראשון דהו מתלתן צטורה או לא: **היא היא.** טסוקין: **א** רבי אליעזר ורבי יהושע. דאע"ג דפליגי עליה דרבי עקיבא צראשון ושצדי הכא מודו: **א** רבי יהושע ורבי עקיבא. דמפרישת אצל לרבי אליעזר והאילו ומתלתן צטורה מתוקין כלולה צטורה: **בכותאי אמרה** אשמעתיה.

צפרק צנות כותס (על ל:). <sup>10</sup> דא  
בדקה עד שביעי. ללא היו תחלת  
ימי ספירה צטורה ללא דקה  
צרחשן מהספירה צצין השמשות  
של עליה לציב שרמה צציו  
עד ו' לספירה ומי קולי אשמועי'  
רצ צספירה: התם. לאמר רצ  
לעלי דמטהר רצ אליעזר צדוק  
לרשון ושמיי אשמועינ תחלתן  
אע"פ שאין סופן: והבא אשמועינ  
סופן אצ"פ שאין תחלתן. למשום  
צצורה ו' מחזיקין כל שעה לפניו  
צצורה הואיל ופסקה צצליה ומי  
הפרשה צצורה צצין דמשהחזק  
מעין פתוח ליכא לאחזקי צצורה עד  
צצדוק ותמלא שפסק כדאמרין  
צצמתי' דהפרשה צצורה צצין:  
איני. לרצ פרץ צצורה צצין ספורין  
(ג) וצדוקי ודאי קיימא צצין צצמפלת  
(על ל: טו): דשבע קמא צצילומא  
מטצלין לה כל לילא דילמא השתא  
שלמו צצעה של טומאת וצר ביצמי  
דא מטצלין דה לספוקה צצולדת צצוצ  
ולממר בכל יומא היום כלן ו' נקיים  
שאתר טומאת לידה ומשום הכי לא  
מטצלין לה דאי נמי מתרמי האידנא  
ו' של נקיה משום דצצילה צצומה  
מזה וקדש ויולדת טעילת צצילה  
וצצה טעילתה צצום לא היא ספירה  
הואיל ולא ספרה צצפניו עד שחצ  
צצמינו שבע טסור: <sup>12</sup> ויום אחד טמא  
ראית. ואני יודע אימתי ואפילו  
היום י"ל זה ואינה יודעת אס יום  
ראייתה צצמי נדה אס צצמי וצה  
מטצלין אותה משום טעילה צצומה  
מזה: תשע טבילות ו' צצדה ותרת

לְיִצְחָק. וְכֵן לְחֹתֵן לִקְמֹן בְּיִמְמוֹת וּמִטְעִילֵן אֹתָהּ הַלֵּילָה שֶׁמֶת נָדָה אֶת־יִצְחָק לִפְסוּקֵי וְהָרִיז לְיָצִיד בְּיִמְמוֹת בְּיוֹמָהּ לְחֹתֵן לִקְמֹן מִטְעִילֵן וְעַד שֶׁבָּלָה דְּלִמְתָּה בְּיוֹמָהּ לְחֹתֵן לִקְמֹן הוּא דְחֹזֵף וְטָפֵל לְיָצִיד דִּהְיָה לְיִלִּיל גּוֹפִיָה אִיכָּה לִפְסוּקֵי הַשְּׁחָתָה זְמַן עֲצִילָתָהּ וְכֵן לְחֹתֵן לִקְמֹן חֹזֵף הִיא הַשְּׁחָתָה אִיכָּה זְמַן עֲצִילָהּ וְהִיא דְלֵיל לְלֵיל קָמִי ה' אֶלֶף ט' פְּסִיקָה אִיכָּה דְבִצִּיר מִכִּי לִיכָה וְהִיא מִקֵּץ לִקְמֹן מִטְמָה לְחֹתֵן אִין כָּלֵן עֲצִילָה יִחִידָתָה דִּהָא ב' אֲחֵרָה נִמִּי יוֹם טַמְמָתָהּ לְדִלְמָתָה הִידְרָנָה בְּיוֹם שְׁבָעָת לִפְנֵימִי חֹזֵף: תַּבְנִי לְנָדָה. כְּגֹן בָּחַת הַשְּׁחָתָה זְמַן עֲצִילָתָהּ וְכֵן כֹּל שְׁעֵה זֶה וְלֵילִי שְׁבַת הַבָּצָה שֶׁמֶת בִּין הַשְּׁחָתָה שִׁיּוֹם שְׁבַת הִיא חֲתֻלָּה נִדְחָה הִיא ח' עֲצִילוֹת לְנָדָה וְחֻלָּה לְנָדָה חֹזֵף<sup>17</sup> שִׁיּוֹם ה' בְּשַׁבַּת הִיא וְשִׁמְרָה עֲרַב שְׁבַת כְּגֹד יוֹם ה' וְטוֹבֵלָה חֹזֵף וְלִמְחֹר בְּשַׁבַּת נִמִּי עֲצִילָה שֶׁמֶת בִּין הַשְּׁמִשּׁוֹת לְחֹתְמוֹל כְּשַׁבָּתָה וְעַד שֶׁבָּעָת נִמִּי עֲצִילָה מִשּׁוֹם סָפֵק הִיא ב' הַשְּׁמִשּׁוֹת גּוֹפִיָה שֶׁמֶת לֵיל הוּא וְטוֹעֵלָה נִמִּי טַמְמָתָה לְרֵאָה דִּינָה בְּנִדְחָה. ז' אִיכָּה זְמַן אֲשֵׁנִי דִין לֵיל הוּא וְהִיא ל' שׁוֹר וּכְפִאֲחוֹר לְרֵעוֹת בְּחֻמוֹתֵיהֶן ב' יָמִים: בְּנִיבְהוּ. שְׁחָתָה: שְׁחָתָה שֶׁמֶת בָּחַדָּה בְּשַׁבַּת חֲתֻלָּה וְכֵן עַד לֵילִי שְׁבַת הַבָּצָה וְלֵילִי

## הגהות חב"ח

**(ה) גבו' וקיימא**  
 שבו קמא: **(ז) רש'**  
 ד"ה איז וכו' ובדוק  
 ודאי הס"ד ואח"כ מ"  
 וקיימא לן וכו' זכר הס"  
 ואח"כ מ"ה ציממי ל  
 וכו' של נקיים והר  
 בעיא טבילה כו' מש  
 דטבילה צומנה מל  
 דגדה ויולדה וכו' ול  
 ספרתן צפנינו:

ליקומי רעז"י

דאמרי יום שפופס  
כא כשהיה רואה  
נפוצים לאחרי ימי הגד  
היה וזכר ופוסק  
ממנו היה ספר פורת  
קנה ויהי שעה קצת  
לגיון שעה קצת ואין  
שנים שנים וזכר  
[ועל לב]. וזה  
אמר רבי אבהו  
הפסול (לעיל דף כט  
מתיב רבי יוסי בר  
חנינא) ארבי יעשי  
לי ממני חזק  
בשנים שעה קצת  
אחרי הלא היה  
לה וקמה רבן לא יעשי  
מלא ופוסק רבי יוסי  
זכר מיתבא דרי ויהי  
מפרס שנים וזכר  
שנים. וזה  
מלאה וחזרה ריקנה ל  
אין מיתבא דרי ויהי  
אחרי יא  
הרשע

[illegible]

## הגהות וציונים

[6] צִלְ (גליון). וְכֵן בְּכִי  
 [7] כֹּחַ: שְׁמֵי  
 מִשְׁלֵשׁ וְהַשָּׁא  
 קֹאמִ סוֹפֶרֶת אֶל  
 סוֹפֶרֶת ז' שְׁלֹשִׁים  
 [8] כֹּחַ: וְאִי סֵדֶנִי  
 בְּכִי סוֹפֶרֶים אֶל פִּנֵּי  
 בְּכִי דִלֵּא בְּכִי שִׁיד  
 מוֹפֶרֶשׁ  
 דִּלְהוּ נִבְדָּקוּ אֵם הַ  
 נָקִים  
 מִתְּרָה: וּמֵאֵל תִּמְרָ  
 דִּלְבֶּנֶן  
 מִשְׁלֵשׁ  
 מִסּוֹרִים

**תוספי הרא"ש**

[illegible][illegible]

השמשות טמא ראיתי":

בעינן שבעה נקיים. וכן הדין לדם טפה כחרדל. והשתא שווינהו לכולהו נשי רחזיאן  
זבות גמורות לספירת שבעה נקיים, אבל טבילתן מיהא כטבילת הנדה ואין טובלות  
אלא בליל שמיני כמו שאנו עתידים לפרש בשער הטבילה<sup>(ז)</sup>.

סימן ב

וכיון דכולהו נשי האידנא זכות משוינן להו איצטרכינן לפרושי דין ספירת  
השבעה היאך הוא.

א ונאמר תחילה כי ספירת שבעה נקיים אינה אלא לאחר שלשה דברים, אחר  
הפסקת הדם, ואחר יום ההפסקה, ואחר הבדיקה<sup>(ז)</sup>. וכל שעה שתפסוק מן היום  
אם בדקה וראתה שפסק הדם ואפילו בשחרית עוד אינה צריכה בדיקה כל היום  
(נדה סח), ולמחר תחל לספור שבעה נקיים, ואין חוששים שמא חזרה וראתה בלילה  
או בין השמשות, שאלו-ראתה בין השמשות אבד ממנה כל אותו היום מספק,  
שמא בין השמשות לילה הוא.

ב וספירת השבעה כבר אמרנו<sup>(ז)</sup> שלא יהא הפסקה ביניהן. ואם הפסיקה  
ביניהן צריכה לחזור ולספור שבעה נקיים חוץ מיום ההפסקה וצריכה בדיקה  
להפסקה כתחלת זבה.

שם

ג עתה נפרש דיני הבדיקה שהיא צריכה לבדוק את עצמה.  
ונאמר, כי אע"פ שבדקה עצמה ביום ההפסקה צריכה עוד לבדוק את עצמה  
בימי הספירה בכל השבעה, שהרי שנינו (נדה סח) הוב והזבה שבדקו עצמן ביום הראשון  
וביום השביעי ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו. רבי אלעזר אומר הרי אלו בחזקת  
טהרה וכו'. קתני שבדקו ולא קתני בודקין עצמן ביום הראשון וביום השביעי ועוד  
אינן צריכין בדיקה, אלמא לכתחלה מצות בדיקה כל שבעה<sup>(ז)</sup> (ב).

### השגות הרז"ה

(ב) עוד כתב הרב מדקתני הוב והזבה שבדקו עצמן  
ביום הראשון וביום הז' וכו' לא קתני בודקין אלמא  
לכתחילה מצות בדיקה כל ז'. מיהו אם לא בדקו אלא  
בתחלתן ובסופן או בתחילתן ולא בסופן או בסופן ולא

### לנפש תדרשנו

שכבת זרע סותרת אלא לטהרות אבל לא לבעלה. ומוסיף הרשב"א  
שכן גראה רעת הגאונים והר"ף "שלא חששו להזכיר  
הענין". וצ"ע איך נקטינן בחשבון ימי נדה וזיבה באופן היתה  
סתירת שכבת זרע לענין טהרה ולא לענין איסור לבעלה. וע' מש"כ  
בוה בש' הוספות ס' ב הערה יז.

ו. **וצריכה בדיקה.** משמע דמהניא בדיקה, ללא מוץ דחוק בין  
השמשות, אף ביום הראשון לראיתה (בהפסקה זו) ולא כדעת השו"ע  
(ס' קצו סע' ב) והש"ך שם. וכן משמע מסתימת לשון רבנו לעיל (ס'  
ב הל' א) "וכל שעה שתפסוק מן היום" דמהני בכל ימי ראיתה (ואף  
בשחרית). וע' לקמן ס' ג הל' א במה שנראה לכא' סתירת בדעת רבנו  
בוה, ובהערה ו שם.

ד. **יום ההפסקה.** בפשטות כונת רבנו היא לאפוקי מכותאי  
דסברי שיום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה (נדה לג.). ואפשר רגם  
בכלל כוונתו שלא סגי בהפסק טהרה בתחילת ה' נקיים בצמצום (לו  
היה אפשר לצמצם) אלא בעינן דוקא הפסק טהרה לפני ה' הנקיים,  
וכדעת המהרש"א (דף עא: על תוס' בר"ה הרואה). וכל זה נלמד  
מהפסוק שהביא לעיל (ס' א הל' א) "ואם טהרה וספרה לה שבעת  
ימים". וצ"ע בגמ' נדה לג. למה לא מביאים פסוק זה להוכיח דלא  
כסברת כותאי.

ה. **ואחר הבדיקה.** רבנו לא כתב דבעינן שיהיו ז' הנקיים שלשה  
ימים (לכה"פ) לאחר תשמיש. וטעמו מבואר בראשונים (תוה"ב כה).  
רא"ש פ' בנות כותים, רמב"ן מב. המביאים תשובת רבנו שאין פולטת

## ציוני הלכה

ד

ה"ד.סי' קלו דעה הראשונה  
ה"ה.סס.

מיהו אם לא בדקו אלא יום ראשון ויום שביעי טהורין. ועוד אמרו בגמ' (נדה סס.) שאם בדקה בתחלת שבעה חוץ מבדיקת יום ההפסקה ושאר כל הימים לא בדקה, אי נמי אם בדקה בסוף השבעה ולא בדקה בתחלתן טהורה<sup>(1)</sup>.

ה

## מסורת הראב"ד

(1) ע' שער וסתות סי' א הל' טז  
(2) ע' סי' ג הל' יג

ואם בדקה באמצע השבעה ולא בדקה לא בתחלתן ולא בסופן לא שמענו. ומסתברא לקולא<sup>(2)</sup>, שהרי שנינו בהפסקת הנדה (נדה סח.), נדה שבדקה עצמה יום השביעי שחרית ומצאה טהור אחר שבעת הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה וכו' וחכ"א אפילו בשני לנדתה בדקה עצמה ומצאה טהור הרי היא בחזקת טהורה הכא בעיא בדיקה והכא בעיא בדיקה, הכא סגי לה בבדיקת האמצעי והכא נמי סגי לה בבדיקת האמצעי. (ג)

## השגות הרז"ה

ומצאה טמא הרי זה בחזקת טהורה, הכא בעיא בדיקה והכא בעיא בדיקה. הכא סגי לה בבדיקת האמצעי וה"נ סגי לה בבדיקת האמצעי. ואנו תמהים מזה תימה גדול<sup>(3)</sup>, מה ראיה בדיקת נדה הקלה לבדיקת זבה החמורה שזו אינה לריכה אלא הפרשת טהרה בין השמשות בלבד וזו לריכה שבעה נקיים. ואם באנו ללמוד מבדיקת התחלה והסוף, מנין לנו שתהא בדיקת האמצע כבדיקת התחלה או כבדיקת הסוף, והרי רבנו הקדוש דקדק כמה בשאלותיו ששאל (נדה סח.) ששי ותמישי רביעי שלישי ושני מהו, ואמר ראשון לא שאלתי וטעייתי שלא שאלתי. ואנו היאך נלמוד כבדיקת זבה החמורה בדיקת האמצע מבדיקת התחלה או מבדיקת הסוף. ועוד מה ראה לסמוך על רב" דאמר תחלתן אף ע"פ שאין סופן וסופן אע"פ שאין תחלתן, והא מפלג מפלגי עליה ר' חנינא דאמר תחילתן וסופן בעינן ור' חנינא רביה הוה כדאשכחן צפרק יוס"כ (פי' לפי גירסת הר"ה סס.) וכבר ראינו מקלת החכמים<sup>(4)</sup> שכתבו וכל לצעלה

עת וסתה ולא בדקה טהורה שחרית מסלקת את הדמים, אלא כיון דאיכא חרדה דמיה מסולקין ולא צעיל בדקה הכא נמי דמים מסולקין ולא צעיל בדקה. קא פשיט ליה לא צעיל בדקה ואפילו לכתחילה<sup>(5)</sup>. וכן מפורש בחזון זה בכמה מקומות. ואע"ג דקתני במתניתין ולא בדקה, לא משמע ליה דיעבד אלא אפילו לכתחילה. הכא נמי שבדקו אפ' לכתחילה משמע. ואילו לא נשנית צמנתינו לכתחילה אלא דיעבד לא הולך תנא דמתניתין לשנות ציום הראשון וציום ה' דהא קיימא ליה לרב הזה דדיעבד ציום א' סגיא בין בתחלתן בין בסופן בין באמצע. הילכך אין לדקדק מלשון משנתינו לשון דיעבד. וכדי שלא ליתן פתחון פה לנעל דבר לחלוק, אמור לו איידי דתנא ומלאו תנא שבדקו.

(ג) עוד כתב הרב ואם בדקה באמצע השבעה ולא בדקה לא בתחלתן ולא בסופן, לא שמענו. ומסתברא לקולא שהרי שנינו בהפסקת הנדה (נדה סח.) נדה שבדקה עצמה ביום ה' שחרית ומצאה טהור אחר ז' הימים בדקה

## נפש תדרשנו

ט. תימה גדול. וכן תמה הרשב"א (שם), ולא מצאתי מי שב לתמיהה רבתא זו.

י. מנין לנו... כבדיקת הסוף. כתב הרשב"א (שם) על דברי הר"ה: אני תמה למה לא למדוה מבדיקת הסוף וכו', ע' לעיל בהערה ח (ואעפ"כ חושש הרשב"א לדעת הר"ה לדינא). וע' בדק הבית (שם) דס"ל כדעת זקנו הר"ה דלא מהני בדיקת האמצע ועיי"ש טעמו: זיל הכא ליכא ז' ספורים וזיל הכא ליכא ז' ספורים. (עיי"ש היטב ובהשגת משמרת הבית).

יא. על רב. ע' תוה"ב (כד.) דמבאר הטעם שפוסק רבנו כרב. ועוד י"ל דכן מוכחת דעת רבינא (דף סו.), לפי פי' רבנו בסי' ג הל' יג. ע' נוב" (תנינא קבח) דבאר למה איתר הר"ה להשיג על רבינו ולא השיג עליו לעיל הל' ד.

יב. מקצת חכמים. ע' נוב" (קמא, מו) שמדייק כן בדעת הר"ה שלא כתב דיני בדיקה כלל.

ז. וכן מפורש בחזון זה בכמה מקומות. משמע דמירי הר"ה בענין מקום חרדה ומעוברת, דלא בעיא בדיקה אף לכתחילה. (שהרי בהמשך דבריו, ממשיך בענין חרדה.) וצ"ע, דאם כוונת הר"ה להשגותיו, הרי לא דן בענין זה במקום אחר. ואם לספר בעלי הנפש, הרי אין דין זה מפורש כלל, ואדרבה מבואר בכמה ראשונים דלדעת הראב"ד כן בעינן בדיקה לכתחילה במעוברת ובמקום חרדה, ע' שער הוסתות סי' א הל' טז והערה כו.

ח. ומסתברא לקולא וכו'. כתב הרא"ש (פ' תינוקות סי' ה) על דברי רבנו: ואיני רואה כאן ספק, דמסתברא דעדיף האמצע יותר מן הסוף דאתחזק בטהרה כל הימים שאחר הבדיקה. וכ"כ הרשב"א (תוה"ב כד.) והוסיף (במשמרת הבית שם): כל שכן כשבדקה באמצע דיום האמצע הוה ליה לקודמין כבודקת בסופן ולאחרונים כבודקת בתחילתן, דאטו משום דבדיקת האמצע קרובה לשני הקצוות מיגרע גרעא.

## ציוני הלכה

ה"א. הראשונה וכו' סי' קל סעי' נא.

## מסורת הראב"ד

(ח) הל' א

(ט) הל' ג

(א) סי' ב הל' ז

## שינויי נוסחאות

\* והוא מקום שהשמש דש כ"ה  
כד' וכל הכת"י מיהו ככ"י (פ).  
והוא עד מקום שהשמש דש.

הנה כבר פירשנו דין הספירה ובררנו שאינה אלא אחר בדיקת ההפסקה ואחר יום ההפסקה<sup>(ח)</sup>, ובררנו עוד כי היא צריכה בדיקה מתוך השבעה חוץ מבדיקת יום ההפסקה<sup>(ט)</sup>.

עתה אנו צריכין לפרש ענין הבדיקה היאך הוא.

א ונאמר, כי מצאנו שלש בדיקות חלוקות זו מזו. הראשונה בדיקת קנאות, והיא בדיקה למציאת הכתם לשלש נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא עליה דם, שאם בדיקה עצמה בשיעור וסת למציאת הכתם אם מצאה טמא<sup>א</sup> טיהרה את חברותיה, ואם מצאה טהור<sup>ב</sup> טיהרה את עצמה וטמאה את חברותיה כאשר פירשנו בשערי הכתמים<sup>(כ)</sup>. והשנית בדיקת בית החיצון והוא 'מקום שהשמש דש', והיא בדיקה לגדה ולזבה ליום ההפסקה ולבדיקת השבעה<sup>א</sup> אשר אמרנו למעלה. והשלישית בדיקת חורין וסדקין בבית החיצון, והיא בדיקת הטהרות כאשר אמרו בגמ' (נדה ה) עד שלפני התשמיש אינו ממעט כפקידה. מאי טעמא, מפני שהבודקת לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין. הנה ראינו מכאן כי אע"פ שתקנו חכמים בדיקה לתשמיש ולטהרות, עד שלפני תשמיש בדיקה הוא לתשמיש ואינו בדיקה לטהרות, מפני שאינה מכניסתו

## השגות הר"ה

מעשה דרצינא דאעסק ליה לצריה וכו' שבזמן הזה שלא החמירו צנדה אלא ממנה צנות ישראל<sup>א</sup>, סמכין<sup>ב</sup> אדרב דאמר סופן אף על פי שאין תהלתן. ודוקא צנדה<sup>ג</sup> אכל לא צנדה.

לא צעיא צדיקה כללל הוא, וכל הצדיקות לענין טהרות נאמרו אכל לצעלה דיה צהרגשה צטומאחה וצטהרטה. והס מסייעים דבר זה ממעשה דרצינא דאעסק ליה לצריה ציה רצ צצינא וכו' כדליתא צפ"ק דכתובות (ח) וליתא בנדרת הש"ס רידן אלא בנדה (ס).

## לנפש תדרשנו

הרן על דברי רבנו.

ג. ואינה בדיקה לטהרות. ומבאר היטב הגרע"א (שו"ת סי' ס) את סברת רבנו בזה וז"ל: "דבטהרות חיישינן שמא הדם עצור בסדקים ומטמא לאשה טומאת ערב, אבל לבעלה בבדיקת דפסיקת טהרה כיון דע"י בדיקת העד סמוך למקום שהשמש דש ידעינן דפסק המקור לאוב, מה לנו אם הדם עצור בחו"ס וכו'. גם בבדיקת ז' נקיים יש לומר הכי אף אם הדם עצור בחו"ס, מ"מ הא בלא"ה אין הבדיקה מברר שלא ראתה מקודם ונפל לארץ, אלא על כרחך דמכל מקום מקרי ספירה כיון דמבררת רגע אחד שאינה רואה עכשיו ושוב מתחזקים לכל היום בחזקת טהרה". עיי"ש שמאריך עוד. ועפ"ז נראה ליישב לשון הגמ' גבי תביעה "אין לך בדיקה גדולה מזו", דלכא' הוא תימה, שהרי זוהי בדיקה קלה, ועדיפא מינה בדיקת חו"ס. וי"ל שלענין בדיקת ראיתה לרגע אחד אין לך בדיקה גדולה מזו שמרגשת בכל בית החיצון ולא גרע מבדיקת חו"ס. ועדיפות בדיקת חו"ס היא לענין טומאה בלבד כמבואר היטב בדברי הגרע"א. ולפ"ז י"ל שגם רבנו מודה ליסוד הרשב"א שחצי בדיקה אינה בדיקה (ע' הערה ה), אלא שלדעת רבנו סגי כבדיקה המבררת ראיתה לרגע אחד, ולענין בדיקה זו גם בדיקה ללא חו"ס וגם תביעה היויין בדיקות גמורות.

יג. ממנהג בנות ישראל. ע' לעיל ריש שער הכתמים בסוף הקדמת הראב"ד לשער ובהערה ה שם. וכן ע' לקמן שער הטבילה בהשגת הר"ה ס"ק א.

יד. סמכינו. על יסוד זה של הר"ה שיש להקל יותר במנהג בנות ישראל, כתב הסד"ט (קצו, סוף יח) "שמדברי הב"י לא נראה כן שכתב דאין להקל בשום חומר איסור כרת, ס"ל דאף האידנא אין לחלק וכו'".

טו. ודוקא בנדה. משמע אפילו אם ראתה ג' ימים. וצ"ע הרי בכה"ג אין מחמירים מחמת מנהג בנות ישראל אלא מתקנת רבי בשדות, שזו ודאי תקנה גמורה.

א. אם מצאה טמא. היינו תוך שיעור אותיות (שער הכתמים סי' ב הל' ה), וזה יתכן רק ע"י קנאות כמבואר בנדה דף יב, וכן מוכיח התוה"ב (כ).

ב. ואם מצאה טהור. מקשה הגרע"א (על השו"ע) "ובאמת קשה לי מנ"ל דלענין מצאה טהורה סגי בקינוח וכו'". ואכן הרשב"א בבית הקצר גבי בדיקת טומאה כתב "קינחה" וגבי בדיקת טהרה כתב "בדיקה", משמע דפליג על רבנו בזה. ע' הוספות בסוף הס'.

ב\*. ליום ההפסקה ולבדיקת שבעה. ע' רמב"ן (חידושים ה).

## ציוני הלכה

ויש מי שאומר וכו' סי' קנז  
סעי' ו

## מסורת הראב"ד

(3) עי' לקמן הל' יא והערות שם

לחורין ולסדקין. ועוד אמרו (נדה יב.) דתביעה הרי היא כבדיקה לגבי בעלה<sup>(3)</sup>. ויש מי שאומר דבדיקת זבה בין בבדיקת יום ההפסקה בין בבדיקת השבעה בעינן בדיקה מעולה<sup>ה</sup> כבדיקת הטהרות, ולא הקלו לגבי בעל אלא בבדיקת המעלות כאשר העסוקה בטהרות שהצריכה בדיקה אף לבעלה. ומסתברא כלישנא קמא, מכיון שהקלו על הבדיקה שאפילו בשנים לנדתה<sup>ה</sup> בדקה עצמה ומצאה טהור הרי היא בחזקת טהורה, אלמא בבדיקה כל דהו<sup>ה</sup> סגי לה. (ד)

## השגות הרז"ה

ראיה, שאין זה קל שהקלו בבדיקה אלא קל הוא שהקלו אחר הבדיקה. ולעולם בדיקה יפה צעין בכל מקום שצריכה בדיקה, חוץ מעד שלפני תשמיש מפני שמהומה לציטה.

## לנפש תדרשנו

בנות ישראל שלא לחלק בין ימי נדה לימי זיבה, נהגו הם על פי עיקר הדין לדעת הרמב"ן, ולא בעינן בדיקת חו"ס בו<sup>ה</sup> נקיים, ולכן תיקנו ולא מהני בדיקת הפסק טהרה ביום ראשון לראיתה. ואף שעכשיו מחמירים להצריך בדיקה חמורה, לא זוה התקנה ממקומה.

ז. אלמא. ראיית רבנו צ"ב. ע' הערה ה' לעיל באור החזו"א לשיטת הרשב"א דמצריך בדיקה מעולה דוקא. ונראה דעל סברא זו מקשה רבנו, הרי כיון שבדיקה זו "אינו בירור גמור" ובעינן לברר בצורה המושלמת ביותר שהפסקה בהפסקה גמורה שאינה עומדת לראות אחריה, א"כ לפי"ל לכא' היה כדין לחייב שתפסיק בטהרה ביום השביעי דוקא שאז קטן החשש (ביחס לימים לפני כן) שתמשיך לראות אחר הפסקה זו (כדמוכח בביריתא סתו). א"כ היאך הקילו חז"ל לבדוק אף ביום השני, הרי אפשר בבדיקה מושלמת טפי ביום ז' (דבלא"ה היא צריכה להמתין עד אחר יום השביעי להטהר, כשנהגו דין נדה מה"ת). אלא ע"כ מוכח שאין חיוב לברר בצורה מושלמת שהיתה הפסקה גמורה לראיתה. ומכאן מסיק רבנו דלא בעינן בדיקת חורין וסדקין. (מיהו נראה שגם לרבנו צריך בירור המושלם ביותר לבדוק שלא ראתה לרגע אחד, שהרי כתב שחייבת לבדוק עד סוף בית החיצון).

ועדיין צ"ע איך מהני בדיקה זו לברר שאינה רואה לרגע אחד, הרי שמא מדלפת היא (ע' גמ' י: ושער הוספות סי' א הל' כב). וזו קשה לכו"ע בדיקת בתולה שא"א בבדיקת חורין וסדקין. (וע' חזו"א סי' צב ס"ק כא, דכתב דלקטנה (שאינן לה דעת שנסמך על הרגשתה וגם אין לה בדיקת חו"ס) בעינן בדיקת זמן ארוך קצת, והוא חרוש גדול). ונלע"ד שזה גדר מדיני החזקות, שכאשר רואים על רגע מסויים שלא ראתה דם, אנו מחזיקים אותה במצב של אינה רואה. וזהו יסוד של כל החזקות, שא"א לאדם לברר כל מציאות עד סופו, והתורה סומכת להחזיק מצב לפי הידיעה המועטת שיוצאים בברור עליה. וכעין זה כתב הר"ן ריש פסחים (ד"ה אלא) "שמכיון שבדק (חמץ) יצא ידי חובתו... שהרי סמכה תורה על החזקות".

ח. בבדיקה כל דהו. יש לדרקק בלשון "כל דהו", הרי למעלה כתב דבעינן הבדיקה השניה דוקא. ומכח זה חידש הגוב"י (קמא ס"ק מז) טובא, עיי"ש. ופליגי עליה החזו"ד (קצו ס"ק ד) והלו"ש (קצו יא, עיי"ש). ובאר החזו"ד את דברי רבנו דלא סגי בכל דהו אלא כשהיא בחזקת טהורה. וצ"ע, הרי רבנו מוכיח כן מדין הפסק טהרה. ונלע"ד לישב דברי רבנו שאין הבדיקה הראשונה קנוה.

(ד) עוד כתב הרב כיון שהקלו בבדיקה שאפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור הרי היא בחזקת טהרה אלמא בבדיקה כל דהו סגי לה. ואני אומר שאין זה שום

ד. תביעה הרי היא כבדיקה. מבאר הרשב"א (תוה"ב כד): "כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון". וע' הערה לעיל בסמוך.

ה. בדיקה מעולה. כ"כ רוב הראשונים. וע' תוה"ב (כד): שמאריך להוכיח כן. והנה מחדש הזכרון יוסף (סי' ט) דבשעת הדחק מודו לראב"ד, וכ"כ הסד"ט (קצו ס"ק כג ד"ה ובהכי) שמן התורה לכו"ע סגי בבדיקה קלה שאם לא כן איך בודקת בתולה. מיהו הגרע"א (סי' ס) כתב שלשון הרשב"א מורה דאינה בדיקה כלל ללא חו"ס, דכתב דהוי "חצי בדיקה". וע' חזו"א (צג ס"ק ג) דמבאר היטב את סברת הרשב"א, וז"ל: "ונראה דכיון דעיקר דרך הראיה אינה בשופעת לעולם ואף במעין פתוח יש הפסק שעות. וכל הבדיקה אינה בירור גמור שמא ראתה ונפל לארץ, הלכך לא מקרי בדיקה אלא שתחפש את כל הברורים המבררים ראיתה ולא תשאיר דבר שיכול להורות על הראיה מבלי בדוק אותו. והלכך כשמשארת חו"ס לא הוי בדיקה שהרי השאירה מה שיכול לברר ולא בררה". ולפי באור החזו"א לא קשה מידי כיצד מהני בדיקת הבתולה אע"פ שאינה בודקת בחורין וסדקין, שהרי תפשה את כל הברורים שבאפשרותה, והלכך אינה נקראת חצי בדיקה. (ומש"כ החזו"א בדרך אחרת בסי' צב ס"ק כא אינו לפי דעת הרשב"א).

ו. שאם בשנים לנדתה. משמע שהפסק טהרה בראשון לנדתה לא מהני. (וכדעת הרמב"ם ורמב"ן). וצ"ע שלעיל (סי' א הל' בג, עיי"ש הערות) משמע שלהלכה למעשה יכולה לבדוק להפסק טהרה ביום ראשון של ראיתה. (ולא כדעת השו"ע סי' קצו סעי' ב דלא מהני בבדיקה). ע' לו"ש (קצו, ס"ק ד) שמביא פסקי הרמב"ם כזה שגם לכא' סותרים אהרדי כנ"ל. ומיישב הלוי"ש דלא קשה מידי, שהרי בזמן הזה שסופרות בנות ישראל ז' נקיים על כל ראית דם, ממ"נ יש הפסק טהרה כדין. הרי אם נדה היא, תועיל בבדיקה בשבעה הנקיים להפסק טהרה ולנדתה. ואם זבה היא, הרי בזבה מהני הפסק טהרה ביום הראשון לראיתה. ואדרבה תמה הלוי"ש על דעת השו"ע (ומקורו של השו"ע, הרמב"ן) שמחמיר בכה"ג. (ועיי"ש בלו"ש דמיישב דהרמב"ן לשיטתו קאי דדעתו דבבדיקת הפסק טהרה בעינן בדיקת חורין וסדקין, ובבדיקת ז' נקיים לא בעינן. ואף שהלוי"ש חוזר ומקשה על ישובו הנ"ל מחמת שהרמב"ן מחמיר להלכה ולמעשה גם בו נקיים להצריך בדיקת חורין וסדקין, לענ"ד יש לישב שבזמן שהנהיגו מנהג

## ציוני הלכה

ה"ד.סי' ק"ו סע' ו.  
ה"ה.סי' קפ"ו סע' א' וס"ך סס.  
שאין אנו בקיאים וכו'. רמ"ח  
סס.

## מסורת הראב"ד

(ג) שער הוסתות סי' א' הל' ב  
והל' יא  
(ד) ע' שער הוסתות סי' א' הל'  
ב  
(ה) ע' סי' ב' הל' ג  
(ו) סי' ב' הל' ד

ב אבל בדיקת חלוק לא כלום היא שהרי בדקו את עצמן שנינו (משנה סח'), ובגמ'  
אמרינן (נדה נג.) בדקה עצמה ולא בדקה חלוקה, אלמא בדיקת עצמה לחוד ובדיקת  
חלוקה לחוד.

ג ובדיקת הוסתות שאמרנו<sup>(1)</sup> שהיא צריכה בדיקה לטהר את יום הוסת כמו  
כן בבדיקה קלה סגי לה, ואינה צריכה להכניס לחורין ולסדקין. מיהו בעיא  
בדיקה בבית החיצון. אלא שאין שעות הבדיקות שוות, כי עקר בדיקת  
הוסתות הוא בשעת הוסת<sup>(2)</sup>, ואם לא בדקה בשעת הוסת ובדקה עצמה לבסוף  
ומצאה טהור טהורה. אבל בדיקת הזבה עיקר בדיקתה בתחלת יום הראשון  
ובסוף יום השביעי<sup>(3)</sup> כדי שתהא תחלתן וסופן בטהרה, ואם בדקה באחת מהן  
כבר אמרנו<sup>(4)</sup> שהיא טהורה.

ד והבדיקה המעולה שתהא אשה בודקת עצמה בצמר גפן נקי או בצמר נקי  
ורך או בשחיקי מאני דכתנא. ומכניסתו לאותו מקום, וכל מראה אדמימות שבו  
נדרון כדם.

ה עוד יש אחרת שהיא צריכה בדיקה ובדיקתה בדיקה קלה<sup>(5)</sup>, והיא הרואה דם  
מחמת תשמיש (נדה סד., סו.) שצריכה לבדוק פעם ראשונה ושניה ושלישית (ה), ואם  
ראתה בכולם אסורה לשמש, והוא שבדקה עצמה כשיעור וסת או כדי שתושיט  
יד לתחת הכר או תחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו שיהא בעלה באשם תלוי.  
אבל אח"כ הרי הוא כמעט לעת שבנדה שאינה מטמאה את בועלה ואינה  
מוחזקת ברואה דם מחמת תשמיש ואינה נאסרת על בעלה. וי"א שאין  
אנו בקיאים עכשיו בשיעורין הללו, הלכך כל סמוך לביאה אם בדקה ומצאה דם  
נאסרת על בעלה והרי היא בחזקת רואה מחמת תשמיש. ומסתברא כוותיה.

## השגות הרז"ה

ששנינו (שבועות יד.) היה משמש עם הטהורה ואמר לו נטמאתי.  
ומה שסמך צדיקה זו על ר' חנינא בן אנטיגנוס ועל הלכות  
הרב אלפסי. אסמכתא בעלמא הוא להטיל פשרה בין הרב  
אלפסי ובין המקשים על דבריו. ואנו כבר כתבנו דעתנו בזה  
במקום אחר (ס' המאור כתובות ס: בדפי הר"ף) כי דברי ר"ח בן אנטיגנוס  
באשה עסוקה בטהרות הם ובאשה שאין לה וסת, ולא ברואה  
דם מחמת תשמיש. וזה דבר פשוט וברור הוא. ומי כהחכם  
ומי יודע פשר דבר.

(ה) עוד כתב יש אחרת שהיא צריכה בדיקה ובדיקתה  
בדיקה קלה, והיא הרואה דם מחמת התשמיש שצריכה  
לבדוק פעם ראשונה ושניה ושלישית. ואנו אין לנו צדיקה  
ברואה מחמת תשמיש אלא לאחר ביאה שלישית של בעל  
שלישי, כדאיתא בפרק תנוקת (סו.), ובדיקה חמורה שבחמורות  
היא צדיקה השפופרת. אבל מתחלה אין לה צדיקה, שכן  
אמרו משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית, ולא הזכירו זה  
צדיקה כלל וראית הרגשה היא ולא ראית צדיקה, כאותה

## לנפש תדרשנו

באור מחלוקתם). ע"ע בהערה לקמן בסמוך.  
ט. בדיקה קלה. יל"ע אם כוונת רבנו לבדיקה הראשונה או  
לשניה (לעיל הל' א). והנה כיון דלא בעינן בדיקה תוך שיעור אותיות.  
אין מקור שיהא סגי בבדיקה הראשונה. וע' בהערה לעיל בסמוך.

בכלל לשון "בדיקה" סתם (אלא "בדיקת קנאות") וכמו שמדקדק  
הרשב"א (תוה"ב כד:) עיי"ש. וא"כ הבדיקה כל דהו היא באמת הדרגה  
השניה, והיא הבדיקה הפחותה שחל עליה שם בדיקה. (כל זה לדעת  
רבנו. מיהו לדעת הרשב"א גם הדרגה השניה מקרי קנאות. ע' לעיל

שאל בראשון, דקסבר דבראשון לא עלתה לה בדיקה אלא אם כן הפרישה טהרה בין השמשות הואיל והוחזק מעין פתוח, ולבסוף נמי לא אשכחן דאיפשיטא ליה לגמרי, דהא טעיתי שלא שאלתי קאמר, מכל מקום כיון דאיהו קאמר טעיתי שלא שאלתי, וקא יהיב טעמא דמסתבר מטהר בראשון כבשאר הימים, ואשכחן בברייתא דמיפשטא בהדיא מה לי הפרישה טהרה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון, שמענין מינה דראשון כשני דכיון דפסק פסק, וכל שכן עכשיו שהורגלו במוך דחוק שאין לך בדיקה גדולה מזו. ולפיכך אעפ"י שכל הנשים ספק נדות ספק זבות, ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח<sup>3</sup>, אפילו הכי כל שהפרישה טהרה ואפילו ביום ראשון הרי זו בחזקת טהרה. ויש מחמירין בדבר<sup>4</sup>.

## פסקא ב'

דין הבדיקה בו' נקיים

טוש"ע סי' קצ"ו סעיף ד'

**האשה** שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה לבדוק עצמה כל שבעת ימי הספירה כדי שיהיו ספורים בבדיקה לפניה. לא בדקה עצמה כלל באחד מימי הספירה, אעפ"י שהפסיקה טהרה יום שפוסקת בו, ולאחר שמונה

ימים בדקה ומצאה טהור, אינה טהורה, שאין כאן ספורים כלל, דתנן בפרק תינוקות (סח, ב) הזב והזבה שבדקו עצמן יום הראשון ומצאו טהור ויום השביעי ומצאו טהור ובשאר הימים לא בדקו ר' אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה ר' יהושע אומר אין להם אלא הראשון ויום השביעי בלבד ר' עקיבא אומר אין להם אלא יום השביעי בלבד. וקיימא לן כר' אליעזר, דהא אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר בארבע וחדא מיניהו הא דהכא, כדאיתא בפרקא קמא דנדה (ז, ב). **איבעיא** להו זב וזבה שבדקו עצמן יום הראשון ויום השמיני ומצאו טהור ושאר כל הימים לא בדקו לר' אליעזר מהו תחילתן וסופן בעינן והכא תחילתן איכא וסופן ליכא או דילמא תחילתן אעפ"י שאין סופן רב אמר [היא היא] תחילתן אעפ"י שאין סופן ור' חנינא אמר תחילתן וסופן בעינן והא ליכא. מיתיבי ושיון בזב וזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא יום שמיני בלבד מאן שוין לאו ר' אליעזר ור' יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא. ואמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב זבה שהפרישה טהרה ביום שלישי שלה סופרתו למנין שבעה, ואסיקנא דלבר משלישי קאמר, ואקשינן לבר

**ציונים והערות:** 3 אעפ"י בו' ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח בו'. מוכח דלא אמרי' דממי', על הצד שהיא נדה ולא זבה א"צ ז"ל וההפסק שלפניהם [אלמא שהצריכו ז"ל בתורת ודאין] ונלמד דיתכן דלדין שמחמירין לבדוק כל בה"ש ביום א' יש להחמיר כן גם ביום ג' של ראיתיה, אולי התחילה נדתה ביום ג' (חוריד סי' קצ"ו סק"א) 4 ויש מחמירין בדבר. נראה מדבריו שהמחמירין היינו בבדקה ביום א' קודם בה"ש אבל בדקה בה"ש של יום א' טהורה, וכימי מדיוק המשנה בדבדקה ביום ב' שחרית טהורה הא יום א' שחרית דוקא טמאה, וכ"ה ברמב"ן בהלכות (ירוש פ"ב) דלהמחמירין מהניא בדיקת יום א' בה"ש. (בי ריש סי' קצ"ו) ועי' עמח"ב

## תורת הבית הקצר

## פסקא ב'

אף על פי שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה שתהא בודקת כל שבעת ימי ספירתה כדי שיהיה ספורים בבדיקה לפניה. לא בדקה עצמה מימי הספירה ובדקה [עצמה] ביום השמיני, אף על פי שמצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים, ולא עלה [לה] אלא יום שמיני בלבד. בדקה יום ראשון מימי הספירה ושאר כל הימים לא בדקה, או שבדקה יום שביעי ושאר הימים הראשונים מימי הספירה לא בדקה, טהורה, כיון שבדקה בתחילתן (טהרה) אף על פי שלא בדקה בסופן או שבדקה בסופן ולא בדקה בתחילתן הרי זו בחזקת טהורה.

## מראה הבית

## פסקא א'

דמתניתין דילדותו דרבי היא אבל בזקנותו חזר בו ואמר דראשון כשני, והיינו דקאמר ומעיקרא מאי סבר, דמשמע דהאי חששא דהוחזק מעין פתוח ליתיה, דמעיקרא הוא דסבר הכין והדר ביה, ובר מן הדין דהא רבי בדר' יוסי ור' שמעון תלי ליה ולא מיפלג פליג עלייהו, וכיון דאשכחן להו בהדיא דאמרי אף בראשון, רבי שלא שאל ראשון אין אומרים למי שלא ראה את החדש שיבא ויעיד אלא למי שראה. והרמב"ם ז"ל כתב בהיפך מזה, ולא נתחוררו לי דבריו, והרמב"ן ז"ל כתב שיש לחוש.

(יחידושי הרשב"א נדה סח, ב)

**מעיקרא מאי סבר הואיל והוחזק מעין פתוח.** ומסתברא כיון דרבי אמר וראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי, ואשכחן להו לרבנן כאן דאמרי בהדיא בברייתא מה לי הפרישה בראשון, **שמע מינה הלכה למעשה אפילו בראשון.** ואף על גב דסתם מתני' בשני אבל בראשון לא, מתני' רבי הוא דתקין וסתים, ולפי שלא שמע מהם אלא שני אמר איהו נמי שני, אבל בריתא תניא בהדיא בראשון ועלה סמכין. ולישנא דגמרא נמי משמע

## משמרת הבית

פסקא ב'

## ברק הבית

פסקא ב'

עוד שם צענין ספירת שבעה נקיים כתב המחבר דכל היכא דאפסיקא נטהרה וכו'. אמר הכותב, מה נעשה לו וינח לצו ולא יתמה כל כך, ולל ההרים היא רואה כאנשים. צאמת כך נראה מן הדעת דאין לאו ספורים לפנינו צענין כר' עקיבא וכו' יהושע אלא שתספור שבעה מוחזקין נטהרה כר' אליעזר, וכדקמני הו' והוצה שצדקו עזמן ומנא טהור ויום השביעי ומנא טהור ושאר הימים לא צדקו הרי אלו צחוקם טהרה. ואם צדקה צראשון לצד ושאר הימים לא צדקה אין כאן צדיקת שבעה ספורים אלא מדין חזקת טהרה, וכן כשצדקה שביעי ושאר הימים הראשונים לא צדקה אין הראשונים ספורים אלא מדין חזקה דכל שהפרישה נטהרה וצסוף הו' מנא טהור חזקה שכולן ילאו נטהרה, וכיון שכן כל שכן כשצדקה צאמנע, דיום האמנע הו' ליה לקודמין כצדקת צסופן ולאחרונים כצדקת צתחלתן, דאטו משום דצדיקת האמנע קרובה לשני הקצות מיגרע

משלישי פשיטא, ופרקינן לא צריכא דלא בדקה עד יום שביעי, ואשמעינן התם תחילתן אעפ"י שאין סופן והכא קמשמע לן סופן אעפ"י שאין תחילתן. ומסתבר דהלכתא כרב, חדא דהא דרב ששת ורב ירמיה בר' אבא משמע דסבירא להו כוותיה כיון דאמרי לה משמיה ושקלי וטרו לתרוצה למימריה. ועוד דכי אקשינן עליה (ס, א) משמעתא דטועה שבפרק המפלת שהביאה לפנינו שלשה שבועין טהורין ועשרה שבועות אחד טמא ואחד טהור דדייקינן דבעינן ספורין בפנינו, דחינן מי לא אוקימנא כר' עקיבא אבל לרבנן לא בעינן ספורין בפנינו, ואמרינן ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין בפנינו דתניא טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי וכולה ברייתא, אלמא הלכה כרב. ואף על גב דדחי' ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי ואמר ליה לאו תרוצי מתרצת תריץ

בענין ספירת שבעה נקיים, כתב המחבר דכל היכא דאפסיקא נטהרה סגי לן בשצדקה ציום ראשון של ו' נקיים אעפ"י שלא צדקה צסופן או שצדקה צסופן אף על פי שלא צדקה צתחלתן. ואם צדקה צאמנעיתן כתב המחבר שהיה ראוי לומר דמהניא וראוי ללמוד צדך זה מצדיקות הסוף, השתא הפסיקה טהרה ולא צדקה עד סופן טהורה צדקה צאמנע לא כל שכן, ע"כ. ודבריו תמוהים, דאין שבעה נקיים ספורים צענין, צשלמא כי איכא תחילתן או סופן איכא למימר דסליק לז' ספורים, דכי איכא צתחילתן ו' ספורים גירי צתריה, וכי איכא סופן איכא למימר דצו' ספורים דלקמיה (גריה) [גריה] צתריה, אכל צדיקה דצאמנע זיל הכא ליכא ו' ספורים וזיל הכא ליכא ו' ספורים, ומהאי טעמא ליכא למיגרמר צדיקת זצה מצדיקת נדה, ולעולם צוצה צענין סופן או תחילתן צר מהיה צדיקה דהפסיקה נטהרה.

הכי, דיחויא בעלמא היא ולא סמכינן עליה. וכן פסק הר"ר אברהם ז"ל<sup>5</sup>. ועוד הוסיף בה הוא ז"ל וכתב' ואם בדקה באמצע השבעה ולא בדקה לא בתחלתן ולא בסופן לא שמענו, ומסתברא לקולא, שהרי שנינו בהפסקת הנדה נדה שבדקה עצמה ביום השביעי שחרית ומצאה טהור אחר שבעת הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה וכו' וחכמים אומרים אפילו בדקה בשנים לנדתה ומצאה טהור הרי היא בחזקת טהרה, הכא בעיא בדיקה והכא בעיא בדיקה, הכא סגי לה בבדיקת האמצע והכא סגי לה בבדיקת האמצע, ע"כ לשונו. והר"ז הלוי ז"ל נחלק עליו ואמר דאין ראיה מבדיקת הנדה הקלה שאינה צריכה אלא הפרש טהרה בין השמשות בלבד, וזו צריכה שבעה נקיים. ואם באנו ללמד בדיקת האמצע מבדיקת ההתחלה והסוף, היאך לא למד ראשון משני שלישי ורביעי, ואמר ראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי. ובודאי לכאורה נראין דבריו שאין ללמוד בדיקת הזבה החמורה מבדיקת הנדה הקלה. אלא שאני תמה למה לא למדוה מבדיקת הסוף, השתא הפסיקה טהרה ולא בדקה עד שביעי טהורה, בדקה באמצע לא כל שכן. ומכל מקום יש לחוש ולהחמיר וצריכה בדיקה בתחלתן או בסופן. הרואה דם טיפה כחרדל בימי ספירה ואפילו בסוף הספירה ראתה סותרת את הכל עד שתספור שבעה נקיים מדם, דתניא (סו, ב) ואחר תטהר

ציונים והערות: 5 הר"ר ז"ל. שער הספירה סו' ב' (הל' ד) 6 וכתב. שם (הל' ה)

## תורת הבית הקצר

בדקה באמצע ולא בדקה לא בתחילתן ולא בסופן טהורה, שהרי היתה לה בדיקה בימי הספירה, ולא תהא בדיקת האמצע גרוע מבדיקת התחילה ובדיקת הסוף. ויש מורין בזה להחמיר.

## משמרת הבית

גריעה. וגריעה שאמר לא ידענו מה היא, הגע עמך, אם צדקה צחלתן וצחלתן לפי דבריו לא עלמה לו צדקה, שצדקה הראשון אין נגריים אחריה כל השצעה ספורים שהי צדקה האמצע צאה וגריעה, אלא טעמא דידה טעמא דחוכא הוא. והראב"ד ז"ל כן פסק דצדקה האמצע מועיל. וכן פסק גם הרמב"ן ז"ל וזה לשונו, צדקה ציוס ראשון ושז לא צדקה טהורה וכן אם צדקה ציוס השצעי או צאמד מן השצעה ושז לא צדקה הרי זו צחוקט טהרה שהי צדקה והפסיקה קודם לכן, ע"כ. והוא שמשצנח ואומר כן אומר אדונינו מורי רצנו

בדק הבית

פסקא ג'

אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת

ביניהן.

פסקא ג'

בדיקה צריכה שתהא בחורין וסדקין

טוש"ע סי' קצ"ו סעיף ו'

בענין בדיקת חורים

וסדקים, יפה כתב המסד כל

היכא דצעינן צדקה צעינן

צדקה חורין וסדקין.

ועתה נבאר בדיקה זו אם היא בדיקת חורין וסדקין או די לה בבדיקה שלא בחורין וסדקין. תנן בפרק קמא דנדה (ב, א) המשמשת בעדים הרי זו כפקידה. ואמרין עלה בגמרא (ה, א) אמר רב יהודה אמר שמואל עד שלפני תשמיש אינו ממצט מפקידה מאי טעמא אמר רב קטינא מתוך שמהומה לביתה אינה מכניסתו לחורין וסדקין. ודקדק מכאן הרב רבי אברהם ז"ל דכל לבעלה אינה צריכה בדיקת חורין וסדקין. נראה שהוא ז"ל מפרש מתוך שמהומה לביתה אינה בודקת בדיקה יפה הצריכה לטהרות אלא כמה שצריכה עכשיו לביתה. וסייע עוד דבריו מדאמרין בשילהי פירקין (יב, א) כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו, כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון, ואין לך בדיקה כל דהו יתר מתביעה. והוא ז"ל כתב דיש מי שאומר דבדיקת זבה בין בהפסק טהרה בין בבדיקת שבעה נקיים בעינן חורין וסדקין, ולא הקלו כאן לגבי בעלה אלא בבדיקת המעלות, לפי שאין עיקר הבדיקה לבעל מחמת הבעל אלא מחמת מעלת הטהרות שהיא עסוקה בהן, ולפיכך לא הצריכוה אלא בדיקה כל דהו. ובאמת שהדעת מכרעת כלשון הזה השני, דהיאך אפשר שיהא בעלה שהוא איסור כרת קיל ממעלת עסק הטהרות. ועוד דאף כאן יש לי לומר דבבאה לישאל אומרים לה לבדוק חורין וסדקין, וכאן חשש פשיעה [הוא], כלומר

ציונים והערות: 7 הרר"א ז"ל. שער הספירה סי' ג' (הל' א)

## תורת הבית הקצר

פסקא ג' (ע' בקצר לפסקא ה')

## מראה הבית

גם זה אינו מספיק לדעתי, דכיון שאף אתה מצריכה בדיקה בימי ספירה או בתחלה או בסופה או שמא בכולן, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה בשלהי מכלתין, ואם לא בדקה כלל הרי היא בחזקת טומאה, אף אתה מצריכה בדיקה בכל מקום שמיטמאה בו, דמה הועילה זו בחצי בדיקה, אם אתה חושש לה אף על פי שהפסיקה טהרה, זיל חוש בחורין וסדקין, ואם אין אתה חושש לחורין, מפני מה אתה חושש לשאר המקומות, ואדרבה הדעת נותנת שיהו חורין וסדקין צריכין בדיקה יותר, מפני שהן המעמידין.

ועוד דבדיקת חורין היא שנקראת בדיקה, אבל בדיקה אחרת אינה נקראת בדיקה אלא קנח, וכדמשמע לקמן בשלהי פרקין, דאמרין התם בעא מיניה ר' אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה בתוך שיעור אותיות לחייב בעלה חטאת אמר ליה ומי משכחת לה בדיקה בתוך שיעור אותיות והתניא איזהו אותיות וכו' הוי אותיות שאמרו לקנח ולא לבדיקה, כלומר דבדיקה אינה אלא בדיקת חורין וסדקין, ואי אפשר לה בשיעור אותיות אלא קינוח בלבד, כלומר בדיקה כל דהו חוץ לחורין, אלא בדיקה משמע בדיקת חורין וסדקין, ואנן בבדיקת שבעה נקיים בדיקה תנינן בהו, דאלמא בדיקת חורין הוא.

(חידישי הרשב"א נדה ה, א)

פסקא ג'

מתוך שמהומה לביתה אין מכניסתו לחורין ולסדקין. דקדק מכאן הראב"ד ז"ל דכל לבעלה אינה צריכה בדיקת חורין וסדקין, נראה שהוא ז"ל מפרש מתוך שמהומה לביתה אינה בודקת אלא כמה שצריך לה לשעתה לביתה, וכן סייע דבריו מההיא דאמרין בשילהי פרקין כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו, כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון אם אין, ואין לך בדיקת כל דהו מתביעה.

והוא ז"ל כתב דיש מי שאומר דבדיקת זבה בין בהפסק טהרה בין בבדיקת שבעה נקיים צריכה חורין וסדקין, ולא הקלו לגבי בעלה אלא בבדיקת המעלות לפי שאין עיקר הבדיקה לבעל מחמת הבעל אלא מחמת מעלת הטהרות שהיא עסוקה בהן, והילכך לא הצריכוה אלא בדיקת כל דהו. והדעת מכרעת כלשון הזה, שהדין נותן דלא יהא בעלה שהוא איסור כרת קל ממעלת עסק טהרות, ועוד דאף בזה יש לי לומר דבבאה לישאל אומרים לה לבדוק חורין וסדקין, וכאן חשש פשיעה הוא, כלומר מתוך שהיא מהומה לביתה ועוד דבעלמא אין אתה מצריכה בדיקה לבעלה, חוששין שמא תפשע ולא תבדוק יפה.

והרמב"ן נר"ו הכריע בדבר, דבדיקת ההפסקה שהיא להעלותה מטומאה לטהרה צריכה חורין וסדקין, אבל בדיקת השבעה דכבר בחזקת טהרה עומדת בבדיקה כל דהו סגי.

פסקא ד'

בדין ספירת מקצת היום בתחילה או בסוף

טוש"ע סי' קצ"ו סעיף א'

**אמר** ר' זירא (סו, א) בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות דם טיפה כחרדל יושבות עליה שבעה ימי נקיים. ° ומאימתי התחלת ספורין אלו, גרסינן בפרק תינוקת (סט, א) אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב נדה שהפרישה טהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה. ואקשינן נדה ספירה למה לי אלא אימא זבה שהפרישה טהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה אמר ליה רב ששת לרבי ירמיה בר אבא רב ככותאי אמרה לשמעתי דאמרי יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה אמר ליה כי קאמר רב לבד משלישי. (ו) תנן בפרק בנות הכותיים (לא, ב), בנות הכותיים נדות מעריסתן והכותיים מטמאין משכב התחתון כעליון מפני שהן בועלי נדות שהן יושבות על כל דם. ותניא (לג, א) אמר רבי מאיר אם הן יושבות על כל דם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימתו לדם ירוק דבר אחר יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה. מתקיף לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי נספריה דקיימא לן מקצת היום ככולו. **פירוש**, רמי בר חמא לאו למימרא דסבירא ליה הכין, דהא מילתא פשיטא היא לכולהו דלא נספריה, וכדאקשי ליה רב ששת לרב ירמיה בר אבא רב ככותאי אמרה לשמעתי, אלא טעמא הוא דקא בעי מאי טעמא לא נספריה אנן ככותאי הואיל וקיימא לן דמקצת היום ככולו. **ואיכא** למידק דהא משמע דר' יוסי אית ליה

מתוך שהיא מהומה לביתה ועוד דבעלמא אין אתה מצריכה בדיקה לבעלה, חוששין שמא לא תבדוק אלא קלי. **והרמב"ן** ז"ל הכריע בדבר, דבדיקת ההפסקה שהיא להעלותה מטומאה לטהרה צריכה חורין וסדקין, אבל בדיקת השבעה דבחזקת טהרה עומדת בבדיקה כל דהו סגי. **וגם** זה אינו מספיק לדעת, דכיון שאתה מצריכה בדיקה בימי ספירה או בתחילה או בסופה או בכולן למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה בשילהי מכילתין, ואם לא בדקה כלל הרי היא בחזקת טומאה, אף אתה מצריכה בדיקה בכל מקום שמיטמאה בו, דמה הועילה זו בחצי בדיקה, אם אתה חושש לה אע"פ שהפסיק טהרה, זיל חוש לה אפילו לחורין וסדקין, ואם אי אתה חושש לחורין וסדקין מפני מה אתה מצריך לשאר המקומות, ואדרבה הדעת נותנת שיהו חורין וסדקין צריכין בדיקה יותר מפני שהן המעמידין. **ועוד** דכל בדיקת חורין היא שנקראת בדיקה, שלא בחורין אינה נקראת בדיקה אלא קינוח<sup>8</sup> וכדמשמע בשילהי פירקא קמא דנדה (יב, א), דבעי מיניה ר' אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה בתוך שיעור וסת לחייב את בעלה חטאת אמר ליה ומי משכחת לה בדיקה בתוך שיעור וסת והתניא אי זהו שיעור וסת משל לשמש ועד שעומדין בצד המשקוף ביציאת השמש נכנס עד הוי וסת שאמרו לקינוח ולא לבדיקה, אלמא בדיקה בלא חורין וסדקין אינה נקראת בדיקה<sup>9</sup> אלא קינוח, ואנן בדיקת שבעה תניא בהו, דאלמא בדיקת חורין היא. וכן הדעת מכרעת.

<sup>8</sup> אינה נקראת בדיקה אלא קינוח. וכ"כ בשער ד' (פסקא ט') <sup>9</sup> אלמא בלא חו"ס אינה נקראת בדיקה. יש לדחות דהתם דמיירי לאחר תשישי מיד דשוכבת אפרקיד ליכא הוכחה דאם איתא דהוי דם מעיקרא הוי אתא, אבל בעלמא י"ל דלחולין סומכים אהא דכולת' ביה"ר לא מוקמי דם, וסגי בקינוח (נ"ב קמא סי' מ"ז) אמנם ראיית הרשב"א מבואר דמ"מ נלמד דלשון בדיקה בכ"מ אינו אלא בחו"ס. (תהו"ד סי' קצ"ו סק"ד)

מראה הבית

פסקא ד'

ליה דלא סתרה ספירתה דמכאן ואילך היא מטמאה, והם העלו אותה בקושי. וכבר תירצתיה אני בנדה פרק בנות כותים בס"ד.

(חידושי הרשב"א ראש השנה י, א)

הא דאתקיף רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי נספריה, לאו משום דסבירא ליה הכין, דהא ליכא מאן דאית ליה הכין, כדאמרינן בשלהי מכלתין אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב נדה שהפרישה טהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה אמר ליה רב ששת לר' ירמיה בר אבא רב ככותאי אמרה לשמעתי דאמרי יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה, אלמא

הא דמקשה רבה ואמר ק"ו מנדה, הקשו בתוספות ולימא ליה זבה תוכיח שאין מקצת היום עולה לה בתחלתה דיום שפוסקת בו אינה סופרתו למנין שבעה נקיים כדאיתא בפרק בתרא דנדה, ואפילו הכי מקצת היום עולה בסופה, דזבה טבילתה ביום ומותרת לבעלה דבר תורה אלא שחשו לה חכמים ואסרו לעשות כן משום שמא תבא לידי הספק כלומר שמא תראה בו ביום אחר טבילה ותסתור ספירה למפרע ונמצא בועל זבה למפרע, וכל שכן דלר' יוסי מותרת לגמרי דסבירא ליה דמקצת היום ככולו לגמרי, ואפילו ראתה לבסוף אחר טבילה סבירא

הלכה למעשה הוא שהאשה ביום שפוסקת בו מלראות תלבש בגדים לבנים נקיים מכתמים קודם שיהיה לילה, ותתחיל לספור למחרת שבעת ימי ספירתה וכל ז' ימי ספירתה צריכה ליקח בגד פשתן נקי ולבן או מוך (ע"פ סה"ת סי' פז) ולהכניסו באותו מקום בעומק ולחורין ולסדקין, שכן מוכיח בפ"ק דנדה (ה, א) שאומר שם כשהיא ממהרת אינה מכניסתו לחורין ולסדקין (ע"פ יראים שם דף כו, א), ולהוציאו ולראות אם ניכר בו שום אדמומית וכן עושה שחרית וערבית, בשחר כשעומדת ממטתה וערבית כשהולכת לבית הכנסת קודם שיהא לילה (ע"פ סה"ת שם). ואם שכחה ולא בדקה עצמה כי אם יום שפסקה בו לערב, ולמחרת שהוא יום ראשון של ספירה בדקה עצמה שחרית וערבית ולא בדקה עצמה עד יום השביעי כמו כן שחרית וערבית מותרת וטובלת בלילה וטהורה, כדתנן בפרק אחרון (נדה סח, ב) הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ומצאו טהור ויום שביעי ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקה טהורין רבי עקיבא אומר אין להם אלא יום שביעי בלבד, ובפרק ראשון (ז, ב) פוסק שמואל כרבי אליעזר בארבע זוז אחת מהן (סה"ת סי' פח). אבל אם בדקה יום ראשון ויום שמיני בלבד ולא ביום השביעי בזה נחלקו רב ורבי חנינא בפרק אחרון (סט, א) ואליבא דרבי אליעזר, שרב מתיר הואיל ובדקה בתחילתן של שבעה אף על פי שלא בדקה בסופן ורבי חנינא אוסר הואיל ולא בדקה בסופן, ואומר שם שכמו שמתיר רב תחילתן אף על פי שאין סופן כך מתיר [רב] סופן אף על פי שאין תחילתן, כלומר שבדקה לעצמה יום שביעי ולא בדקה יום ראשון, והואיל ולא נתברר הלכה כדברי מי ראוי להחמיר כדברי רבי חנינא שלא יהא יותר מחמשה ימים בין בדיקה לבדיקה מלבד [בדיקת] יום שפסקה בו שצריכה לבדוק לערב כדי להפריש בטהרה (ע"פ סה"ת שם ע"ש), ואם בדקה עצמה לערב של יום שפוסקת בו כדי להפסיק בטהרה ולמחרת שהוא יום ראשון לא בדקה וגם ביום הז' לא בדקה עד יום השמיני בזה אפילו רב מודה שאינו מועיל כלום שהרי אין כאן לא תחילתן ולא סופן (סה"ת שם). ובספר חפץ פוסק רב ור' חנינא הלכה כרב, ומכל מקום מאחר שאין זה פסק מבורר ראוי להחמיר בדבר:

ואמנם אם היא שכחה ולא בדקה עצמה כל הימים רק בדקה עצמה יום שפוסקת בו לערב ולמחרת שהוא יום ראשון של ספירה או בדקה עצמה שחרית וערבית ולא בדקה עצמה עד יום השביעי שחרית וערבית כמו כן מותרת וטובלת בלילה והיא טהורה דתנן פ"ב (ס"ח ע"א) הזב והזבה שבדקו את עצמן יום ראשון ומצאו טהור ושאר ימים לא בדקו ר"א אומר הרי אלו בחזקת טהרה ר"ע אומר אין לה אלא יום שביעי בלבד ובפ"ק (ז' ע"א) פסיק שמואל כר"א בד' והך חד מינייהו אבל אם יום ראשון בדקה ושוב לא בדקה אף לא ביום השביעי עד יום השמיני אסורה לטבול בלילה שאחרי כן דשמה צריך שלא יהא יותר מה' ימים בין בדיקה ראשונה לבדיקה אחרונה דאבעיא להו פ' בתרא לר"א בדקה יום ראשון ויום שמיני מהו תחלתן וסופן בעין או לא רב א' היא היא ושרי ור"ח א' תחלתן וסופן של שבעה בעין וליכא ואסורה וכן נמי אם בדקה יום ז' ולא בדקה יום א' שרי רב דסופן אף על פי שאין תחלתן ולכאורה נראה דהוי הלכה כרב דשרי דהא מוטיב על רב משמעתתא דטועה דמקודם היתה שמא זבה ואינה טובלת בימי' מיד שבה לפנינו על הספק ומשום טבילה בזמנה מצוה עד יום השביעי ואי לא בעי ספורין לפנינו כרב ביממ' נמי נטבלה מיד. ומשני לא מי אוקימנא כר"ע דאמר אין לה אלא יום שביעי דבעינן ספורין לפנינו אבל רב דשרי איירי ליה אליבא דר"א דהלכה כמותו משמע דלר' חנינא הוה ניחא ליה למקשה דאתיא אפי' אליבא דר"א דשרי הכא אסור דבעינן תחלתן וסופן ובטועה תחלתן ליכא לפנינו ולא מוקי לה אפי' אליבא דר"א וכרבי חנינא דאסר א"כ משמע דסבר התלמוד דלר"א דהלכה כמותו לא בעינן ספורין לפנינו א"כ אם בדקה יום שביעי אבל יום ראשון לא בדקה טהורה לטבול לערב וכן אם בדקה יום ראשון ויום שמיני. והיינו כרב דשרי. אמנם יש לדחות דאף לרבי חנינא לא אתיא כר"א דכיון דשרי בדיעבד אף מדרבנן בלא בדיקת כל שבעת הימים רק יום ראשון ויום שביעי א"כ יתיר מן התורה בדיקת יום אחד אף השביעי לבדו. א"כ ליטבלה לאלתר ביממא משום טבילה בזמנה מצוה בשמעת' דטועה אלא ר"ע היא והוא הדין דמצי למימר ולר' חנינא מי ניחא אלא פריך לרב דשרי אפי' מדרבנן וכן משמע לישנא דקאמר לאו מי אוקימנא לה כר"ע דמשמע בלא רב נמי העמדנו' כר"ע כן פי' מורי רבינו יצחק בר"ש. מיהו אין לסמוך על הדקדוק זה אלא לעולם אף בדיעבד יצטרך שלא יהיה יותר מחמשה ימים בין בדיקה לבדיקה מלבד מיום שבדקה שפסקה לערב כדי להפסיק בטהרה אבל אם בדקה עצמה לערב של יום שפוסקת בו כדי להפסיק בטהרה ולמחרת שהוא יום ראשון לא בדקה וגם יום השביעי לא בדקה עד יום השמיני בזה אפי' רב מודה דאינו מועיל כלום דהא הכא לא תחלתן איכא ולא סופן איכא.

והמשמשת בעדים כו'. אמר רב יהודה אמר שמואל עד שלפני תשמיש - אינו ממעט כפקידה. מ"ט? אמר רב קטינא: מתוך שמהומה לביתה. וכי מהומה לביתה מאי הוי? מתוך שמהומה לביתה - אינה מכנסת לחורין ולסדקין.

### חידושי הרמב"ן מסכת נדה דף ה עמוד א

מתוך שמהומה לביתה אין מכניסתו לחורין ולסדקין. מכאן למד הראב"ד ז"ל שכל לבעלה אינו צריך בדיקת חורין וסדקין, שהרי בדיקה זו אינה מועילה לטהרות מפני שאין בה בדיקת חורין וסדקין ואף על פי כן מועלת לגבי בעלה, ועוד הביא ראיה ממה שאמרו (י"ב א') דתביעה הרי היא כבדיקה לגבי בעלה, והוא ז"ל כתב שיש מי שחולק ואמר דבדיקת זבה בין ביום ההפסקה בין בבדיקת השבעה בעין בדיקה מעולה כשל טהרות, ולא הקלו לגבי בעל אלא בבדיקת המעלות כגון זו שאשה העסוקה בטהרות הצריכה בדיקה זו אף לבעלה מתוך חומר שהחמרת עליה בטהרות, אבל בדיקה מעולה הצריכה להן מחמת הבעל עצמו צריכה להיות בדיקה מעולה, ועוד שיש להחמיר אפילו בבדיקת מעלות, ומה שאמר כאן אינה מכניסתו לא שלא

הוצרכה אלא מתוך שמהומה לביתה חוששין לטהרות שמא לא עשתה כהוגן ולא הכניסתו לחורין ולסדקין, והוא כעין מה שאמרו בסמוך ניחוש שמא תראה טפת דם ותחפנו שכבת זרע וכו', וכן נראה מדברי רש"י ז"ל דכל בדיקה היינו לחורין וסדקין בשילהי פירקין (י"ב א' ד"ה לבדיקה), ולפי הסברא יש להכריע שבדיקת ההפסקה שהיא מעלה אותה מטומאה לטהרה ומוציא אותה מחזקה לחזקה צריכה להיות בדיקה מעולה שאין אחריה עליו ספק, אבל בדיקת השבעה כיון שכבר פסקה להעמידה בחזקה בבדיקה כל דהוא סגיא, דהא אפילו לא בדקה כלל אלא בשעת ההפסקה ובסוף שבעה טהורה לקמן בפרק בתרא (ס"ח ב'), הילכך לקולא כדברי הראב"ד ז"ל, ובעל נפש לא יקל בכך.

### חידושי הרשב"א מסכת נדה דף ה עמוד א

מתוך שמהומה לביתה אין מכניסתו לחורין ולסדקין. דקדק מכאן הראב"ד ז"ל דכל לבעלה אינה צריכה בדיקת חורין וסדקין, נראה שהוא ז"ל מפרש מתוך שמהומה לביתה אינה בודקת אלא כמה שצריך לה לשעתה לביתה, וכן סייע דבריו מההיא דאמר' בשילהי פרקין (י"ב א') כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון אם אין ואין לך בדיקת כל דהו [יתר] מתביעה, והוא ז"ל כתב דיש מי שאומר דבדיקת זבה בין בהפסק טהרה בין בבדיקת שבעה נקיים צריכה חורין וסדקין ולא הקלו לגבי בעלה אלא בבדיקת המעלות לפי שאין עיקר הבדיקה לבעל מחמת הבעל אלא מחמת מעלת הטהרות שהיא עסוקה בהן והילכך לא הצריכוה אלא בדיקת כל דהו, והדעת מכרעת כלשון הזה שהדין נותן דלא יהא בעלה שהוא איסור כרת קל ממעלת עסק טהרות, ועוד דאף בזו יש לי לומר דבבאה לישאל אומרין לה לבדוק חורין וסדקין וכאן חשש פשיעה הוא כלומר מתוך שהיא מהומה לביתה ועוד דבעלמא אין אתה מצריכה בדיקה לבעלה חוששין שמא תפשע ולא תבדוק יפה, והרמב"ן נר"ו הכריע בדבר דבדיקת ההפסקה שהיא להעלותה מטומאה לטהרה צריכה חורין וסדקין אבל בדיקת השבעה דכבר

בחזקת טהרה עומדת בבדיקה כל דהו סגי, גם זה אינו מספיק לדעתי דכיון שאף אתה מצריכה בדיקה בימי ספירה או בתחלה או בסופה או שמא בכולן למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה בשלהי מכלתין (ס"ח ב') ואם לא בדקה כלל הרי היא בחזקת טומאה אף אתה מצריכה בדיקה בכל מקום שמיטמאה בו דמה הועילה זו בחצי בדיקה אם אתה חושש לה אף על פי שהפסיקה טהרה זיל חוש בחורין וסדקין ואם אין אתה חושש לחורין מפני מה אתה חושש לשאר המקומות, ואדרבה הדעת נותנת שיהו חורין וסדקין צריכין בדיקה יותר מפני שהן המעמידין, ועוד דבדיקת חורין היא שנקראת בדיקה אבל בדיקה אחרת אינה נקראת בדיקה אלא קנוח וכדמשמע לקמן בשלהי פרקין (י"ב א') דאמר' התם בעא מיניה ר' אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה בתוך שיעור אותיאות לחייב בעלה חטאת א"ל ומי משכחת לה בדיקה בתוך שיעור אותיאות והתניא איזהו אותיאות וכו' הוי אותיאות שאמרו לקנוח ולא לבדיקה, כלומר דבדיקה אינה אלא בדיקת חורין וסדקין וא"א לה בשיעור אותיאות אלא קינוח בלבד כלומר בדיקה כל דהו חוץ לחורין אלמא בדיקה משמע בדיקת חורין וסדקין ואנן בבדיקת שבעה נקיים בדיקה תנינן בהו דאלמא בדיקת חורין הוא.

(יח) ויש אומרים שצריך. הוא דעת סמ"ג [לאוין קיא לו, ד] וסיעתו דפסקו להחמיר, הואיל ונחלקו רב ורבי חנינא [נדה טט, א], דלרב סגיא בבדיקה אחת תוך שבעה נקיים תחילתן או סופן, ולרבי חנינא בעי תחילתן וסופן, ולא נתברר הלכה כדברי מי, ראוי להחמיר כדברי רבי חנינא שלא יהא יותר מן חמשה ימים בין בדיקה לבדיקה מלבד יום שפסקה בו. וכן כתבו בספר התרומה [סימן פח] והגהות מיימוניות [איסורי ביאה ו אות ו] בשם [רמב"ן] [הלכות נדה פ"ב הלכה ד] ובשם רבינו שמחה. וכתב בבית יוסף [עמוד קסג ד"ה כתב האגור] וכיון דכל הני רבנותא מספקא להו, אין להקל בדבר שהוא ספק איסור כרת, עכ"ל. מבואר דסבירא ליה בבדיקה זו מדאורייתא היא, שאין ספירה בלא בדיקה. מיהו כל זה למאן דמצריך בדיקה תחלה וסוף, אבל להפוסקים דסבירא להו דסגיא בבדיקה אחת תוך שבעה נקיים, לא נתבאר אם בדיקה זו מדאורייתא היא או לאו. וכבר הבאתי לעיל סימן קצ"ב [ס"ק ב ד"ה והנה] דעת המחבר ספר מעיל צדקה דסבירא ליה דאפילו מאן דסבירא ליה דסגיא בבדיקה תחילתן או סופן, על כל פנים ספירה בעינן שהחזיקה בעצמה בחזקת סופרת שבעה נקיים, וכפשוטה דקרא [ויקרא טו, כח] וספרה לה וגו' ואחר תטהר, דמשמעו דבעינן ספירה ממש, ולולא דאפשר שתסתר המנין הוי בעי ברוכי על ספירתה, וכמו שכתבו התוספות מנחות דף ס"ה [ע"ב ד"ה וספרתם] ובמסכת כתובות דף ע"ב [ע"א ד"ה וספרה], על כל פנים בעינן לפחות שתחשבם למנין נקיים. וגם רבי אליעזר דסבירא ליה דלא בעי בדיקה בכל יום מן שבעה נקיים, מכל מקום בעי ספירה, ומהאי טעמא בעי דוקא בדיקה תוך שבעה נקיים, אבל בדיקה בשמיני לא מהני, דבלאו הכי לא ידענו טעם לזה, כיון דעל כל פנים הוחזקה בטהרה ומה יגרע לה שהמתינה עוד יום אחד אחר ז', אלא ודאי דספירה בעינן, וכל שלא בדקה תוך המנין לפחות פעם אחת לא מהני ולא מיקרי ספירה. ומה שאמרו לרבי אליעזר לא בעינן ספורים לפנינו, פירושו ספורים גלויים לא בעינן, אלא סגיא בבדיקה אחת בסוף או בתחילה, וכן משמעות הלשון בש"ס דקאמר תחילתן אף על פי שאין סופן, וכן להיפך, משמעו שעל שום מספר קאמר, עכ"ל:

ומתוך זה פסק בנדון שנשאל לו באשה שמצאה כתם בימי לבונה, ולעת ערב הפסיקה מחדש בטהרה ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה חברותיה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה להמתין מחדש חמשה ימים כדין רואה כתם בימי טהרה, משום פליטת שכבת זרע, ואחר שני ימים נודע לה שאין אשה המוצאת כתם בתוך ימי לבונה צריכה להמתין חמשה ימים, ובאתה ושאלה אם היא רשאי למנות שבעה נקיים מפסיקות טהרה הראשון, שמיד שלאחר מציאות הכתם הפסיקה בטהרה או לאו, עד כאן. ועל זה השיב דכיון שלא כיונה במספר [ימים ל] נקיים באיזה ימים מהם, לא עלו לה. וכתב עוד וז"ל, וטעמא רבה נמי איכא להדא מילתא, דאולי כל שלא נתנה דעתה לספרן לנקיים, לא הקפידה אף אם הרגישה קצת לבדוק נפשה, ואף אם תאמר עתה שלא הרגישה מתחילה, לא מהני, והוא בכלל כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה, ואין נאמנים עליו, עכ"ל. הנה הטעם

השני הוא פשוט, ועיין מה שכתבתי לקמן [ס"ק לג] בשם שו"ת צמח צדק. אך מה שכתב דלכולי עלמא בעינן שכינה דעתה לספירה, וכל שלא חשבה בדעתה למנות למנין הנקיים לא עלו לה לספירת שבעה, דלאו ספירה מיקרי ומדאורייתא ספירה בעינן, צריך עיון:

והנה הראיה שהביא מבדיקה בשמיני לא מהני מוכח דבעינן ספירה דוקא, דאם לא כן למה יגרע מה שהמתינה עוד יום אחד אחר ז', אלא ודאי דספירה בעינן, הוא ראיה נכונה. ועדיפא יש להקשות, דאי סלקא דעתך דלא בעינן ספירה, אם כן למה אמרו דאם לא בדקה בשבעה נקיים עד יום שמיני דלא עלו לה השבעה נקיים ומשלמת על יום השמיני עוד ששה ימים, וכמו שכתבו הפוסקים, אמאי, נימא דיתחילו השבעה נקיים מיום שלישי אחר יום שפסקה, ונמצא יום שמיני להפסקת טהרה הוא יום ז' לספירת שבעה נקיים, והא סגיא בסופן אף על פי שאין תחילתן. אלא ודאי דספירה בעינן, וכיון דדעתה היה למנות לנקיים ממחרת יום שפסקה, תו לא חזי יום שמיני לאצטרופי בהדיהו. אבל אי לא בעינן ספירה כלל, אין סברא לומר כיון דחשבה למנות מיום מחרת שפסקה תו אי אפשר למנות מיום השני, כיון דלא בכונה תליא מלתא, ובלא כונה ומחשבה כלל עולה לספירת שבעה נקיים, מהיכא תיתי נאמר שעל ידי מחשבתה מגרע גרע דלא חזיא תו לאצטרופי ולמנות מן יום השני:

ולכאורה י"ל דמשום הכי לא אמרינן דתתחיל הו' נקיים מיום שלישי שלאחר יום הפסקת טהרה שלה, דאם כן אתה מפליג הבדיקה אחרונה של ז' נקיים מן בדיקת הפסקת טהרה שלה, דאף דמהני אם לא בדקה עד שביעי, הני מילי כשאנו מרוחק מן הבדיקה של הפסק טהרה כי אם ז' ימים, דהיינו כשהיא מונה ז' נקיים מיד למחרתו של הפסק טהרה שלה, דזו דוחק, דמסתימת הפוסקים לא משמע הכי, אלא דלעולם מהני הבדיקה בשביעי של נקיים אף אם לא התחילה למנות מיד ממחרת של יום ההפסק טהרה, דהא אין עליה שום חיוב למנות ז' נקיים מיד ממחרת של יום ההפסק טהרה, אלא אם תרצה שלא להתחיל ז' נקיים כי אם יום שני או שלישי אחר ההפסק טהרה רשות בידה, דכיון דפסקה בטהרה היא בחזקת טהרה לעולם עד זמן וסתה, וכן כתב בספר תפארת למשה [ד"ה בשו"ע סעיף ד], ואם כן אי סלקא דעתך דלא מהני בדיקת שביעי אלא בהתחילה למנות ז' נקיים ממחרת יום ההפסק, לא היה להפוסקים לסתום אלא לפרש דלא מהני בדיקת שביעי אלא בכהאי גוונא, אלא ודאי דלעולם מהני בדיקת שביעי אף בלא התחילה למנות נקיים שלה ממחרת יום ההפסק:

ועוד הוכחתי לעיל סימן קצ"ב [ס"ק ב ד"ה אבל] מהא דכתב הראב"ד בספר בעלי הנפש [שער הספירה סימן ג הלכה יג] גבי תבעוה להנשא ונתפייסה, דסבירא ליה דאינה צריכה הפסק טהרה כדמוכח מעובדא דרבינא, ואפילו הכי כתב דמייירי שבדקה ביום שביעי, דקיימא לן סופן אף על פי שאין תחילתן. וכתב הרשב"א במשמרת הבית דף קס"ו [בית ז שער ב ה, ב ד"ה עוד שם] דלדעתו צריך לומר שלא נתעכב רבינא שבעה ימים ממש, שאם כן אפילו סופן ליכא, אלא כשבא ביום השביעי ממש, עיין שם,

אלמא אף על גב דלא מצריך התם הפסק טהרה כלל, אפילו הכי כתב הרשב"א דצריך לומר דמיירי כשבא ביום השביעי ממש אבל ביום השמיני לא מהני, והתם ליכא למימר האי טעמא דלא להפליג הבדיקה דז' נקיים מבדיקת ההפסק, דהא לא צריך בדיקה להפסק טהרה כלל גבי דם חימוד. ואף שכתבתי שם ליישב דשאני דם חימוד כיון שאינו אלא דם מועט כאלו ידוע שהפסיקה בטהרה, וכמו שכתב הרא"ה בבדק הבית שם [שם ד"ה גרסינן], מכל מקום קשה דאם כן מהאי טעמא להני נמי אם היה בא רבינא ביום שמיני, ולמה כתב הרשב"א דלדעתו דוקא כשבא ביום שביעי:

מיהו אכתי קשה לדעת הראב"ד, אף אי נימא דבעינן ספורין עדיין אינו מתורץ דלמה לא נצטרף ששה ימים קודם שמיני לשמיני דלהוי שמיני שביעי, ואי משום דבעינן כוונתה ודעתה לספירה, זה אינו, דהא ברתיה דרב חנינא לא ספרה כלל ואפילו הכי סבירא ליה להראב"ד דמהני, וכמו שכתבתי לעיל סימן הנזכר [שם], ועוד אבאר בסמוך, וכיון שכן לכאורה נסתר ראייה זו:

מכל מקום מבואר מהרבה פוסקים דסבירא להו דבעינן ספירה לכולי עלמא, ומטעם זה בעינן בדיקה אחת תוך שבעה, דבלאו הכי לא מיקרי ספורים. וז"ל הרא"ה ש' בפרק התינוקת [נדה פ"י סימן ה'], **אבל אם לא [בדקה] עד יום השמיני לא מיקרי ספורים**, דבדיקה תוך שבעה בעינן, עכ"ל. מבואר דסבירא ליה דבעינן ספורים, ובלא בדיקה אחת תוך שבעה לא מיקרי ספורים. וכן כתב הרא"ה בספר החינוך פרשת אחרי מות מצוה ר"ז וז"ל, ואפשר שעיקר דבר זה כיון שהתורה צותה [ויקרא טו, כח] וספרה לה וגו' ואחר תטהר, ומכיון שלא בדקה לא בתחלה ולא בסוף אין כאן ספירה, עכ"ל. וכן כתב העטרת זהב [לבוש] סימן זה [סעיף ד] שהטעם שאם לא בדקה עד יום שמיני שאין לה אלא שמיני הוא לפי שזו לא קיימה מצות ספירה, שאין ספירה אלא על ידי בדיקה תוך ימי ספירה. וכן מבואר בתורת הבית הארוך בשער הספירה [בית ז שער ה כד, א] שכתב וזה לשונו, אשה שהפרישה בטהרה ביום שפסקו דמים שלה, צריכה לבדוק עצמה כל שבעה ימי הספירה שיהיו ספורים בבדיקה לפנינו. לא בדקה עצמה כלל באחד מימי הספירה, אף על פי שהפסיקה בטהרה ביום שפוסקת בו, ולאחר שמונה ימים בדקה ומצאה טהורה, אינה טהורה, שאין כאן ספורים כלל, עכ"ל. מבואר מדבריו דסבירא ליה לכתחילה בעינן בדיקה בכל יום כדי שיהיו ספורים לפנינו, אבל בדיעבד מהני בדיקה אחת תוך ז' נקיים, דאם לא כן לא הוי ספורים כלל. וכן מבואר מתוספות דף ז' [ע"ב] במכילתין ד"ה רבי אליעזר אומר, שכתבו וז"ל, ובדקה יום הראשון ויום השביעי חשיב ספירה. וכן נראה מתוספות דף (ס"ח) [סט ע"א ד"ה שבעה] שכתבו דצריך להיות הבדיקה ביום, דספירה ביממא הוא, עיין שם. הרי מדבריו כולן נלמד דבעינן ספירה דוקא, ומהאי טעמא בעינן בדיקה אחת תוך ז' נקיים לכולי עלמא, דאין ספירה בלא בדיקה. ועל כל פנים צריך שתהיה חושבת בדעתה מספר הימים של הנקיים שלה. אף על גב דלא נהגו שיהיה ספירה בפה דוקא, כמו שכתב האגודה [מנחות סימן לב] הביאו בספר הנ"ל [מעיל צדקה סימן סג ד"ה ויש אומרים] דמצריך ספירה

בפה מלא כמו בספירת עומר ויובל בבית דין, וכן כתב השל"ה בשער האותיות דף ק"א דפוס פראג [אות ק, קדושת הזיווג, סור מרע ד"ה ז"ל תוספות] **דצריכה לספור בפה דוקא, ושכן נהג כל ימיו, וצוה לאשתו שתספור לעת ערב קודם שקיעת החמה היום יום א' לספירת לבונו**, וכן יום ב', ועיין מה שאכתוב בזה [בסימן קצ"ט ק"י ד"ה ומה] בעזרת השם, וכתב [של"ה] דמה שכתבו התוספות בכתובות דף ע"ב [ע"א] סוף ד"ה וספרה לה וכו' וז"ל, אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות, עכ"ל, ר"ל אין לה למנות בברכה, כי כן התחילו התוספות והזכירו בדבריהם ברכה, ואפשר שהוא טעות סופר וצ"ל אין לה לברך, אבל לספור בלא ברכה היא מחויבת, כדכתיב וספרה לה, עכ"ל. ועיין בספר [שיירי] כנסת הגדולה סימן (זה) [קצה הגה"ט אות ב] מה שכתב בזה. אבל מכל מקום בעינן שתתן דעתה וחושבת שימים האלו יהיה לנקיים שלה, אף על פי שלא נהגו לספור בפה ממש. וכן משמע מדברי הרא"ה בספר בדק הבית [בית ז שער ה כד, ב] שהשיג על הרשב"א דסבירא ליה [תורת הבית הארוך והקצר שם] דמהני בדיקה באמצע ספורים כמו בדיקת תחלה או סוף, וז"ל, ודבריו תמוהים, דאנן שבעה נקיים ספורים בעינן, בשלמא כי איכא תחלתן או סופן איכא למימר דסליק לשבעה ספורים, דכי איכא בתחלתן שבעה ספורים גירי אבתריה, וכי איכא סופן איכא למימר דשבעה ספורים דלקמיה גירי אבתריה, אבל בדיקה דאמצע זיל הכא ליכא שבעה ספורים וזיל הכא ליכא שבעה ספורים, עכ"ל. ור"ל, דהא לא אמרינן דלהוי גריר דלקמיה ודבתריה, דכולי האי לא אמרינן, משום הכי לא מהני בדיקת האמצע. **מבואר מדבריו דבעינן שבעה נקיים ספורים**. ואף הרשב"א במשמרת הבית [שם] שכתב על זה וז"ל, אנן לאו ספורים לפנינו [בעינן] כרבי עקיבא ורבי יהושע, אלא שתספור שבעה מוחזקים בטהרה וכרבי אליעזר וכדקתני וכו', ואם בדקה בראשון בלבד ושאר הימים לא בדקה אין כאן בדיקת שבעה ספורים אלא מדין חזקת טהרה, וכן כשבדקה בשביעי ושאר הימים הראשונים לא בדקה אין הראשונים ספורים אלא מדין חזקה דכל שהפרישה בטהרה ובסוף הו' מצאה טהורה חזקה שכולן יצאו בטהרה, וכיון שכן, כל שכן כשבדקה באמצע, דיום האמצעי הוה ליה לקודמין כבודקת בסופן ולאחרונים כבודקת בתחלתן, עכ"ל. עיקר השגתו על הרא"ה ז"ל, כיון דלא קיימא לן כרבי עקיבא וכרבי יהושע דסבירא להו דבעינן ספורים לפנינו, אלא כרבי אליעזר דסבירא ליה דסגי בתחלתן או סופן, וטעמיה משום דבעינן ספורים מוחזקים בטהרה, כל שכן דמהני בדיקת האמצע שעל ידו איתחזקי הימים שלפניה ושל אחריה. על כל פנים נראה מדבריו **דספירה מיהו בעי** וכמו שכתב התורת הבית [ארוך שם כד, א; הקצר שם]:

מיהו מה שכתב דאף אם בדקה בתחלתן ליכא ספורים לפנינו, לא משמע לכאורה כן מפשטיה דסוגיא, וכמו שאכתוב בסמוך [ד"ה ובהכי] בעזרת השם:

ומה שכתב הרשב"א ז"ל דטעם הבדיקה הוא כי היכי דלהוי ימים מוחזקים, קשה, כיון שכבר איתחזקה על ידי הפסק טהרה שלה, כדאייתא במתניתין

[נדה] דף ס"ח ע"א דאפילו נדה שהפרישה בטהרה ואפילו בשני שלה ולאחר הימים בדקה ומצאה טמאה הרי היא בחזקת טהורה, ולמה לי הבדיקה דתוך שבעה, הא מוחזקת ועומדת היא משהפרישה בטהרה בבדיקות הפסק, ועל כרחק צריך לומר כיון דכתיב וספרה לה לא סגי בלא בדיקה, וכמו שכתבתי לעיל, ועל כרחק דגזירת הכתוב הוא שיהיו הימים מוחזקים בטהרה על ידי בדיקה שבדקה בשבעה נקיים עצמן מלבד הבדיקה של הפסק טהרה:

וזה לשון הרא"ה בספר החינוך מצוה ש"ל, ואם תשאל למה חייבנו חז"ל [תורת כהנים פרשת בהר פ"ב הלכה א] למנות השנים שבע מדכתיב [ויקרא כה, ח] וספרת לך, ולא ראינו מעולם שימנה הזב ימי ספירות, ולא הזבה ימי ספירתה, ואף על פי שכתוב וספר, זולת שחייבים שיתנו לב על הימים, ולא שיתחייבו למנותם בפה ולברך על מנינם. תשובת דבר זה מה שהקדמתי לך בראש ספרי, כי כל ענין התורה תלוי בפירוש המקובל וכו', וכן באתנו הקבלה שצווי וספרת לך צריך מנין בפה, **וצווי הספירה הכתובה בזב וזבה אינו אלא השגחה בימים**, ומנהגן של ישראל בכל מקום כן הוא, ואף על פי שאינן נביאים, בני נביאים הם [פסחים סו, א]. (וכן) [וכעין] ענין זה מצאנו בתורה בלשון זכירה, דכתיב בענין עמלק [דברים כה, יז] וזכירה על דבר מרים [שם כד, ט] וכתוב גם כן זכירה בענין יציאת מצרים [שמות יג, ג; דברים טז, ג], ועל זכירת יציאת מצרים באתנו הקבלה לעשותה בפה, וכמו שאמרנו זכרונם לברכה בברכות [כא, א] אמת ויציב דאורייתא, ושאר הזכירות די לנו בהם זכירת הלב לבד [ו]השגחתנו על הדברים, עכ"ל. ונראה לענ"ד דמה שכתב שיתנו לב על הימים, ר"ל על ידי בדיקה שתבדוק עצמה תוך ימי הספירה, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה, וזו מה שכתב **השגחה בימים ר"ל על ידי הבדיקה**, כי כן באתנו הקבלה, אבל בלא בדיקה לאו ספירה הוא, וכמו שכתבתי לעיל. ואפשר לומר שחז"ל למדו כן מדכתיב גבי זב [ויקרא טו, יג] וספר לו, וכן גבי זבה וספרה לה, לומר לעצמן, דאי סלקא דעתך דהאי ספירה ר"ל ספירה ממש, מה בא הכתוב ללמדנו, פשיטא שהם עצמן יספרו, דהא המצוה חל עליהן לספור, וכי צריכין אנו קרא בספירת עומר שאחר לא יספור בשבילו, דפשיטא הוא שחייב הוא על כל אחד בעצמו, ואם כן הכא קרא למה לי. ואי דצריך קרא שהם נאמנים בזה שספרו, הא נמי פשיטא הוא, כיון דבידו לספור עד אחד נאמן, וכמו שפירש רש"י בריש מסכת גיטין [ב, ב ד"ה ומשני וד"ה הכא] ובחולין דף יו"ד ע"ב [ד"ה עד אחד] שהרי האמינה התורה כל אחד ואחד מישראל על הפרשת התרומה ועל השחיטה וכו', אלא ודאי דעיקר קרא אתיא שנאמנים על הבדיקה שבתוך ימי הספירה, וזה אין בידם, וכמו שכתבו התוספות שם [גיטין ב, ב ד"ה עד אחד (הא)]:

ועל פי זה יתורץ התורת כהנים פרשת מצורע [פרשתא ג פ"ה הלכה ד] וזה לשונו, וספר לו, לעצמו, מכאן אמרו הזב והזבה שבדקו [את] עצמן ביום הראשון ומצאו טהורין, וביום השביעי ומצאו טהורין, ושאר כל הימים לא בדקו, רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה, רבי יהושע

אומר אין להם אלא יום הראשון ושביעי, רבי עקיבא אומר אין להם אלא יום שביעי בלבד. על כרחק כוונתו כיון דדרשינן מן וספר לו לעצמו, מוכח דבעינן בדיקה תוך שבעה, משום הכי פליגי אם תעלה הבדיקה בדיעבד אם לא בדקה כל שבעה. אבל בלא דרשה הנ"ל לא הוי ידעינן דבעינן בדיקה תוך שבעה, אלא הוה אמינא דדי בבדיקה של יום הפסקה, וק"ל:

מכל הלין מבואר דבעינן ספירה, ועל כל פנים שתתן בדעתה שיעלו ימים אלו לנקיים. אך מה שעומד לנגדנו מהא דכתב הראב"ד בספר בעלי הנפש [שער הספירה סימן ג הלכה יג] הביאו הרשב"א בתורת הבית הארוך דף קס"ו [בית ז שער ב ו, א] גבי תבעו להנשא וכו', דלא בעי הפסק טהרה, והוכיח ממעשה דרבינא דאיעסק לבריה בי רב חנינא [נדה סו, א] דרב חנינא לא אסיק אדעתיה הא דרבא, ומיסבר סבר דברתיה דקטנה היא, לא צריכה כלל לישב שבעה נקיים, ורבינא לא אתי עד לבתר הני שבעה, ואפילו הכי לא אשכחן דאצרכה שבעה אחרינא, אלמא דלא בעי הפסק טהרה. והרשב"א ז"ל [שם] למד מזה דאפילו בדיקה תוך שבעה לא צריכה כלל, עיין שם. ואי סלקא דעתך דמדאורייתא בעינן ספירה ממש או שתתן דעתה לכך, הא לאו הכי לא הוי ספירה כלל, ואם כן אמאי לא אצריכה התם שבעה אחרינא, ומה תועלת היה מה שהמתינה שבעה ימים. ואפשר שלזה נתכוין הרא"ה ש'בפרק התינוקות [נדה פ"י סימן ד] שהקשה על דברי יש מן הגדולים שכתבו שאינה צריכה הפסק טהרה ולא בדיקה כלל בימי הספירה לא בתחילתן ולא בסופן, וסעדו דבריהם מעובדא דרבינא וכו', וז"ל, ואינו ראה כלל, דאם כן אפילו ישיבת שבעה אין כאן, ומה תועלת יש בהמתנת שבעה ימים, עכ"ל. כוונתו כמו שכתבתי, דכיון דלא בדקה כלל ולא נתנה אדעתה שתהיה לנקיים, הרי היא כאלו לא ישבה כלל, וכמו שכתבתי לעיל סימן קצ"ב [ס"ק ב ד"ה והנה]:

ואפשר לומר דדעת הראב"ד והרשב"א ז"ל דאף על גב דזבה דאורייתא בעי כוונה לספור שבעה נקיים, מכל מקום הכא **גבי תבעו להנשא** שאינו אלא חששא דרבנן דשמא ראתה מחמת חימוד, ואף אם ראתה אינה צריכה לשבעה נקיים מן התורה אלא מחומרא דרבי זירא, **לא החמירו אלא המתנת שבעה ימים משום לא פלוג**, תקנתא דרבי זירא, אבל לענין דבעי ספירה ממש כזבה דאורייתא לא החמירו כל כך. אף שהוא דוחק, צריכין אנו לומר כך מכח הראיות שהבאתי לעיל מלשון הפוסקים, וגם מהא דפסקו כל הפוסקים שאם לא בדקה עד שמיני דמשלמת עוד ששה ימים, ואי סלקא דעתך דלא בעינן דעתה וכוונתה לספירת ימים נקיים, אין טעם לפסק זה, דמנא להו דלא מצרפין ששה ימים למפרע ויהיה שמיני לפסיקת בדיקת טהרה שביעי לנקיים, דהא בגמרא [סט, א] לא אמרינן דלא מהני בדיקת שמיני אלא בבדקה בראשון ובשמיני, דמאן דמצריך תחלתן וסופן לא שייך לאיצטרופי, כפירוש רש"י שם [ד"ה ומהו], או למאי דמוקי התם כרבי יהושע דסבירא ליה דאין לה אלא ראשון ושביעי מודה בראשון ושמיני דאין לה אלא שמיני, אבל למאי דסבירא ליה דבבדיקה אחת סגי, אי סלקא דעתך דלא בעינן כוונה לספירה, מנא להו דלא מצטרפין ששה ימים למפרע:

## שו"ת מעיל צדקה סימן סג

בדין אשה שאומרה שמכרת הכתמים שהם מימי טומאתה ועוד כמה פרטים

נשאלתי באשה שנמצאה כתם בימי ליבונה ולעת הערב הפסיקה מחדש בטהרה ולבשה שני לבנים ואמרו לה חברותיה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה להמתין מחדש ה' ימים כדין רואה כתם בימי טהרתה משום פליטת ש"ז וחזרה ולבשה כתונת שלה הנכתם בכמה כתמים אך היתה חגורה מלמטה סינור לבן ונקי מליבונה של אתמול מלפני ומלאחרי ואחרי שני ימים נודע לה שאין אשה המוצאו כתם צריכה להמתין ה' ימים כ"א בימי טהרתה ממש אבל לא בימי ליבונה ובאתה ושאלה אם ה' רשאי למנות שבעה נקיים מפסיק טהרתה הראשון שמיד לאחר מצאת הכתם הפסיק או לא, כי ה' אומרת ג"כ שהי' מכרת ויודע בבירור בכתמים שהם בחלוק הנכתם שהם מימי טומאתה הראשון ולהוכיח מילין אמרה שהסינור נקי עדיין ואלו נכתם מחדש ע"ג הסנור התחתון ה' נראה מן הכתמים וע"ג החלוק העליון מאין בא עכ"ל.

תשובה. שאלת האשה מתחלק לכמה פני'. הראשון אם ה' רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מתחילה לדעתה ולדעת חברותיה שהיו מטעי אותה שהם ימים טמאים ואף אם לא היתה לובשות כי אם בגדים נקיים ולבנים ולא מצאה עליהם כתם.

...וממנו יתברך אשאל עזר יראני נפלאות מתורתו אמן.

בפרק התינוקות תנן הזב והזבה שבדקו עצמן ביום הראשון ומצאו עצמן טהורים וביום הז' ומצאו טהורים וימים שבנתיים לא בדקו ר"א אומר הרי הם בחזקת טהרה ר"י אומר אין להם אלא ראשון ושביעי בלבד ר"ע אומר אין להם אלא ז' לבד ואיפסק' הלכתא כר"א ואיבעי' להו בדקו עצמן בא' ובח' לר"א מאי כו' וע"ש בפירש"י דלר"י וודאי אין להם אלא שמיני דאע"ג דתלי מילת' בבדיק' ומונה ימי הבדיקה אפי' בסירוגין ה"מ בראשון וז' דחזי' לאצטרופי לחד מניינא אבל ח' לאו מסדר ספיר' הראשון הוא ולא מצטרף אלא לר"א איבעי'. ומסיק רב דסגי בתחילתן אעפ"י שאין סופן וה"נ מסיק לבסוף דסגי בסופן אף על פי שאין תחילתן וכן

פסקו כל הפוסקים דסגי בבדיק' הז' לבד אבל אם בדק' רק בח' אין לה אלא ח' לבד וכתב הרא"ש הטעם משום דבדיק' תוך ז' בעינן מכל זה משמע דעכ"פ ספיר' ז' בעינן שהחזיקו עצמה בחזקת סופר' ז"נ וכפשטי' דקרא וספרה לה כו' ואחר תטהר דמשמעו דבעינן ספירה ממש ולולא דאפשר שתסתר בסוף הז' הוי בעי ברוכי על ספירתה כממשעו' התו' מנחות ס"ה ע"ב ובאגודה שם פוסק באמת דבעי ספירה בפה מלא כמו ספירת העומר ויובל בב"ד ה"נ דכוותי' ומשום הכי בעינן דווקא ספירה ביום דספירה בלילה ליתא כדאיתא במגילה והכל משום דבעינן ספורי' ממש ואף דלא קיי"ל כוותיהו דהני דבעי' להו ספירה בפה עכ"ז **רואין אנו שמצו' ספירה בעינן** לפחות שתחשבם למנין שבעה נקיים שלה וגם ר"א בעי' לה ספירה **ומהאי טעמא** הו' מאי דפסקי' גם לר"א שתהי' הבדיקה תוך הז' **ולא סגי בבדיק' הח'** דבלא"ה לא ידענו טעם לזה כיון דעכ"פ הוחזק' בטהרה ומה יגרע לה שהמתנה עוד יום א' אחר הז' א"ו דספירה בעינן וכל שלא בדקה בתוך המניין לפחות פ"א לא מהני ולא מקרי ספיר' **ומה שאמרו לר"א לא בעינן ספורי' לפנינו פירושו סיפורי' וגלויים לא בעינן אלא סגי בבדיקה אחת בסוף או בראש מספרה לאפוקי לר"ע דבעינן בדיקה בכל יום** וכן משמעו' לשון הש"ס בכל אותן המקומות דאמר סופן אעפ"י שאין תחילתן או להיפך תחילתן אעפ"י שאין סופן משמעו' שעל שום מספר קאמר דו"ק וא"כ הנדון שלפנינו של כוונה במספר ימי' לנקיי' באיזה ימים מהם לכן לא עלו לה וטעמא רבה נמי איכא להדא מילתא דאולי כל שלא נתנה דעתו לספרן לנקיים לא הקפידה אף אם הרגישה במקצת לבדוק נפש' ואף אם תאמרי עתה שלא הרגישה מתחילה לא מהני והוא בכלל כל מילתא דלא רמי' עלי' דאינשי לאו אדעת' ואין נאמנים עליו.

ואף כי לכאורה מהמקשה שם מוכח איפכא ממ"ש דמאי מקשה מהאי דטוע' לרב דש"ה דמיירי בדלא ספרה ולא החזיקה נפשה בטהרה ויש לומר דבלאי הכי קשה ממה שהצריכה התו' שגם לרב בעינן עכ"פ שתפסוק בטהרה ולפ"ז מאי מקשה ולכן נראה כי וודאי המקשה הזה דחשב רב מטעמא דנפשי' קאמר הכי

בר"א דסגי ליה בסופן כו' ואף כי לא נמצא כן בדברי רבי אליעזר דמתני' והיינו משום דס"ל דלא בעינן ספירה גלווי אלא כל שהחזיק בלא ראתה בין בתחילה בין בסוף סגי וע"כ רב ס"ל אליבא ר"א לא הקפידה התורה בספירה כ"א להחזיקה בנקי' וכל שנגלה שלא ראתה בז' ימים סגי, וא"כ מקשה שפיר ואי משום שלא הפסיק בטהרה ג"כ הי' ס"ל דדווקא באשה שהיתה בחזקת טומאה בעינן פיסוק טהרה משום דכל כמה שאינה מפסקת בטהרה עומדת בחזקת טומאה וא"א לה לומר שלא ראתה דלא מרמ' אנפשה אף אם תרגש קצת לאפוקי בהאי דטועה שהי' בחזקת טהרה בעיני עצמה שלא ידעה אימת ילדה ולא צריך פיסוק טהרה כנ"ל לדעת המקשה ומעתה מכ"ש בוודאי שלא ספרה בלי ספק שהרי היתה בחזקת טהרה בעיני עצמה ומכ"ש דחזרה קושייתי הראשונה על המקש' וע"כ צ"ל כמ"ש דס"ל דמאין לו לרב דס"ל כן לר"א אם לא ס"ל אי צריך ספירה לבעי בדיק' בכל יום אי לאו הכי סגי לי' בחזקת טהרה לחוד שאנו יודעים למפר' שלא ראתה ולכך סגי בסופן אעפ"י שאין תחילתן ולכך מקשה מיני' דטוע' שפיר ולפ"ז באמת אף אם נהי' בדיקת הזבה בח' או יותר מאוחר סגי ולמאי דתירץ האי מתני' ר"ע הי' לחוד הרי קשי' לי' מנ"ל דרבנן כו' כלומר מעתה דמצינו עכ"פ סתמא דברייתא דלא כרב מנלי' לרב להוציא כן דברי ר"א דלא בעינן ספורי' ולאוקמי סתם ברייתא בחד תנא מאי דלא קשי' לי' מקודם לזה מנא תימרא כו' ותירץ דמצא ברייתא כוותי' ואף שדחה לבסוף ר"א ב"י (ומ"מ פסקו הפוסקים כוותי' דרב ויש לומר משום דלא דחאו ר"א ב"י אלא במאי דאמר לאו תרוצי קמתרץ לה תריץ הכי ולרב אפשר לומר דבהדי' תני' בה כמו דאוקמי לה רבי יהודה ראיתי וא"י כמה ראיתי כו').

אבל אחרי שאנו מוכרחים לומר דרב לאו מסברא דנפשי' קאמר הכי בדר"א אלא שמצא דלא הוי מצי לאוקמי אלא בהכי מ"מ לא מוכח אלא מאי דמוכח מאותה ברייתא וכיון דע"כ האי ברייתא בראיתי מוקמי ע"כ צ"ל נמי דמספק לה בהפסיק בטהרה שהרי אשה שראתה צריכה עכ"פ הפסק טהרה גם לרב וא"כ הרי מניין ימי נקיים נמי בכלל ספק שלה ממילא ומעתה

אפשר לומר דגם ר"א בעי מספר ז' ימים אלא דלא בעי בדיקה בכל יום וסגי לי' בבדיקה בתחילה או בסוף ומיהו ספירה בעינן.

א"נ יש לומר היפך מזה דהאי מקשה קמא קאי לפי מאי שהבינו דמהאי בריית' מוכח לי' לרב כן דר"א לא בעי ספורי' וע"כ לא בעי לא כוונת מספר ולא הפסק טהרה שהרי לא היה שם שום מספר ולא הפסק טהרה כדאוקמוהו בראיתי וא"י כמה ראיתי כו' אבל לפום מאי דדחי לי' ר"א ברי' דר"י אף דמ"מ כוונתיה דרב פסקינן דהלכה כקמאי ומכ"ש כרב באיסורי מ"מ כיון דלאו מהאי ברייתא משמע לי' כן לר"א אלא מסברא דנפשי' קאמר ואיהו קאמר דווקא הפסק טהרה ובדיקה תוך ז' והבו דלא נוסף עלי' וס"ל לר"א בעינן מספר שבעה נקיים דווקא אלא דלא בעינן בדיקה בהם בכל יום וסגי לי' ביום אחד והכי נ"ל להלכה וכן היא האמת עכ"פ לפסק דאל"כ אין טעם לדין זה שפסקו דבדיק' יום ח' לא מהני.

ובנ"ד דהחזיקה נפשה בטמאה גרע טפי אף שהפסיקה מתחילה בטהרה דמסתמא לא מרמה אנפשה לבדוק בכל פעם שהרגישה.

ויש לומר עוד דפשיטה לי' להש"ס דאף בלי כוונת ספירה ז"נ יש להחמיר לעניין טבילה בזמנ' מצווה אבל לא לעניין טהרה לבעלה וכן תי' מהרש"א קושיא הנ"ל ולענ"ד אינה מתורצת בזה דלפ"ז גם לר"ע ולדעת רב קמיית' דס"ל לר"א בעי בדיקה בתחילתן ה"מ להקשות למימר משום טבילה בזמנה לטבולוה שם ביממא דע"כ לא קאמרי אלא לטהורה אבל לחומרא לטבולוה א"ו דמצי דחי לי' מגלן דלמא ספירה בעינן וה"נ מאי מקשה דנימא כל שלא הפסיקה או שספרה לפחות לדעתה לא עלה לה משום ספירה אלא דלא בעי בדיקה בתחילה ודברי נראי' יותר.

## שו"ת צמח צדק (לובאוויטש) יורה דעה סימן קנה

א. אודות מ"ש הס"ט בסי' קצ"ו ס"ד סקח"י בשם המע"צ דספורין בעי' אף למ"ד סופן אף על פי שאין תחלתן ולכן אם לא כיוונה במספר נקיים באיזה ימים מהם לא עלו לה אף על פי שבדקה יום א' ויום ז' או אפי' יותר וגם הס"ט הסכים כן עכ"פ לד' הרב"י בש"ע סי' קצ"ו ס"ד שפסק כהיש אומרים שם דתחלתן וסופן בעי' דהיינו שצריך שתבדוק ביום הראשון מהשבעה וביום השביעי דלדידהו ודאי ספורין לפנינו בעינן עכ"ד הס"ט. וז"ל המע"צ וא"כ הנדון שלפנינו שלא כיוונה במספר ימים לנקיים באיזה ימים מהם לכן לא עלו לה. וטעמא רבא נמי איכא להדא מלתא דאולי כל שלא נתנה דעתה לספרן לנקיים לא הקפידה אף אם הרגישה במקצת לבדוק את עצמה ואף אם תאמר עתה שלא הרגישה מתחלה לא מהני והוא בכלל כל מלתא דלא רמיא עליה דאינשי לאו אדעתיה ואין נאמנים עליו עכ"ל. והנה המע"צ מביא ראיה מהא דאם לא בדקה בכל הז' וביום הח' בדקה דאין לה אלא יום הח' בלבד כו' דלא ידענו טעם לזה כיון דעכ"פ הוחזקה בטהרה ומה יגרע לה שהמתינה עוד יום אחד אחר ז' א"ו דספירה בעינן וכל שלא בדקה תוך המנין לפחות פ"א לא מהני ולא מקרי ספירה. ומה שאמרו לר"א לא בעינן ספורים לפנינו פי' ספורים גלויים לא בעינן אלא סגי בבדיקה א' בסוף או בתחלה עכ"ל. והנה קודם כל נאמר דראי' זו שמביא המע"צ הוא צע"ג והס"ט עצמו דחאה דא"א לומר כהמע"צ דהטעם משום דבעינן שתתן דעתה לספירה דהלא הס"ט מסיק שם ד"ה והן אמת דלרב דאית ליה סופן אף על פי שאין תחלתן לא בעינן כלל שתתן דעתה לספירה. רק כל שבאמת היו נקיים מהני וכמ"ש שם ג"כ אח"כ בד"ה ומיהו כ"ז כו'. וא"כ לדבריו כל הפוסקים רובם ככולם שפסקו כרב יש לתמוה עליהם אמאי לא מהני בדיקת הח' אם הטעם כהמע"צ דרק משום דבעינן שתתן דעתה כו' וכמו שכ' בעצמו סד"ה והן אמת הנ"ל וא"כ איך יש להביא ראי' מזה כיון דבגמ' מוכח להדיא דלא בעינן שתתן דעתה כו'. ונהי דבודאי יש להורות כדבריהם דבדיקת הח' לא מהני דלא כמ"ש התפ"ל"מ שבס"ט שם. אבל מ"מ אין לומר ע"ז טעם נגד המפורש בגמ' ולהוליד מזה דין חדש נגד הש"ס ועכצ"ל שיש בזה טעם אחר ואף אם לא נודע הטעם אין לומר טעם שכנגד הגמ'.

קיצור. מ"ש המע"צ והס"ט דהא דלא מהני הפסק טהרה ובדיקת יום השמיני משום דבעינן שתתן דעתה לספירה אינו נכון כיון דרוב הפוסקים רובם ככולם ס"ל כרב בתרייתא דסופן אף על פי שאין תחלתן. והס"ט עצמו העלה שלפ"ז א"צ כלל שתתן דעתה לספירה:

ו. אך מעתה חל עלינו חובת ביאור ישוב הקושיא שהביא הס"ט בשם המע"צ מהא דלכ"ע אם לא בדקה בכל הז' וביום השמיני בדקה ומצאה טהורה אין לה אלא יום ח' בלבד ומשלמת עליו ששה. יעו"ש רס"ק ח"י. אך באמת הרי מבואר שם בדבריו ג"כ בסוף איך שא"א לומר הטעם משום דבעינן שתתן דעתה לספירת ז' נקיים ור"ל מתחלת הז' נקיים דהיינו מיום הראשון כו' דהרי הברייטא דטועה מנגדתו דלא היו לה ספורים כלל ואפ"ה מטבלינן לה לר"א אליבא דרב עכ"פ כנ"ל. ותו דהא כתב בעצמו דהראב"ד והרשב"א ס"ל גבי ברתיא דר"ח דלא ספרה כלל ואפ"ה עלו לה לז' נקיים כל שהיה בדיקה בסופן. ומה שנדחק לחלק בין זבה דאורייתא לדרבנן הוא דוחק עצום. ועוד דא"כ לדבריו עכ"פ ג"כ אפשר אין להחמיר כ"כ בנשי דידן דספק זבות נינהו הגם שאין דומה ספק לדרבנן. אבל מ"מ בלא"ה דבריו דחוקים ביותר. לכן נלע"ד דההכרח לומר שיש בזה טעם אחר. ומקודם נעמוד על לשון הפוסקים בזה. וז"ל סה"ט ס"י פ"ח. אבל אם בדקה עצמה לערב של יום שפוסקת בו כדי להפסיק בטהרה ולמחרת שהוא יום ראשון לא בדקה וגם יום השביעי לא בדקה עד יום השמיני בזה אפי' רב מודה דאינו מועיל כלום דהא הכא לא תחלתן איכא ולא סופן איכא עכ"ל. ועמש"ל אות ב' ל' הרמב"ן בזה. וז"ל ח' הר"ן ומ"מ נ' אליבא דרב דוקא בתחלתן או בסופן. אבל אם לא בדקה בהן כלל אלא שבדקה בח' אינו עולה לה משום סופן צריכה לספור ז' מח' ואילך עכ"ל. והנראה מדבריהם שלא רצו להקל יותר מהמבואר בגמ' שהיקל רב. דהא בלא"ה ר"ח פליג עליה א"כ אין להקל יותר ממה שמצאנו שהתיר רב ואנו לא מצאנו לרב בתרייתא שהקיל רק בשהפסיקה בטהרה ובדקה עצמה ביום הז' שהוא יום הח' מבדיקת ההפסק טהרה. דהכי אמר סופרתו למנין ז'. ואקשינן רב ככותאי אמרה ומשנינן לבר משלישי יעו"ש. וק' דא"כ לל"ל סופרתו כיון דמנין הז' הוא חוץ מיום ההפסק. ע"כ נ' דנהי דאינו מן המנין. מ"מ בדיקה שהיה בו מועלת להחזיק בטהרה תחלתן דז' נקיים כאילו בדקה א"ע ביום הראשון מהם. וזהו דקמ"ל רב וא"כ בעי' שהז' נקיים יהיו סמוכים ממש לבדיקת ההפסק טהרה דאז בדיקת ההפסק מצטרפת עם בדיקת הז' וזהו דקאמר סופרתו כו' ולא שהוא מימי הספירה. רק דבדיקה שבו אנו רואים כאילו היתה ביום המחרת שהוא יום הראשון מן הז' נקיים. רק דקמ"ל רב דא"צ בדיקה ביום הא' מהז' ממש אלא סגי בסופן דהיינו ביום הז'. אבל מ"מ ה"ט שהרי בדקה א"ע ביום ההפסק טהרה שהיה סמוך ממש להז' נקיים כדקאמר סופרתו כו'. וז"ש הרמב"ן אפי' ביום ז' בלבד ה"ז בחזקת טהורה שהרי בדקה והפסיקה קודם לכן וק' אמאי יהיב האי טעמא אבדקה א"ע ביום ז' לבד הא

גם בבדיקה א"ע ביום א' ויום ז' פסק דבעינן הפסק טהרה. א"ו הפי' כך דהתם אין ההפסק טהרה פועל לנו רק בשביל להחזיק בטהרה לילה הראשונה דתחלת הז"נ. אבל מיום א' ואילך הם מוחזקים בטהרה ע"י בדיקה דיום הראשון. משא"כ הכא שלא בדקה א"ע עד יום הז' אין הז' מוחזקים בטהרה ע"י בדיקה של הז' לבד רק ע"י צירוף בדיקת ההפסק טהרה. דמרב לא שמעינן רק דבדיקת ההפסק מהני כמו בדיקה דיום הראשון ומעתה דון מינה ומינה מה בדיקת יום א' מהז' נקיים היינו סמוך להן ממש כך בדיקת ההפסק צ"ל סמוך להן ממש עכ"פ דהיינו שיהיו ששה ימים בין ההפסק לבדיקה דיום הז' אבל יותר מזה לא שמעינן ליה לרב להקל. ואנו אין לנו רק מה שהתיר רב. דהיינו דוקא בסמוך ממש להז"נ כדקאמר סופרתו כו'.

קיצור. מה שהקשה הס"ט א"כ אמאי בדיקת יום ח' לא מהני זהו משום דלא הקיל רב כ"א ביש ששה ימים בין בדיקה דהפסק טהרה ובדיקת יום השביעי דר' חנינא לא התיר רק כשיש חמשה ימים בינתיים כמ"ש הסה"ת כנ"ל סעיף ה'. ורב הוסיף להקל גם כשיש ששה ימים בינתיים ושגם בדיקת הפסק טהרה עולה במקום בדיקה דתחלתן לכן יותר מזה א"א להקל:

ז. ומ"ש הס"ט דלעולם מהני הבדיקה בשביעי של נקיים אף אם לא התחילה למנות מיד ממחרת של יום ההפסק טהרה דהא אין עליה שום חיוב למנות ז"נ מיד ממחרת של יום ההפסק טהרה אלא אם תרצה שלא להתחיל ז"נ כ"א יום ב' או ג' אחר ההפסק טהרה רשות בידה דכיון דפסקה היא בחזקת טהרה לעולם עד זמן וסתה. וכ"כ בס' תפלה"מ עכ"ל. הנה י"ל שדבריו אמת באופן שאח"כ בהז' נקיים בדקה א"ע בתחלתן וסופן דאז הז"נ מוחזקים בטהרה מצד שתי בדיקות אלו. והפסק טהרה אין צורך בו רק בשביל החזקת טהרה של לילה ראשונה כנ"ל. ובכה"ג מהני ההפסק אף אם הוא רחוק מלילה הא' כל שאינו רחוק יותר מה' ימים כדמוכח מר"ע דאמר אין לו אלא יום ז' בלבד אף על גב דההפסק היה ביום א' והקודם לו כו'. ולקמן ית' אי"ה דהרשב"ץ מסתפק בזה ג"כ אם סגי אח"כ בדיקת תחלתן וסופן רק שמא בעינן בדיקה בכל א' מהז"נ. אבל באם שלא בדקה א"ע בכל הז"נ כלל רק ביום השביעי. א"כ י"ל דלכ"ע אין מועיל כלום אא"כ בדיקת ההפסק טהרה היה סמוך ממש להז"נ מטעם הנ"ל דמוכח כך מלשון רב דקאמר סופרתו כו'. וכמו דלר' חנינא קפדינן שלא יהיו רק ה' ימים בין בדיקה ראשונה לבדיקה אחרונה דז"נ כמ"ש בסה"ת. כך רב לא הקיל רק שיש ו' ימים בינתיים וגם נוסף ע"ז הקיל אף שביים ההפסק טהרה ראתה תחלה דם מ"מ כיון שהפסיקה בו מהני בדיקה זו כאלו בדקה א"ע ביום המחרת מז"נ

והיינו דוקא כשסמוך להן ממש ויותר מזה לא שמענו להקל. זהו הנלע"ד בסברת הפוסקים ובהכי א"ש הא דאשמעינן רב ענין בדיקת ההפסק טהרה רק גבי דין דסופן אף על פי שאין תחלתן. ולא השמיענו כזאת אמתניתין דבדקו א"ע ביום ראשון וביום ז'. לומר וצריכה ג"כ להפסיק בטהרה. וא"א לומר דא"צ כלל הפסק טהרה רק במרגשת שפסק הדם סגי ומשום דהא כותאי ס"ל דאפי' רואה ממש והפסיקה אח"כ הוא בחשבון יום הנקיים משום דמקצת יום ככולו ואנן דלא ס"ל הכין מ"מ לא בעינן הפסק טהרה מיום האתמול רק במרגשת לחוד סגי דלא משמע הכי מכל הפוסקים דכ' מפורש להיפוך. וע' מהרש"א דס"ט א' בד"ה פרש"י מ"ש דמרב אינו מוכח שצריכה הפסק טהרה רק מדין המשנה דס"ח א' גבי נדה ולפע"ד אינו מוכרח דשאני התם שא"צ בדיקה כלל בז"נ רק הפסק טהרה. אבל הכא שצריכה בדיקה בז"נ י"ל שא"צ בדיקה הפסק טהרה אם בדקה בז"נ תחלתן וסופן וסגי ההפסק טהרה במה שהרגישה שפסק הדם וכמו בברית' דר"ח ובזבה קטנה ע' תוס' דס"ט א'. אך כל הפוסקים פה א' דצריכה הפסק טהרה אף בבודקת ז"נ כל יום. ועוד דאם היינו אומרים כן כש"כ דקשה למה הצריך רב הפסק טהרה בבדיקה א"ע בסופן א"ו דה"ט משום דהכא הבדיקה חיובית להחזיק הז"נ במקום בדיקה א' דיום הראשון מן הז"נ. והנה למ"ש כל הפוסקים דבדיקת הפסק טהרה היא חיובית א"כ אמאי השמיענו רק גבי סופן כו'. א"ו הטעם משום דהכא בדיקה זו מהני להחזיק בטהרה כל הז"נ ממש והיא עולה במקום בדיקה דיום ראשון מהז"נ. מש"ה בעינן שתהא סמוכה להן ממש דהיינו שהז"נ יתחילו ממחרתן וכשלא בדקה א"ע עד יום שמיני מהשבעה נקיים שהוא יום תשיעי להפסק טהרה אינה מצטרפת עמהן. משא"כ כשבודקת א"ע ביום א' ויום ז' שאז אין ההפסק טהרה רק להחזיק הלילה הראשונה דיום ראשון מש"ה אין חיוב שתתחיל למנות ממחרת כמ"ש הס"ט והתפל"מ:

קיצור. מ"ש הס"ט דא"צ למנות הז"נ דוקא מיום המחרת של הפסק טהרה זהו כשבודקת בז"נ בתחלתן וסופן עכ"פ. אבל כשאינה בודקת בתחלתן רק בסופן אזי אין טהרה רק כשבדיקת ההפסק טהרה סמוך ממש למספר הז"נ ולא כשמפסיק ביניהן אף יום אחד ולכן לא מהני בדיקת יום השמיני עם ההפסק טהרה:

שאלה. אשה שהתחילה לספור שבעה נקיים ובדקה עצמה ביום הראשון כדין ולמחרתו נסע בעלה מביתו ולא היה בדעתו לחזור עד אחר חצי שנה. ונתייאשה מלבדוק ושהה בדרך שני ימים וחזר לביתו אם הימים שנתייאשה מלספור ולבדוק עולים לה למנין שבעה נקיים או לא

תשובה לכאורה נראה דהני ימים שהסיחה דעתה ולבה מלספור מפני שסבורה שלא יבא בעלה בימי טהרתה **עולים לה** למנין נקיים ויכולה להשלים עד ז' ימים נקיים ולטבול, כדקיי"ל דאף אם לא בדקה בכל יום רק בראשון ושביעי נמי סגי כר"א בנדה (דף ס"ט). ואף שהכא גרע מלא בדקה בנתיים דהתם חשבה אותם בלבה לנקיים רק שלא בדקה אבל הכא נתייאשה מלחשבם לנקיים מפני שהיתה סבורה שלא תטבול כלל עד זמן רב וטרם שתצטרך לטבול כבר יגיע ראי' אחרת. מ"מ נראה **דמה דמחוסר כוונה להחזיקם לנקיים אין בזה חשש** כיון שלא הרגישה שום ראי' בימים שהסיחה דעתה מלמנות דלא עדיף ספירת ז"נ מטבילה דאמר' בחולין (דף ל"א) דנדה שנאנסה וטבלה טהורה לבעלה משום דבעלה חולין הוא וחולין לא בעי כוונה. ומוקמין לה לר' נתן דקיי"ל כוותי' בנפלה מן הגשר ולא כוונה כלל להטהר מטומאתה ואפ"ה טהור. וה"ה לענין נקיים כיון שבדקה ראשון ושביעי וימים שבנתיים לא החזיקה בדעתה שיהיו נקיים מהני דלא בעינן כוונה לנקיים והבדיקה הוא רק לראות שפסק ראייתה:

והכי משמע קצת בש"ס שם (דף כ') דרבי ראה דם בלילה וטימא ראה ביום וטיהר עיין שם ולא חש רבי לשאול לה דאולי היא עומדת בשבעה נקיים וכיון דטימא לה הדם בלילה כבר נתייאשה מלחשוב הז"נ וצריכה להתחיל לספור מיום המחרת אחר שתפסוק בטהרה אף שהדם טהור מפני שכבר הסיחה דעתה והוא אמר לה סתם ביום שטעה והדם טהור. א"ו משמע דלא איכפת לן במה שהסיחה דעתה מספירה. וכיון שראה רבי שהדם טהור טיהר לה ועולה יום ההוא לספירת ז"נ. ועוד **ראיה גדולה** מהא דתנן שם (בדף י"ג) החרשת השוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להם פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה. **והא**

**ודאי דלא כיונה כלל להחזיק הימים לז"נ ואפ"ה מהני.** אלמא דלא בעינן אלא בדיקה לראות שפסק דמה אבל כונה להחזקת נקיים אין צריך:

וקצת יש לדחות דשאני שוטה דהא בחולין שם אמימרא דנדה שנאנסה וטבלה פריך ה"ד אילמא דאנסה חברתה ואטבלה הא כוונה דחברתה כוונה מעלייתא היא ועוד בתרומה נמי אכלה דתנן החרשת והשוטה אם יש להם פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה עיין שם ואם כן כמו דמהני כוונה דחברתה לענין טבילה אף לתרומה דבעי כוונה ה"נ מהני כוונה לענין ספירת נקיים כיון שהשוטה היא לאו בת דעת וככלי דעלמא דמיא מהני מה מהפקחות בודקת אותה ע"מ שיעלה לה הימים שתמצא טהור לנקיים. מ"מ נראה ודאי דמשום כוונה לא איכפת לן דלא עדיף מטבילה עצמה דלא בעי כוונה לחולין:

ואם באנו לחוש שמא ראתה ולא אדעתה כיון שלא חשה אז להיות טהורה. נראה דהא נמי ליתא דהא תנן בנדה (דף ט"ו) כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן והבא מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה וקאמר בגמרא למה ליה למימר הבאים מן הדרך ומשני דה"א ה"מ היכא דאיתא במתא דרמי' אנפשה ובדקה אבל היכא דליתא במתא דלא רמי' אנפשה משום דליתא במתא ע"כ. וה"נ כיון שבדקה בראשון ונמצאת טהורה לא חיישינן לדילמא לא רמי' אנפשה וחזיא ולא אדעתה. ואף דהתם בחזקת טהרה קיימא והכא בספירת שבעה נקיים קיימא וא"כ אפשר דאף דאשה בעלמא אין חוששין לשמא חזיא ולא אדעתה מ"מ בז"נ חיישינן דילמא חזיא ולא אדעתה משום דלא נתנה דעתה לספור. ז"א דהא לענין זה ודאי דראי' גדולה משוטה ושנטרפה דעתה דאם איתא דחיישינן דילמא חזי' ולא אדעתה היכי מהני מה שפקחות מתקנות אותן וכי הפקחות עיניהם ולבם עמם כל הז' ימים ודלמא ראתה השוטה. א"ו דגם בשבעה נקיים לא חיישינן לדילמא ראתה ולא אדעתה וכיון שבדקה אותן ראשון ושביעי או בכל יום הרי היא בחזקת טהרה וה"נ כיון דלא איכפת לן משום כוונה ולא לשמא חזיא ולא אדעתה עולים לה הימים שהסיחה דעתה מלספור:

ועוד נ"ל להביא ראיה לזה מהא דאיתא שם בש"ס (דף ס"ט) דקאמר רב התם זבה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה נקיים ואשמעין סופן אעפ"י שאין תחילתן ותחילתן אעפ"י שאין סופן ומתיב ר"י בר חנינא טועה דקיי"ל שבוע קמא דאיתא קמן בלילותא מטבלינן לה ביממא לא מטבלינן לה ואי ס"ד לא בעין סיפורין בפנינו ביממא נטבלינה דילמא יולדת בזוב היא ועבדי לה ספורין אלא לאו ש"מ בעין סיפורין בפנינו עיין שם וקשה מאי מקשה לרב דילמא אף דרב סובר תחילתן אעפ"י שאין סופן וסופן אעפ"י שאין תחילתן היינו לענין בדיקה דסגי בבדיקה א' בתוך השבעה. אבל מ"מ בעין כונתה שתחזיק הימים לשבעה נקיים והך איתתא דטועה לא כוונה כלל להחזיקם לנקיים משום הכי לא בעי לאטבילה ביממא כדין זבה. א"ו דפשיטא לי' לש"ס דאין זה קפידא כלל גבי זבה שתחזיק אותה לנקיים. ואף דמהך סוגיא אין ראיה דלא חיישינן שמא ראתה ולא אדעתה. דהא התם גבי טועה מספיקא מצרכין לה לטבול שמא לא ראתה וצריכי לטבול משום טבילה בזמנה מצוה. מ"מ הא כבר בארנו דלענין חשש שמא ראתה ולא אדעתה מוכח מהא דחרשת ושוטה דלא חיישינן. ולענין כוונה דלא בעין שתחזיק אותם לנקיים ודאי מוכח מהא דטועה דלא בעין דא"א דבעין שתחזיק אותם לנקיים לא מקשי מידי לרב:

ואף גבי בדיקה אנו רואים דלר' חנינא דבעי סופן ותחילתן שאם לא הי' סופן ותחילתן אף שבאמת לא ראתה אין זה ספירה דהא מקשה לרב מטועה שא"צ לטבול ביממא משמע דלר"ח ניחא ולא חיישינן שמא לא ראתה וצריכה לטבול ביממא. וע"כ משום דסובר הש"ס דלר"ח כל שלא בדקה ראשון ושביעי אפילו אם באמת לא ראתה אין כאן ספירה. והכי מסתבר להש"ס דלר"ח כיון דקפיד אבדיקת ראשון ושביעי ולא סגי בבדיקת יום שלפני הראשון ושל אחר השביעי אף על גב דגם בזה אנו רואים שעברו עליו ז' ימים טהורים ע"כ משום דסובר דעיקר הספירה שהצריכה תורה הוא שיתברר לעיני' ע"י בדיקה שהיא טהורה ושתהא הבדיקה בראשון ושביעי דוקא לזה א"ש לדידי' דטועה דלא בדקה עצמה כלל א"צ לחוש לטבול ביום. משום דאף אם לא ראתה מ"מ כיון שלא בדקה בהן אין זה

ספירה. ורק לרב פריך כיון דסובר סופן אעפ"י שאין תחילתן ותחילתן אעפ"י שאין סופן ולא קפדינן אבדיקתה אלא במה שיתברר לה שלא ראתה סגי. א"כ טועה נמי מספיקא תבעי טבילה ביממא משום ספק שמא לא ראתה. אבל לר"ח א"ש מה דטועה לא בעי טבילה ביממא משום דאפילו לא ראתה לא הוי ספירה מ"מ זה דווקא לענין בדיקה בעין לר"ח תחילתן וסופן שזה עיקר הספירה במה שתראה שהיא טהורה. אבל לענין כוונה ודאי דלא בעין אף לר"ח. דאם איתא דבעין כוונה לא מקשה גם לרב מידי דהא אפשר לומר דאף דלרב סגי בבדיקה בראשון או בשביעי מ"מ כוונה בעי. א"ו דפשיטא להש"ס סברא זו הפשוטה דלא איכפת לן בכוונתה וכוונת לבה להחזיקם לנקיים:

מיהו כ"ז אם בשעת בדיקת ראשון ושביעי הי' בלבה לספור ז"נ אבל מי שהי' בעלה בדרך והיא בדקה עצמה ולא היה בדעתה שיהא הבדיקה לשם נקיים רק שרצתה לראות אם פסק דמה ומחמת זה בדקה עצמה אף שבדקה עצמה בכל יום לא מהני דעיקר הספירה בבדיקה תליא ומילתא דלא רמיא עלי' דאינש לאו אדעת' ואימר לא השגיחה שפיר על העד או שלא הכניסה לחורין וסדקין ולא מהני לה הך בדיקה למנין שבעה. ודע שלכאורה קשה לי טובא במ"ש הרא"ש שם דפסק כרב דבדיקת ראשון או שביעי סגי. אבל אם לא בדקה לא בראשון ולא בשביעי רק שפסקה בטהרה לערב וביום השמיני בדקה עצמה לא מהני. ולכאורה ודאי דהכי משמע לשון הש"ס דאשמעין תחילתן אעפ"י שאין סופן וסופן אעפ"י שאין תחילתן דמשמע דודאי חד מנייהו בעין או תחילתן או סופן. וקשה טעמא מאי כיון דמוכח בגמרא דלרב טועה בעי לאטבולי ביממא. אלמא אף שלא בדקה כלל אם קמי שמיא גליא שלא ראתה הוי ספירה ומספיקא שמא לא ראתה מצרכין לה לטבול ביממא והרא"ש בעצמו מביא שם ראיה דהלכה כרב מהא דטועה דמוקמינן לה כר"ע אבל לרבנן בעי טבילה ביממא. וטועה הא לא בדקה כלל והויא ספירה אם לא ראתה. ולא בעין בדיקה אלא להחזיקה ללא ראתה לקולא. א"כ בבדיקה שלפני השבעה ושלאחר שבעה נמי הא הוחזקה בלא ראתה ואמאי לא מהני כנלע"ד:

שאינן צריך להמתין ה' ימים בזה. ויכולה לספור מיום שאחר מציאת הכתם. ועתה השאלה אם יצרפו הימים הקודמים לספירת ז' נקיים. והשיב המעיל צדקה דאחר שלא כיוונה אז לספירה לא עלו לה, ובפרט למאן דבעי ספורין לפנינו. ועל זה תמה מעלתו שהוא נגד המשנה והטוש"ע דחרשת ושוטה פקחת מתקנות אותן. ואיך סופרת ז' נקיים, והלא לאו בני כוונה ניהו עכ"ד מעלתו<sup>(1)</sup>.

**ולא** קשיא מידי, דהא קאמר הש"ס (חולין לא, ב) כוונה דחברתה, כוונה מעליותא הוא ע"ש. וכאן לענין ספירה נמי יש לומר כן. ואע"ג דבשוטה לא מהני עומד על גביו ועיין בתוס' (חולין יב, ב). וביבמות קד, ב. ובגיטין כד, ב), מ"מ בענין הספירה והבדיקה קיים להו דמהני כוונת חברותיה, ובפרט דכיון שהן הן הבודקות וטובלות אותן, מהני כוונתן ולא קשיא מידי<sup>(2)</sup>. אמנם על טעם השני שבתשובת מעיל צדקה שכתב דכיון שהסיחה דעתה אז שמא ארגשה ולא אדעתה ע"ש, זהו ודאי תימה שהוא נגד המשנה והטוש"ע הנ"ל, ותמהתי על ר"מ שלא הרגיש בזה, דא"כ בשוטה מה מהני ז' נקיים, דלמא ארגשה. ועיין ריש פ"ק דנדה (ג) דקאמר והאיכא שוטה, מודה שמאי בשוטה וע"ש. אמנם באמת שבלאו הכי טעם השני שבמעיל צדקה הוא תמוה, כי למה לנו לחוש שמא ארגשה, אחר שבדקה ומצאה טהורה, בחזקת טהורה היא,

אני איני רוצה להזדקק בזה. אם יבואו לפני מורה אחר ויכתוב להם נוסח שטר מכירה, לא אמחה בידם וכן עשו, ונסעו לרב אחד סמוך לכאן וכתב להם נוסח שטר מכירה<sup>(3)</sup>.

**ועל** צד דלא אפשר לי לאשתמוטי באיזה פעם, מהשייכים לגבולי, אני אומר לאיזה למדן בכאן, עצתי לכתוב שטר מכירה בנוסח זה או בנוסח זה, ואני אומר בפירוש שאינני אומר לא איסור ולא היתר אף על ידי שטר מכירה, יהיה באיזה אופן שיהיה, רק הואיל שכבר נשתרשו במקח וממכר זה בעתים הללו, ויש הפסד גדול אם ישובת העסק לגמרי ביום שבת, ואף אם יורו להם להחמיר לא ישמעו, מוטב לכתוב שטר מכירה בנוסח טוב ומועיל. ממה שיכתבו כל אחד מן הבא בידו, שלא יעברו ח"ו על איסור לגמרי. ועכ"פ כשמוכרים באופן המועיל אין למחות לדעתי, כי יש להם בשעת הדחק על מה שיסמוכו, ודי בזה"א<sup>(4)</sup>.

**(ב) ועל** דבר שאלתו בהלכות נדה, הנה במה דסיים אפתח. מה שהקשה מעלתו על תשובת מעיל צדקה הובא בספר סדרי טהרה (סי' קצו) שנשאל באשה שהתחילה לספור ז' נקיים ובאמצע ימי הספירה מצאה כתם טמא, והתחילה לספור מחדש ז' נקיים ואחר כך אמרו לה איזהו טעות, שגם על הכתם שנמצא בימי הספירה צריכה להמתין חמשה ימים, קודם ספירת ז' נקיים, ומאז לא ספרה שני ימים, ואחר כך נתוודע לה

### השלמות

הוראת הגאון מעיל צדקה והעלה לרינא דעכ"פ אם בדקה יום א' ואירע כן באמצע ז' נקיים ואח"כ בדקה ביום השביעי דאפשר להקל והביא גם מתשובת הגאון בית שלמה אוריח סי' לו שפקפק על המעיל צדקה, ועיינתי שם בבית שלמה וראיתי שהקשה השואל על המעיל צדקה ממשנתינו (נדה יג ע"ב) דחרשת ושוטה פקחות מתקנות אותן, והאיך סופרות ז' נקיים כיון דלאו בני ספירה וכוונה הם כאלו הסיחו דעתם, והנה באמת ממשנתינו אין הכרח גמור, דאולי לא איירי רק מנדה דאורייתא לראות אם פסקה דמן ולקבוע להן וסתות. אבל במקום דבעינן ז' נקיים ספורים אולי לא מהני, אבל בשו"ע אי אפשר לומר כן, דהא העתיק הדין בסי' קצו גם לענין בדיקת ז' נקיים בזה"ז דרינן כזבות וכו' ע"כ.

**(ג)** כתב עוד בשבט הלוי (שם): ומש"כ הגאון בית שלמה בתירוץ שם דמהני לה כוונת ספירה של העומדים על גבה, מלבד שהרגיש בעצמו דבשוטה מה איכא למימר ונדחק מאד, אבל עוד קשה לי, דסתימת השו"ע משמע דגם בחרשת ושוטה אם בדקו אותו בראשו ושביעי מהני

**(י)** בשו"ת תשורת שי (ח"ב סי' קכה) נשאל בכיו"ב, וכתב בתו"ד: הנה אין רצוני להזדקק בכגון זה וכ"כ בשו"ת בית שלמה חא"ח סל"ו ושכן כתב לו הה"צ הגאון מביטשאטש שאין רצונו לגלות דעתו לא לאיסור ולא להיתר בכגון זה, אך אחר שכתב לי פעמים יצאתי מגדרי מפני כבודו דמר כי רב הוא וזולת זה לא הייתי משיב כלל וכ"ש למצוא היתר, כי אפשר לבוא מזה כמה פרצות ומכשולות בפרט בדור זה אשר אין הב"ד רשאים למחות. וע"ש מש"כ בזה באריכות.

**(יא)** ע"ע בדברי רבינו זצ"ל כאן בשו"ת אפרקטא דעניא להגר"ד שפרבר ז"ל ח"א סי' צו (ד"ה איברא אם וכו') ח"ב אוריח סי' מז (ד"ה ועי' - בשו"ת וכו') סי' מח (ד"ה בדבר שותפות וכו') מש"כ בענין זה ומזכיר מדברי רבינו זצ"ל כאן, ובספר יסודי ישורון (חלק ג ע' קלא) ע"ש היטב.

**(יב)** בשו"ת שבט הלוי חלק ג (יו"ד סימן קכג) כותב: והנה בתשובת מהרש"ם (ח"ג סי' קיד) מביא בשם תשובת שם אריה סי' לג שדחה

כמבואר במשנה דנדה (סח), ועיין בתוס' ריש גיטין (ב), ב. סוף ד"ה ע"א), ובחידושי מהרש"א שם, וכבר הארכתי בענין זה בכמה תשובות, שבימי ספירתה בחזקת טהרה היא ואכ"מ.

**על כן** לפענ"ד, לא כתב המעיל צדקה טעם השני, רק לסניף בעלמא לטעם הראשון.

**ועל** דבר אשר הרעיש מעלתו על נשי קהלתו, לאשר אין שם מורה קבוע, וכאשר מוצאת כתם על כרחך צריכה לעת עתה לטמא מספק, וכן כשנמצאת כתם בימי ספירתה צריכה מספק להתחיל לספור מחדש, ואחר זמן בעבור דרך שם מורה, והיא מראית הכתם לפני המורה, ואומר שכתם טהור הוא. היא חושבת הימי נקיים מעת שהתחילה לספור קודם מציאת הכתם. ומעלתו כותב שהוא עון פלילי מכח דברי המעיל צדקה הנ"ל. ואני אומר שיש בדבר זה להקל ולהחמיר, דאם באמת כבר הסיחה דעתה לגמרי מלספור אותו היום, כי סברה שודאי כתם טמא הוא. או שסברה שודאי לא תמצא מורה הוראה, עד אחר עבור ימי ספירתה. ולזאת התחילה לספור מחדש, מיום שאחר מציאת הכתם, בזה ודאי הדין כדברי מעלתו, שאף שאחר כך עבר שם מורה הוראה והורה שהכתם טהור, אין יום זה עולה לנקיים, כדברי המעיל צדקה, על כן אין הנקיים מתחילין עד יום שאחר מציאת יום הכתם. ועיין בספר סדרי טהרה (סי' קצו ס"ק לד סוף ד"ה ועפ"י) ע"ש.

**אבל** אם לא הסיחה דעתה לגמרי מלספור יום מציאת הכתם לז' נקיים, והיתה מסופקת מה יעלה לה, ומתי ישלימו הז' נקיים שלה, ואף שעל כרחך התחילה לספור מחדש יום שאחר יום מציאת הכתם, מחמת שלא

יודעת דין הכתם שמצאה, עם כל זה לא הסיחה דעתה לגמרי ביום מציאת הכתם, והיתה סבורה שאם יבא חכם תוך ימי הספירה ויאמר שהכתם הוא טהור, אז תחשוב הז' נקיים מיום שהתחילה לספור קודם מציאת הכתם, ואם יאמר החכם שטמא הוא, או שלא יבא כלל, תחשוב מחשבון האחרון, בזה אני אומר שאם בא חכם וטיהר, יכולה לחשוב מחשבון הראשון, ואף שלפי חשבון השני, היתה חושבת יום שאחר מציאת הכתם ראשון לספירה ועכשיו יהיה שלישי או רביעי וכדומה, דבר זה אין קפידא כלל"י, ועיין בתשובת נודע ביהודה (מה"ת חיו"ד סי' קכח). ואף שאחר מציאת הכתם, לא החזיקה יום מציאת הכתם רק לספירת ספק אפילו הכי הוי ספורין לפנינו. כיון שעכ"פ החזיקה יום הזה נמי לספירת ספק.

**ונלע"ד** להביא ראיה מש"ס (נדה כט) בשמעתתא דטועה. דקאמר שבוע שניה מטבילין אותה בלילות. אימר יולדת נקבה הוא ביממא אימר יולדת זכר בזוב הוא, שבוע שלישית מטבילין אותה ביממא, אימר יולדת נקבה בזוב היא ע"ש. ומבואר שם דאף דשבוע ראשונה ושניה היא סופרת מספק, דהא אפשר שיולדת נקבה בזוב הוא, והאי תנא סבירא ליה דימי לידה שאינה רואה בהם אינם עולין לספירת זיבתה, וגם סובר כר"ע דבעינן ספורין לפנינו, כדאיתא שם בש"ס, וע"ש ברש"י, ואפילו הכי מקרי ספירה, כיון שעכ"פ ודאי ספרה ספירת ספק. ודוקא שבוע ראשון לא מטבילין אותה ביממא, משום דבעינן ספורין לפנינו. והיינו משום דכיון דקודם שבאתה לפנינו לא ספרה כלל, ולא כוונה דעתה לספירה. אף שאכתי יכול להיות שהיו נקיים ולא ראתה בהם, מ"מ לאו ספירה

### השלמות

וטיהרו ואיגלאי מילתא למפרע גם הס"ט מודה דמהני ספירתה למפרע ע"ש.

לפענ"ד יש להביא ראיה מהאי דמבואר בירושלמי פ"א דפסחים ה"ח דתרומה תלוי שאין דעתו להישאל טמא משום היסח הדעת אבל דעתו להישאל טהורה, הרי דאם דעתו להישאל ליכא היסח הדעת ועמ"ש אאזמור"ר הגאון שליט"א דבר נחמד בספרו גילוי דעת סי' ל"א סוס"ק יג בביאור הש"ס דפסחים פ"ח עפ"ד הירושלמי הלז ע"ש ה"נ היכי דהי' דעתה לישאל להחכם שפיר לא מהני הסיחה דעתה ומהני ספירתה לטהרה. ע"כ. וע"ש בשו"ת דעת כהן (יו"ד סי' עו) מש"כ בדברי רבינו זצ"ל כאן.

דיעבד וא"כ בימים שבינתים אין להם אחרות עומדים על גביהם ואיכא משום היסח הדעת בנקיים לדעת המעיל צדקה, ועיין בס' פ"ז ה' נדה סי' קצח בפתיחת אות כא ובפנים הספר אות כ מש"כ בקושיא זאת בשם ספר ברכת יוסף והלחם ושמלה שהעירו ג"כ ממשנה הנ"ל ע"כ.

(יד) בשו"ת מהרש"ם (ח"ג בסוף סי' קיד) נרפסה הג"ה מנכדו, הג"ר משה ישראל פלדמן ז"ל וז"ל: [נא"ה משה נכד המחבר, הנה בשו"ת בית שלמה א"ח סי' לו הנ"ל העלה דהיכי דמצאה כתם בתוך ז"ג ולא נודע לה שהוא טהור וספרה מספק ואח"כ בא חכם

ג' וכו' ובידיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. הדבר פשוט ללא דוקא בין השמשות קאמר שהוא ספק יום ספק לילה אלא סמוך לצדן השמשות קאמר דעדיין יום גמור הוא וזהו שכתב רבינו ובידיקה זו תהיה בין השמשות ביום שחפסוק בו אלא לדרך שחפסוק ביום ממש ואם כן סמוך לצדן השמשות קאמר דלכתחלה תדוק היותר סמוך

ז"ל יראה שצריכה שתפסוק בטהרה בין השמשות שכתב וזה לשונו ואחר שיפסוק הדם תבדוק עצמה יפה יפה (ד) ובידיקה זו תהיה בין השמשות ביום שתפסוק בו מלאות ותלבש חלוק הבדוק לה שאין בו כתם (ה) ומיום המחרת תתחיל (ו) לספור שבעה נקיים: ה לא בדקה עצמה ביום שפסקה מלאות ובדקה לאחר שלשה או ארבעה ימים ומצאה טהורה הרי זו בחזקת טמאה עד שפסקה בטהרה שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה ואז מונה למחרת: ד ובכל שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעם אחת ביום ובספר המצות כתב פעמיים אחת שחרית ואחת ערבית. ומיהו אפילו לא בדקה בכל השבעה אלא פעם אחת

הואיל ופסוק מפומיה דמהרא"י דאין להפסיק נטהרה אלא קודם חפלת ערצית כמו שכתב נחרומת הדשן סימן רמ"ח לר"ך לזהר לכתחלה להפסיק קודם חפלת ערצית מיהו לכתחלה לריכה עוד לעדוק עצמה גם אחר חפלת ערצית צעוד שהוא יום היותר סמוך ללילה שאפשר שזאת היא עיקר ההפסקה נטהרה אצל דיעבד אם לא חזרה ובדקה אחר חפלת ערצית ט' אי נמי דיעבד אם לא בדקה קודם חפלת ערצית מורין לה שזהה צדקת עצמה לאחר חפלת ערצית לכתחלה ותתחיל למנות מיום המחרת שזו היא עיקר ההפסקה נטהרה ביום שהוא היותר סמוך ללילה שאפשר כן נראה לי. ולפי זה מה שכתוב בהגהות שו"ע (סג) דאם נתקלקלה חוץ ימי ספירתה סמוך לערב שראתה דם או מלאה כתם אחר צרכו דמפסיקין נטהרה אף לאחר צרכו דמפסיקין ליה דיעבד דמשמע דוקא חוץ ימי ספירתה אצל נחמל ספירתה אם ראתה דם אחר צרכו אף על פי שעוד היום גדול אינה מפסקת נטהרה היום אלא ביום המחרת לימא אלא אף נחמל ספירתה מפסקת נטהרה אפילו אם ראתה דם סמוך לערב כיון שעדיין יום גמור הוא ואדרכה זו היא עיקר ההפסקה נטהרה כדפרישית ואם לא ראתה שום דבר לא דם ולא כתם אלא שלא הפסיקה קודם צרכו אף בעל ההגהות שו"ע מודה דמפסקת נטהרה לאחר צרכו אפילו עשו הקהל שנת דכתב באגור על שם מהר"י מולין ומפורש כך בהגה"ה להדיא:

ד' ובבב"ש שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת וכו'. הכי משמע מדלא פליגי תנאי במתנין פרק התינוקת (פ"ק דף ס"ח:) אלא היכא דלא בדקה אלא יום ראשון ויום שני והלכה כרבי אליעזר דהרי היא בחזקת טהורה אצל לכתחלה הכל מודים לרבי עקיבא דלריכה לצדוק לכתחלה פעם אחת ביום וכן כתבו המוספות פ"ק דנדה (דף י"א: ד"ה ר' אליעזר) וכן פסק הרא"ש פרק התינוקת וכן פסקו שאר פוסקים:

ה' ובבב"ש ובספר המצות כתב פעמיים וכו'. טעמו דהכי תנן בפ"ק (דף י"א:) ואף על גב דאסיקנא הכס דלא אמרו אלא לטהרות אצל לנעלה לא צריך דיקה וכלעיל נסימן קפ"ו היינו דוקא לאחר שטעלה שהרי היא בחזקת טהורה לנעלה אצל נספירת שבעה נקיים דהיא בחזקת טמאה לריכה דיקה פעמיים שחרית וערבית שחרית להוציאה מידי ספק שמה ראתה צלילה שלפניו וערבית להוציאה מידי ספק שמה ראתה ביום דנפסירת שבעה נקיים לנעלה לריכה דיקה כמו לטהרות לאחר שטעלה:

ו' ובבב"ש ומיהו אפילו לא בדקה וכו' עד בתוך השבעה. כך היא מסקנת הרא"ש בפרק טינוקת דהכי מוכחא הסוגיא לשם (דף ס"ט.) והוא פרישה

(ד) ובידיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. לאו דוקא דהא ספק לילה הוא אלא סמוך לצדן השמשות. בית יוסף, ועיין שם שכתב עוד מזה. ולענין נראה דנדה לומר שמהה הפסק גם בין השמשות שמה הוא עדיין יום והיינו שכתבין מוך בלחוט מקום ויהיה שם כל בין השמשות כמו שכתב הראשון ואז מלא מידי ספק ומהיה הבידיקה צדאי קודם לילה וצדאי סמוך ללילה: (ה) ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים "עב"ד". כן ז"ל והוא בקיצור דיני נדה שלו בסוף מסכת נדה:

#### חדושי הגהות

[ה] לספור ו' נקיים עכ"ל כן ז"ל (פרישה): [ו] סימן רמ"ח:

#### הגהות והערות

ז' הביאו ב"י לעיל ד"ה אבל: [\*] לפנינו ברוקח ליתא לשון זה ממש, ובאמת במרדכי כתב "רוקח" לאחר כל הקטע המובא כאן, וא"כ היה אפשר לומר דעד החלק האחרון "ומנהג כשר וכו'" הוא מספר התרומה, כי מצאנו לשון זה ממש בספר התרומה (ס"י פז) וידוע שהמרדכי מרבה להעתיק ממנו (גם שלא בשמו) ועיי"ש: [ח] ברוקח לפנינו משמע דלכתחלה סגי בפניה של מטה עיי"ש בסי' שיה, ובסי' שיה כתב רק "ויש שרוחצות פניה של מטה" עיי"ש, אמנם בספר מעשה רוקח הלכות קידושין סימן קצ' כתב וז"ל "ואחר שפוסקות רוחצות ומלבושת בגדים נאים וסדינים לבנים וצריכה לבדוק בכל יום ולילה פן תראה דם כחרדל ואם אינן רוחצות בפניה למטה ולבושות בגדים לבנים די לה" אולי כוונתו ואחר שפוסקות רוחצות כל גופו ואם אינן רוחצות כראוי, אזי בפניה למטה ולבושות וכו' די לה,

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה  
 טור <מכון שירת דבורה> - ט (יו"ד קפג - רמד) יעקב בן אשר (בעל הטורים) עמוד מס: 198 הודפס ע"י אוצר החכ



**ג**ם רש"י ז"ל פרק קמא דנדה גבי הך דנעמא מיניה רבי אבא מרז הונא כחז וז"ל בדיקה לחורין ולסדקין עכ"ל ולא כחז עד מקום שהשמש דש. ומו צפ"ק (דף ה'). אמרו גבי בדיקה לטהרות כשהיא בודקת עצמה לשמש את ביתה משום טהרות דמחוק שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין משם למדין לבדיקת זבה בין בהפסק טהרה בין בבדיקה

עד מקום שהשמש דש לא שמענו וכן הוא משמעות שאר הפוסקים ואם כן צריך לומר דגם הרא"ש לא כחז עד מקום שהשמש דש לעיכובא אלא למזוה מן המוצח: **ו**פ"עמא דמילתא דהנריך הרא"ש למזוה לבדוק עד מקום שהשמש דש נראה שהוא מדלמר ריש פרק יואל דופן דכל הנשים מיטמאות בבית החילון ובגמרא (דף מ"א):

אמרו הי ניהו בית החילון ואסקינא עד בין השיניים ובין השיניים כלפנים במתניתא חנא מקום שהשמש דש השתא אם נמצא דם במקום שהשמש דש הי ליה בית החילון וטמאה ולפיכך הצריכה למזוה מן המוצח לבדוק עד שם שמה תמצא דם לשם והיא טמאה אבל אינו מעכב אלא יואלא ידי בדיקה כשמכנסת לחורין ולסדקין דפרשית דלא חייבה חכמים יותר מזה: **ג**ם

דברי רבינו מיפרשן הכי דתחלה כתב ותכניסהו לחורין ולסדקין עד מקום שאזר התשמיש מגיע דרך הוא למזוה מן המוצח, ומה שכתב ואם לא עשתה כן וכו' פירוש ואם לא הכניסהו לחורין ולסדקין לא הי אלא קינוח בעלמא ולא יואלא ידי בדיקה ותדע דהי הוא שהרי צפ"ק דנדה (יב.) מפורש דדוקא בשיעור וסם משל לשמש ועד וכו' הוא דהוי לקינוח ולא לבדיקה אבל לחורין ולסדקין אין זה קינוח ואם כן צעל כרחק מה שכתב רבינו ואם לא עשתה כן אינו רואה לומר אם לא הכניסהו עד מקום שהשמש דש לא היא אלא קינוח בעלמא אפילו הכניסהו לחורין ולסדקין דזה אינו אמת דפשיטא בבדיקה היא אם הכניסהו לחורין ולסדקין אלא צעל כרחק דה"ק אם לא הכניסהו לחורין ולסדקין אינו אלא קינוח בעלמא ולא יואלא ידי בדיקה ומה שכתב תחלה ותכניסהו לחורין ולסדקין עד מקום שהאזר התשמיש [מגיע] אינו אלא למזוה כל מאי דאפשר כדי שלא לזלוז בבדיקה ומשום הכי לא אמר וצריכה שתכניסהו וכו' אלא ותכניסהו אלמא דאין זה אלא לכחלה אם אפשר אבל לא לעיכובא דכל שהכניסהו לחורין ולסדקין יואלא ידי בדיקה אפילו לא הכניסהו עד מקום שאזר התשמיש מגיע: **ו**צ"ע דרך זה הם דברי הר"ר

ירושם שכתב והבדיקה תהיה וכו' לחורין ולסדקין עד מקום שהשמש דש שם דאם לא כן אין זו בדיקה אלא קינוח ולפיכך צריכה שתבדוק בפנים עכ"ל דפירוש מה שכתב דאם לא כן היינו דאם לא תהא בודקת לפנים לחורין ולסדקין אין זו בדיקה אלא קינוח ולפיכך צריכה שתבדוק בפנים לחורין ולסדקין ומה שכתב עד מקום שהשמש דש אינו אלא למזוה וכדפרשית לדברי רבינו שם כדברי הרא"ש וכן הם פירוש דברי רבינו ירושם ששניהם נמשכין דאין זה אחרי רבם הרא"ש: **ג**ם מה שכתב בהגהות מיימוניות סוף פרק ו' דצ"ח כן פירושם שהרי כתב וז"ל ומכניסה בלחותו מקום צעומק כל בין השיניים דהיינו מקום דישה ומקנחת עצמה בפנים יפה בחורין ובסדקין כן פירש ר"י מהא דפ"ק דנדה דמחוק שמהומה לביתה אין מכניסהו לחורין ולסדקין מכלל דנעיא להכניסו לחורין ולסדקין עכ"ל אלמא דלא צעיא אלא להכניסו לחורין ולסדקין כדמוכח צפ"ק דנדה וא"כ הא דכתב תחלה ומכניסה בלחותו מקום צעומק כל בין השיניים דהיינו מקום דישה אינו אלא למזוה

כל הבית החילון, ועד מקום שהשמש דש הוא בית החילון ומפני כך צריכה לבדוק עד שם, ואע"פ שכתב הרמב"ם בפרק ה' מהלכות איסורי ביאה (ה"ד) שנשעת גמר ביאה האזר נכנס צפרודור ואינו מגיע עד ראשו שמצפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האמצעות ע"כ דלפי זה אפילו מכניס העד עד מקום שהשמש דש עדיין לא יואלא ידי חוצת בדיקת הפרודור כולו י"ל דסבירא ליה דמאי דאפשר למיבדק בבית החילון צדקין א"כ שאינם סוברים בזה בהרמב"ם דהא בפרק יואל דופן (מ"א): צעו כן הי ניהו בית החילון במתניתא חנא מקום שהשמש דש והרמב"ם מפרש דעד מקום שהשמש דש הוא בית החילון אבל עדיין נשאר מבית החילון קצת לצד פנים והם מפרשים שם נגמר הבית החילון: (י)

#### דרישה

מדקדקין בזה אך בשאר חיבורים אינו וכיון דאי אפשר לנשים כולי האי אין להחמיר עליהן ביותר והנח להם לישראל וכו' וב"י עשה פשרה בין הפוסקים וכתב שיש לבדוק ביום הפסקה ועוד פעם אחת בשבעה נקיים ואז יצאה ידי כל הפוסקים (ו"ל הבדיקה שתהיה עד מקום שהשמש דש ביום הפסקה (זו) ונפסע אחת בשבעה) נקיים ושאר הבדיקות אף לא יגיע שם לית לן בה וכתב רמ"א מיהו בדיעבד אם בדקה בחורין ובסדקין בעומק היטב כפי כחה סגי, והוא מדברי מהר"א סימן (ע"ז) [ע"ח]. עד כאן המגיה) וטוב להיות אותה בדיקה ביום ב' שאם תשכח מלבדוק בענין זה יש לפניה ימים הרבה לחשלושים תוך ד' נקיים:

#### הגהות והערות

יט] עיין בב"י לעיל ד"ה והרשב"א: כן הי ניהו בית החיצון אמר ר"ל וכו' אלא אמר ר' יוחנן עד בין השיניים וכו' במתניתא חנא מקום דישה מקום דישה אמר רב יהודה מקום שהשמש דש, כ"ה בגמרא שם, ולשון הרמב"ם פ"ה הי"ב "כל הנשים מתטמאות בבית החיצון ואע"פ שלא יצא הדם לחוץ אלא נעקר מן הרחם ולא שנת הואיל ויצא מבין השיניים הרי זו טמאה וכו' ועד היכן הוא בין השיניים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה":

#### מפתח סדרי טהרה

(ז) ט"ט ט"ז כו, ט"ז ט"ז כו מ"ד וראיתי:

ולא לעיכוז: והבית יוסף כתב וז"ל ומכל מקום מדברי ה"ר ירוחם נראה שעכ"פ צריכה לדקוק עד מקום שהשמש דש ואם לא עשתה כן לא עלתה לה טבילה עכ"ל ותמהני למה לו לפרש כך בדברי ה"ר ירוחם יומר מדברי הרא"ש ורבינו והגהות מיימוניות. אבל הדבר ברור לפענ"ד ופשוט כאן כדעתם בזה. ומה שכתבנו דכונן לא נכתבונו אלא לומר דלמאנה מן המונח טעמים עממה לדקוק עד מקום שהשמש דש כל מאי דאפשר אצל לא לעיכוזא דפשיטא דלאה ידי דדיקה בשמנים יפה לחורין ולסקדון אע"פ שלא תכניסנו עד מקום שהשמש דש וכדפרישית: ועדיין צרימין אנו למודעי למאי שכתב מהרא"י בכתביו סימן ע"ח וגם הבית יוסף האריך בזה שאי אפשר לאשה להכניס העד כל

כך צעומק עד המקום שהשמש דש אם כן קשה לאיזה צורך כתבו דלמאנה צריך שיכניס המון עד מקום שהשמש דש כיון שאי אפשר להכניסו עד שם ואין לפרש דאע"פ דדיקה זו קשה היא מ"מ היא תחת יד האפשר שהרי ר"ש פרק ה' דבאה (ה"ד) כתב הרמב"ם דבשעת גמר צילה האצור נכנס צפרודור הוא אורא הרחם ואינו מגיע עד ראשו שמצפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות וכתב עוד שם (ה"ז) דכל הנשים מיתטמאות צבית החיטון והואיל ואלו מצין השיניים הרי זו טמאה ועד היכן הוא צין השיניים עד מקום שיגיע אליו האצור בשעת גמר צילה וצין השיניים עלמו כלפנים כבן ואי איתא דלצורה דדיקה עד מקום שהשמש דש א"כ צריכה דדיקה צפרודור עלמו צאותו אורא עד סמוך לצין השיניים שהוא צראשו הפנימי של הנאור וצין שראש אותו הנאור נסתם מאוד היאך הולך לדקוק שם צמון צאצעה וגם היאך הולך לכיון אותו הפתח שצראש אורא הרחם שנכנס שם האצור הלא הוא תלוי ועומד ומתנדנד כמו שאומרות הנשים הפקחות שבהן: וצראה ליישב ולומר דודאי כשצאה האשה להכניס אצבעה עס העד כל כך צעומק הוא דבר נמנע מחמת גודל דוחק הסמימה לפנים אצל אם דוחק מון הרבה זה על זה עד שנכנס צעומק עד מקום שהשמש דש אינו נמנע שכל מון שדוחקת זה אחר זה צעומק האחד דוחק את הציר השני דוחק להראשון שלפניו והשלישי דוחק להשני וכן כולם זה אחר זה עד שנכנס למקום צין השיניים שהוא מקום שהשמש דש י ומדע שהרי הדמים יוצאים דרך שם צפוינה לפעמים וכן האצור נכנס לשם צגמר צילה ואם כן ג"כ אפשר שיכנס לשם המון ע"י שדוחקים אותו צעומק כדפרישית ועוד דכמו שאין כל האצבעות שוות כך אין כל הרחמים שוות יש שרחמה צר ויש שרחמה רחב ואפשר הוא שיגיע המון לשם: ואם עס כל זה לא יגיע המון עד מקום שהשמש דש הנה כיון שצדקה היטב צמורין וצסקדון מו לא חיישין דלמא איכא דם צפרודור עלמו והרי היא מיתטמאה צבית החיטון דלא חיישין להכי ועוד דאפילו היה דם צפרודור צבית החיטון אין ספיקו טמא אלא כשיצא לחוץ אצל כשנשא צפרודור אינו טמא כדכתבו התוספות צפרק יוצא דופן (דף מ"ז: ד"ה שהוציא) וז"ל שהוציא ולד ראשו מון צפרודור אצל צפרודור עלמו טהורה דלא חשיב כצמון וא"ת והא אמרינן לעיל צפ"ק (י"ז) דם הנמלא צפרודור ספיקו טמא וז"ל התם ספיקו טמא כשיצא לחוץ ועוד יש להלך צין דם לידה לדם נדה עכ"ל יא הרי דלשינויא קמא אפילו היה דם צפרודור אינו טמא כשנשא שם ולא יצא לחוץ כגן הילכך מספיקא לא מטריחין למידיק גס צפרודור עלמו ולא כתבו הרא"ש ורבינו וה"ר ירוחם והגהות

ועוד הארכתי בתשובה (שו"ת הנ"ל) הדעות סי' לה) צסייעתא דשמיא:

מ ה'סומא וכו'. משנה וגמרא ר"ש פרק כל היד (סוף דף י"א): וכו' וצ"ל חוששות משלשים יום וצ"ל חוששות יום וכו'. כנר נתבאר צסימן קפ"ט שזה משפט הנשים שאין להן וסת קצו דחוששות ליום שלשים:

### פרישה

(ו) צ"ל שומעת וצ"ל מדברת וכו'. הא ציר חדא מינייהו דינה כפקחת. צ"ל יוסף: (י) ושנפרפה דעתה מחמת חול'י. אצל נטרפה מחמת עממה היינו שוטה. גמרא: (ח) צ"ל הוקבע צ"ה. פירוש שלא ראו אלא פעם אחת או שמים: (ט) חוששות משלשים יום וצ"ל חוששות יום ובודקת ע"י פקחות. אצל אינה צריכה לחוש ולדקוק ציום ההפלגה שראתה פעם ראשונה או פעם שנייה וצ"ל המודע דהא כתב לעיל צסוף סימן קפ"ד צגס הראשון (מח"ס צ"ו)

### הגהות והערות

לעיל (דף עט ע"ב ד"ה ומ"ש ומיהו) שכתב דס"ל לסמ"ג וספר התרומה דלעיכוזא הם בדיקות יום א' ח': כן מכתב הוא חירוק הב"י כלומר שהרי מי הם הפוסקים הג"ל הלא הם וכו' והם לא הצריכו וכו': כן עיין ב"י לעיל דף עט ע"ב ד"ה ומ"ש בדיק: כן הוא בדפוס ראשון ובשלחן ערוך סי' ובר"מ הארוך, אבל בס"א של ב"י הגירסא "הב"י" (וכמו שהעתיק הדרישה אות ג) ותמהו ע"ז בדברי חמודות (על הראש נדה פ"י אות לב) ובסדרי טהרה ס"ק כ"ה:

### מפתח סדרי טהרה

(ח) ס"ט ס"ק כה: (ט) ס"ט ס"ק יט: (י) ס"ט ס"ק כד: (יא) ס"ט ס"ק כו ד"ה אמנם:

**ה' האשה שמרבה לבדוק בין בימים שפירתה בין בימים שלא**  
**ראתה בהם כלומר שלא ראתה מעולם זהם הרי זו משוּבַּחַת**  
**וכו'. פשוט נמשנה דפרק ד' דנדה (ס"א) כל היד המרבה לבדוק נשים**  
**משוּבַּחַת: ומ"ש ישבה ולא בדקה בין באונס בין ברצון הרי זו**

**בחזקת טהורה חוץ מאחר ופת**  
**הקבוע. משנה בסוף פרק נזות כומיס**  
**(ל"ט) ישנה לה ולא נדקה שגגה נאנסה**  
**היזיה ולא נדקה טהורה הגיע שעם**  
**וסמה ולא נדקה הרי זו טמאה פירוש**  
**טמאה עד שתדקוק וכמו שנתבאר בסמ"ק**  
**קפ"ד (מ"ג):**

**י' כ"ב ספירת השבעה צריך שיהיו**  
**רצופין שלא תהא ראיית דם**  
**ביניהם שאפילו ראתה בשביעי**  
**סמוך לשקיעת החמה וכו'. פשוט**  
**נפרק נזות כומיס (ל"ט) ונפרק מיעוקם (ס"א):**  
**ואחר טהרה אחר רחמנא (ויקרא טו כח)**  
**אחר אחד ל' לכולם (י"ב) שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם: ומ"ש או בין**  
**השמשות שהיה ספק יום סותרת כ"ב המניין וכו' דמשמע דאם לא**  
**היה עדיין ספק יום לא היתה סותרת, לדין התלמוד אלטרין שאתה שפירה**  
**ו' נקיים חזרת לימי נדה והילכך אם בין השמשות היה ודאי לילה לא היתה**  
**נריכה לשמור אלא ששה ימים ואפילו שופעת זהם רק שתפסוק נטהרה ביום**  
**השביעי קודם בין השמשות אבל השתא שהוא ספק יום מספקין דילמא אכמי**  
**בימי ויבה קיימא וסותרת ספירה דילה ונריכה לספור ו' נקיים אבל לדין**  
**בזר חומרת רבי ירמיה (נדה ס"א) לא נפקא לן מידי (א' דצ"ח) אם הוא עדיין**  
**ספק יום או אם הוא לילה ממנו נריכה לישב עוד שבעה נקיים: בתרוב**  
**בתרומת הדשן [ט] הא דכתב ספר התרומה (ס"ז) וצמרדכי (שבעות ס"י) פשלה**  
**דף א' ע"ג) ובהגהות מיימוניות פרק ט' (א"ס"ב אות ז) מיימית לה דלשלה ימים**  
**ל' של ספירת ו' נקיים נריכים להיות טהורים לגמרי ואם מנאה זהם כחם**  
**אע"פ שיכולה לתלות בתוכה או חצורה אינה תולה יראה דדוקא בכתם כגרים**  
**ועוד אמרו כן אבל פחות מכן דאין לזכר לתלותו בחצורה או מכה אלא דם**  
**מאכלות ודאי תלין לעולם דאם לא כן אין שום אשה יכולה להטהר וכדמצינא**  
**בפרק הירואה כחם (נח): דאין לך מטה שאין עליה כמה טיפי**

**דס מאכלות וכבר כתבתי זה בסמ"ק ק"ל (פג. ד"ה כתב המרדכי):**

#### דרכי משה

**למיתלי במידי: ונראה לי דהא דלא תלינן במכה ג' ימים הראשונים**  
**דוקא במכה שאינו ידוע שמוציאה דם דתלינן בה שאר כתם כמבואר**  
**לעיל סימן קפ"ז (מ"ז) ועל זה קאמר המרדכי והגהות דלא תלינן בספירת**  
**ג' ימים הראשונים וכן משמע לשון המרדכי דעל זה קאי, אבל במכה**  
**שידוע שמוציאה דם נראה לי דתלינן בה אף ג' ימים הראשונים דהא**  
**אפילו רואות ממש תלינן במכה שידוע שמוציאה דם כדלעיל סימן קפ"ז**  
**כל שכן כתמים דרבנן. ואין לומר שאני ברואה ממש דהוה תחלת ראייה**

#### פרישה

**אחדדי שהרי רש"י הוא משנה (נפ"ה) [נפ"ח] דנדה וסיפא הוא משנה פרק**  
**נזות כומיס וכמו שכתב צ"י ואפשר לומר דלא קאי אימתי ספירתה אלא נא**  
**לאשמועינן שכל זמן צללה נא עליה נדה ודקה חוץ מאחר וסמ"ק והשתא אחי**  
**סמ"ק דבימי ספירתה פשיטא דאסור לבוא עליה וכן מהניא אפילו בדקה עד**  
**אחר הטיבילה ודין הספירה והטבילה כבר אשמועינן וק"ל: (יא) חוץ**  
**מאחר וסמ"ק הקבוע. פירוש אחר שבער יום וסמ"ק קבוע ולא ראתה בו אסורה**  
**עד שתדקוק והוא הדין ביום שלשים למי שאין לה וסמ"ק קבוע וזה משמע ממילא**  
**כי יום שלשים לאשה שאין לה וסמ"ק קבוע דומה למי שיש לה וסמ"ק קבוע וזה נחבאר**  
**לעיל כמה פעמים (ס"י קפ"ד מ"ג: ור"ס קפ"ד): (י"ב) סותרת כ"ב המניין.**  
**נראה דלא כתב כן אלא לימים קדמונים ומשום הכי נמי כתב שאפילו ראתה**  
**"בשביעי" ולא כתב אפילו ראתה בשמיני קודם טבילה דבימינה אחר שכבר ספרה**  
**ו' נקיים אף שלא טבלה אם עדיין הוא ב"א ימים שכן נדה לנדה אינה סותרת**  
**ובגון שמחילת י"א ימים ראתה שלשה ימים רגופים ואחר כך ספרה שבעה נקיים**  
**וביום אחד עשר חזרה וראתה ועיין לעיל סימן קפ"ג. אבל לגבי דין דנהיגין**  
**במורמא דרבי ירמיה אין נפק"מ דאפילו אינה סותרת מכל מקום נריכה ו' נקיים**  
**אחרים מחדש בשביל ראיית דם שראתה עתה וק"ל:**

#### חדושי הגהות

[ט] סימן רמ"ט:

#### הגהות והערות

**כט] עיין פרישה סימן קפ"ד אות יח (מה שכתב והיותר נראה דל"מ וכו') דלכתחילה צריכה בדיקה בשעת הוסת אלא שלענין דיעבר כשעבר הוסת ולא בדקה חו אינה**  
**צריכה לבדוק: [ל] כן הוא בדפוס, ולפנינו בגמרא "אחר אחר אחד וכו" ברי"ף (סדרי טהרה סק"א עיי"ש ועיין מעדני יו"ט פ"ד ס"א אות ח):**

**ל] בתרומת הדשן "הראשונים":**

#### מפתח סדרי טהרה

(יב) ס"ט ס"ק לא: (ג) ס"ט ס"ק לב ד"ה ואין:

השמשות אצל כיון שהוא ספק יום מספקין דילמא אכתי זימי זיצה קיימא וסמרה וזריכה לספור שצעה נקיים אצל לדין נתר מומרא דרבי זירא לא נפקא לן מידי דצין הוא יום וצין הוא לילה זריכה ליסב שצעה נקיים ולפענ"ד נראה דוחק לפרש דברי רבינו שכתב בסתם שלא יהא זהם נפקותא לדין אלא לדין התלמוד ולמאי דפרישית ניחא דליכא נפקותא לדין:

**יב הפולטת שכבת זרע וכו'.** כן כתבו המוספות בפרק צנות כותים (דף ל"ג. ד"ה רואה) אהא דצעי רמי נר חמא פולטת שכבת זרע מהו שמסמור

זיבה ושכן פסק רבינו חננאל וכו"כ הרא"ש לשם. ועכשיו נהגו שלא מתחיל למנות אלא מיום ששי לשימושה כשאחר כך בו מיום ראמה דס או כתם כגון ששימשה מיום ה' אינה מתחלת למנות אלא מיום ו' והטעם שאם תחיר לה למנות מיום ה' איכא למיחש דזימנין תשמש בין השמשות צמולאי שבת והיא מסביר דעדיין יום הוא וגמלא יכולה להתחיל לספור מיום רביעי שהוא חמישי לשימושה ואינו כן אלא לילה היה כשימשה וגמלא דעדיין פלטה בתחלת ליל רביעי דשש עונות שלמים צעינן ולכן מחמירין עד יום ו' לשימושה וחו ליכא למיחש למידי כמו שכתב בתרומת הדשן סימן רמ"ה. עוד כתב דרוב נשים צאוסטריי"ך נוהגין שלא להתחיל ז' נקיים רק כשכלו כבר שצעה ימים מתחלת ראייתה אפילו לא ראמה אלא יום אחד או מלאה כתם מיום אחד ולא שמעתי טעם בדבר וכו' עיין שם וכבר כתבתי טעם לדבר זה בצוק סימן קפ"ג ואין לפרוץ גדר ולשנות במקום שנהגים כך להחמיר: **עוד** כתב בתרומת הדשן דיש לגזור לא שימשה אטו שימשה וכן נוהגין ואין לשנות. מיהו נראה דדוקא כשצעה עמה צעיר איכא לגזור לא שימשה אטו שימשה אבל אם אין צעלה צעיר יש להקל דמיד שחפסוק צטורה סמוך לצין השמשות תמנה למחרת דכיון דמורין לה שהיחר זה אינו אלא לפי שאין צעלה צעיר לא מצוא להקל גם כשצעה צעיר. ואע"פ דבתרומת הדשן משמע מלשון השאלה שהיה שואל להחמיר אף כשאין צעלה צעיר מ"מ מלשון התשובה

**יא(א) הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה אם הוא תוך שש עונות לשימושה סותרת אותו יום לפיכך המשמשת מפתה וראתה ופסקה בו ביום אינה מתחלת לספור ז' נקיים עד שיעברו עליה שש עונות שלימות שמא תפלוט לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום חמישי לשימושה וכו'.** בפרק צנות כותים (ל"ג. ד"ה רמי נר חמא פולטת שכבת זרע מהו שמסמור זיבה רואה היא וסמרה או דילמא נוגעת היא ולא סמרה כלומר הא דקיי"ל דפולטת טמאה משום רואה היא וסמרה או משום נוגעת ונוגע

לא סותר ולא איפשיטא וכבר הרא"ש (סי' ה) הילכך יש להחמיר בפולטת וסותרת יום אחד וכן בפרק יואל דופן (מב) צעא מיניה רב שמואל בר ביסנא מאביי פולטת שכבת זרע רואה היא או נוגעת היא למאי נפקא מינה לסמור זיבה ולטמא במשהו אמר ליה רואה היא אחא ושייליה לרבא ואמר ליה רואה היא ולרבי יוסף ואמר ליה רואה היא ואפילו לרבי שמעון ורבנן פשיטא להו דרואה היא הילכך כל אשה זריכה שלא מתחיל לספור ז' נקיים עד יום חמישי לשימושה כגון אם שימשה צמולאי שבת אינה מתחלת לספור אלא מיום חמישי דקיי"ל כרבנן דאמרי בפרק ר"ע (שם פו:) דשש עונות שלימות צעינן לפליטה דאין שכבת זרע מסמרת אלא לאחר ז' עונות שלימות הילכך כשימשה צמולאי שבת אם תפלוט צליל ד' קודם עת שימשה צמולאי שבת עדיין היא עומדת בתוך ז' עונות לשימושה ואם פלטה סותרת הילכך יום ה' יהיה ראשון לספירתה עכ"ל וכבר שהרא"ש כתב בתשובה שלא אמרו פולטת שכבת זרע אלא לטהרות בלבד אבל לצעלה אינה סותרת והצד ראיות לדבר והרא"ש ז"ל סמך ראיותיו וכבר שכן מלא בשם רב"ג הר"ר יונה ז"ל והעלה נכון להחמיר כדברי רבינו יונה וכן נוהגים בצרפת וצאשכנו ע"כ וכן פסקו סמ"ג (לאין דף לו ע"ג) וסמ"ק (סי' רג ע"ג) וספר התרומה (סי' נה) והגהות מיימוניות בפרק ו' (אות ג):

**יב ובתב סמ"ק (שם)** וכן אם טעמה צמנין יום אחד וטעלה ושימשה זריכה להמתין שש עונות שלימות וחו לז' ימים ואחר תמנה יום אחד **ומה** שכתב דסמיה שלאחר שצעה כגון שלא טעלה כראוי ושימשה הרי זו טעלה בכל עת עכ"ל: **ומה** שכתב דסמיה שלאחר שצעה כגון שלא טעלה כראוי ושימשה הרי זו טעלה בכל עת זה פשוט ממה שאינה סותרת אלא יום אחד והיינו לומר שאותו יום שפלטה בו אינו עולה לה וזו שכבר ספירה ז' נקיים לא שייך בה סמיה וגדולה מזו מצאנו בדברי הרא"ש פרק צנות כותים שאחת מהראיות שהצד הרא"ש שפולטת שכבת זרע כל לצעלה אינה סותרת מדתניא (סו:) רבי שמעון אומר ואחר מטהר אחר מעשה מטהר אלא אמרו חכמים אסור לעשות כן שלא תצוא ליד ספק להן נדה אלא לאו משאש דשמא תראה דס לאחר תשמיש משמשת והולכת ואינה חוששת שמא תפלוט שכבת זרע והוא ז"ל כתב עליו נראה לי שאינה ראייה דפולטת אינה סותרת יום אחרון דודאי דס צונה וזיבה צנ שקותרין כל המנין סותרין עד ערב יום שצעי אצל פולטת שכבת זרע שאינה סותרת אלא יום אחד

### דרכי משה

**בשם ב"י** (סו. ד"ה רע) שכתב כן בשם הרשב"א (תוה"א ב"ז ש"ד כ:) דאין לחלק לענין כתם בין בימי טהרתה לימי ספירתה דבכל מקום דאיכא למיתלי תלינן: **ואפשר** דספר התרומה (סו. צב) לב) והמודרי"ל לא החמירו אלא לחומרא בעלמא דהא כתב בתרומת הדשן סימן רמ"ט דהטעם דלא תלינן בג' ימים הראשונים הואיל ואפשר ליהדר וכו' ואם היה אסור מדינא לא שייך לחלק משום דאפשר ליהדר אלא ודאי שספר התרומה החמיר משום דאפשר ליהדר אבל במקום דאי אפשר ליהדר אין להחמיר ולכן התיר בכתם בפחות מגדים שתלינן בכינה על כן נ"ל דאין להחמיר במכה שידוע שמוציאה דם כן נ"ל להלכה ומ"מ למעשה טוב להחמיר לכתחלה במכה עוברת בימים מועטים דאפשר ליהדר מיקרי:

### פרישה

**(יג) אם הוא תוך עונה ששית.** לאחר שש עונות הזרע מסמרת כמו שכתב צמון לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום חמישי לשימושה ועיין דרישה:

### דרישה

באור זרוע גדול ושיש (לא) [שלא] הצריכו כל כך וכן כתב הרמב"ם ז"ל תמצא במקצת מקומות שהאשה שראתה דם יושבת ז' ימי נדה ואחר כך סופרת ז' ימים נקיים ואפילו לא ראתה אלא פעם אחת וטעות הוא ביד מה שהורה להן כן וכו', עיין שם [בתוה"א] שכתב שלא למחות ביד המקלילין. וכתב עוד שם בתרומת הדשן וכן כתב רמ"א דאין לחלק בין שימשה ללא שימשה ואפילו מצאה כתם: **ואם** ראתה אחר שהתפללו ערבית ועדיין הוא יום כתב מורי ורבי (מהרש"ל) בתשובה סימן פ"ב דפשיטא דלדין דאינה מתחלת למנות עד יום

### הגהות והערות

**לא** כן הוא בכת"י, ובס"א אינו כלשון אפשר. ובס"י קפ"ז סו"ה כתב הרמ"א חתם פריש תלמיד רבינו יונה על הרי"ף ברכות דף כב ע"א ד"ה שאפילו, ועיין לב) המודרי"ל והגהות מיימוני דלעיל הם בשם ספר התרומה: **לג** עיין בפריש תלמיד רבינו יונה על הרי"ף ברכות דף כב ע"א ד"ה שאפילו, ועיין בתורת הבית הארוך (ב"ז ש"ה כו.) שהביא מה שדחה רבינו יונה ראית הראב"ד: **לד** **צפנינו** בסמ"ק איתא ג' ימים, וכן התייך בהגהות שערי דורא סי' ב' ד"ה בתוך, ור"ל דשש עונות הוא ג' ימים מעת לעת, ועיין בלבו סוף סי' פה, ולפי גירסת ד' ימים ר"ל עם יום השימוש, ולכל הגירסאות פירושו שתמתין עד יום ה' לשימושה (עם יום שימושה) וכמו שכתוב בטור, ואין נפק"מ בין הגירסאות: **לה** **צ** גרסינן נדה, בדגה שאינה צריכה נקיים לא שייך שום סתירה וספק (מערני י"ט אות י):

וצפסקים וכתבים של מוהר"ר איסרלן סי' ע"ח כתב  
 דאין לריך להחמיר על הגשים לצדוק עד מקום שהשמש  
 דש. גם הרש"א צ"ח הארוך דמציא נמי ראיית הרא"ש  
 ופסק נמי כהרא"ש אפי"ה לא הזכיר עד מקום שהשמש  
 דש אלא לחורין ולסדקין לצד הזכיר. ות"ה הקצר לא  
 הזכיר כלל מזה. וידוע הוא דהעור לא ראה צימיו ת"ה  
 הארוך ואלמלא ראה אותו שלא מלריך עד מקום שהשמש  
 דש לא הי' העור מחמיר. גם הרא"ש עצמו בקיטור דיני  
 נדה שכתב בסוף המסכתא ללמד צנות ישראל מנהגם  
 לא הזכיר עד מקום שהשמש דש אלא כתב שני פעמים,  
 צדיקה לריכה להיות צחורין וצסדקין ולא הזכיר מקום  
 שהשמש דש. גם הצ"ח הסכים דלא לריכה לצדוק עד  
 מקום שהשמש דש ומדייק כן מסוף לשון הרא"ש עצמו,  
 דהא דכתב הרא"ש צחחילת דצריז דלריכה לצדוק עד  
 מקום שהשמש דש היינו למנוח מן המוצחר. גם הצאחי  
 צת"ל סק"ט לשון רש"י דמלריך צדיקה לחורין ולסדקין,  
 ולא הזכיר עד מקום שהשמש דש. מכל הלין נתחזק מנהג  
נשי דידן דלא צדקו עד מקום שהשמש דש אצל צדקו  
 צחורין וצדקין והנח להם. (עכ"ל).

בן איש חי שנה שניה פרשת צו

וצריך שתכניסנו יפה בעומק בחורים ובסדקים עד מקום שהשמש דש, ובדיעבד אם בדקה יפה  
 בחורין ובסדקין בעומק כפי כחה, אף על פי שלא הגיע למקום שהשמש דש סגי לה, והבתולות  
 שבדקות קודם נישואין דפתחן סתום וא"א לבדוק עד מקום שהשמש דש, יבדקו יפה כפי מה  
 שאפשר, אבל קינוח בעלמא אין זה בדיקה, ועיין חכמת אדם וחנוך בית יאודה ומחצית השקל  
 ועוד:

לקט יושר חלק ב (יורה דעה) עמוד כב ענין א

[כתב הר"ר פנחס יצ"ו], עוד ילמדני מורי בנדה איתא דאשה צריכה לבדוק את עצמה בז' נקיים שלה עד מקום שהשמש דש דהיינו עד בין השינים, וזהו סמוך לחדר שהולד נוצר בו כדאיתא במיימוני פ"ה דאיסורי ביאה ועתה חקרתי ודרשתי שאין שום אשה בודקת כ"כ בעומק, ואמ' שקרוב הדבר לאי אפשר לבדוק כ"כ בעומק כי אין שום אצבעות היד מגיע עד מקום זה. לכן יורני נא מו' מאין לנו ההיתר לדבריהן. ההיא דבדיקת האשה בז' נקיים עד שהשמש דש, כבר שמעתי ג"כ מדקדקים בזה. [אך] בשאר חיבורים לא כתבו רק בדיקה יפה לחורין ולסדקין, וכיון דא"א [לנשים] כולי האי אין להחמיר עליהן (בישראל) [ביותר] והנח להן לישראל כו'.

לאחר תקנת רבי זירא (ס"ו.), נשים שלנו הרי הן כזבות לכל דבריהן אפילו בימי נדותן. ועוד דאינן יודעות מתי פתח נדותן, הילכך הוויין ספק לכל דבריהן אפילו בימי (זיבות) [נדות] דאוריתא, כדאמר בפרק בתרא דנידה (ס"ז:): מכדי הני נשי דידן ספק זבות שוינהו רבנן וכו'. ולכך כשפוסקות צריכות לשמור ז' נקיים, ואפילו כחדל ובפחות מיכן. וצריכה להזהר שלא תימנה יום שפוסקת בו, ואע"ג דרמי בר חמא אסיק אנן נמי ניספריה בפרק בנות כותים (ל"ג.) משום מקצת היום ככולו, וקיימא לן מקצת היום ככולו לענין [כמה] דברים, (ו) לגבי ספירת ז' דזבה לא קיימא לן הכי, שהרי אין כח לרמי בר חמא לחלוק על הבריתא. ועוד דמסקינן בפרק בתרא דנידה (ס"ט.) דרב ככותאי אמרה לשמעתי. ומאחר שהנשים שלנו נזקקות לספירת ז' נקיים כזבה, צריכות בדיקות בכל יום ויום, דאע"ג דהלכה כרבי אליעזר דאמר (ס"ח:): הרי הן בחזקת טהרה, מסברא לכתחלה היה מצריך בדיקה בכל יום, דהכי משמע לישנא (אשאר) [ושאר] הימים לא בדקו, משמע דיעבד. ורבים טועים בבדיקה זאת, ומקילים להרגיל נשותיהם שלא להכניס העד בפנים, וטעות הוא בידם, כי מאחר ששנינו בדיקה גבי זבה, היינו הכנסת העד בפנים, ובלא הכנסה אינה נקראת בדיקה אלא קינוח, כדאמר (י"ב.) ווסת שאמרו לקינוח ולא לבדיקה. וכדגרסינן בפ"ק (ה'). מתוך שמהומה לביתה אינה מכניסתו לחורין ולסדקין, אלמא דבדיקה כתיקנה הכי הויא. וסברא יש בדבר, מאחר ששנינו (מ"א:): כל הנשים מטמאות בפנים כבחורץ, צריכה ודאי להכניס העד בפנים הרבה. ותמיהני היאך יוצאות ידי חובתן לפי המתניתא (שם) דאמרה עד מקום שהשמש דש הוי בית החיצון. אך לא נתנה תורה למלאכי השרת, והמחמיר תבא עליו ברכה. [הלכות נדה לרבינו אברהם מטול].

הועתק על ידי אוצר החכמה

**באר הגולה**





(\* מטעם שכתבתי לעיל בהג"ה  
סעיף ז' (אות \*):

## ציוני הש"ך

קצו י (ב) ספר התרומה (פי)  
: (נ)

## הגהות וציונים

**כ** (שורש כ"ו) כן הוא בדפדפ"ר.  
**בדפדפ"ר**: צימצים להיות נקיים.  
**בא** (ש"ק פ"ד) כן במחצית השקל  
הגיה: וכמו שכתבתי. **כב** (שם)  
ע"פ דרכי משה. **כג** (שם) ע"פ  
דרכי משה. ובמחצית השקל  
הגיה: **אם כן**. **כד** (ילקוט  
מפרשים ב"ר לחם יודנה) בלקט  
הקמח הביא תשובה אחרת  
מהחנות יאיר, וכנהפוך דבריו  
הביא הוראה זו מהצמח דקק.  
**כה** (ילקוט מפרשים דגול מרבה)  
ע"פ מהדור"ח, וכן להלן.

**תורת השלמים**

י (יג) איין תולין אמת  
דקק'... שמוצט שמוצט שמוצט  
ימים הארבעים עדיין ער להספקן  
וילאפן דס מקור שלה, וילאפן  
לאחר שלה, אן מנו המרדכי  
שמוצט פ' דמט אמת  
נימוני (אסר) באל פ'ט פ'ט  
שם פ'ט התרומה (פ'ט) וכל  
אן נראה, שמוצט שמוצט  
בתמים או שם לה חבורות  
ופלטי (וינו) שמוצט ויעת  
ומוצט (דס), ומוצט  
חולל לספור השבעת קיים בנקות  
כלל כחם, קיים שאלו תשום  
ספורות בעדין דס חרז  
חמישי למעשה, ומוצט בעדין  
י"א, נראה לי דים לה תקנה בקד  
א, דיינו מרד שמוצט דים  
ראשון או שו להראים מדוק  
עלמה העיני, כמו שדך לבדוק  
לפירות השבעת קיים, ואחר  
חמישי למעשה שמוצט  
שמוצט קיים, כדב שמוצט  
ימים שמוצט דמה, ותולין בתמים  
להק, וק"ל, וכאלו ונוגה פ'ט  
שמוצט תשום דק סימן פ'ט  
דבדי נראה, ונוגה שם אריות  
בריות לבדדי, ואף שבעל אמת  
דקס שם שמוצט בזה להחמיר,  
היינו שדקס שמוצט בתמים, דק  
לבדוק שמוצט, וויס שאלו דקס  
יפה יפה, שם שאלו אן דקס  
בתמים, עדין שם :

יג' י"ש אומרים דבש'לשה ב'ו'. זה לשון דרכי משה (האריך  
במרדכי (סק"ד), שגזעו פ"ב רמז טש"ה), אם סופרת חוץ שגזע ימים  
ונקיים, מסתברא משלשה ימים ואילך הכתמים טהורים, אם יש  
לחלות במכה או בחבורה או כפפור, ואינה סותרת. אבל צריכה לידע  
בדואי שפסק דם המקור לגמרי, לכן  
הגם: יג' [בכח] יג' [די] טו' יג' (א)  
ראשונים של ימי ה  
(א) (ב) אין תולין אותו להק  
דשלשה ימים ראשונים צרי  
(א) מרדכי הלכות נדה (שגזעו  
מיימוני פרק ט' דאסורי ביאה  
סימן רמ"ט ואגודה פרק ה  
חיים (הל' נדה סי' ג) ורבינו  
מעט), אבל אחר כך דיני

דעלע זה קאי, אצל במכה שידוע שמוציאה דם, נראה לי דתליין בה  
 חסר בשלשה ימים הראשונים, דהא אפילו רואה ממש תליין לעיל  
 סימון קפ"ו במכה שמוציאה דם, כל שכן כתמים דרבנן. ואין לומר,  
 דשדשני ברואה ממש דהוא תחילת ראייה, ולכן תליין במכה ואמרין  
 דמדמעינה סתום עדיין ולא ראתה, אצל חסר ספירתה, שמעינה פתוח  
 כסדר, לא תליין במכה כלל. זה אינו, דהרי כתבתי לעיל סימן קפ"ו

**ביאור הגר"א המבואר**

[illegible]

## פתחי תשובה

(י) **דבשִׁלֶּשֶׁה יָמִים כּו'.** ואם סופרת נקיים על כתם שמצאה, אם מצאה אחר כך כתם בשלשה ימים ראשונים, עיין בהערה"ב בבית שמואל סימן ס"ג ט"ק ג'. ועיין בדגול מרובב שכתב שיש להלך בזה, וכן וחומר יש להלך במבטוה להינשא ונתפסיה, ומצאה כתם בשלשה ימים ראשונים, עיין שם. ונעניין בחשבות חתם סופר (יור"ד סימן קפ"ז, על דבר אשה שבדקה עצמה לילך לבית הנכנס, וביום הפסקת טהרה הפסיקה וספרה, ובתוך שלשה ימים מצאה כתם ויש לה כמה לתלות, אם נאמר בדחתך שלשה ימים אל תלינן כתם, וא נחשוב מיום שבדקה לילך לבית הנכנס. וכבר הלכו בזה ונימשו, ובעל עבודת הגרשוני סימן ע"ט מקיל, וצמח צדק סימן ס"ה דעתו להחמיר. ובסודרי טהרה ס"ק ל"ג נוטה להקל, אך כתב דמפירוש רש"י במתניתין ריש גונה (ב. ד"ה מפקידה) מפקידה לפקידה, בדיקה שריתית וערבית, למד מהד"ם וזמלי דוקא בדיקת תמיד חז"ל, אבל בדיקה אחת, למש, קצת נדקת יפה, וזמלי השגנה למלך פרק ג' ממעבד ומושב דין ד', משמע קצת צמח

## יִלְקוּט מִפְרָשִׁים

[illegible]

(דרכי משה סק"ו), ד"ש סוברים [דאפילו]<sup>22</sup> בשעת וסחה תלינן במכה  
 הואיל ווסחות דרבנן, אס כן כתמיס נמי שהן מדרבנן תלינן במכה.  
 ואפילו למאן דמחמיר בשעת וסחה, היינו הואיל ואיכא למאן דאמר  
 וסחות דאורייתא, אבל כתמיס שהן דרבנן לכולי עלמא, תלינן במכה  
 שידוע שמוציאה דם, כן נראה לי  
 לצדד להקל, משום דלא חילקו שאר  
 הפוסקים צ"ן כחם שרואה צימי  
 הספירה לשאר כחם, אס כן משמע  
 דסבירא להו דאפילו תוך שלשה  
 ימים תלינן כחם בכל מקום שיש  
 לחלות, וכן כתבתי לעיל סימן ק"פ  
 (סעיף מ"א) בשם בית יוסף (ד"ה  
 ודע) בשם רשב"א (מזה"ב ב"ז ס"ד),  
 דתלינן כחם אף צימי ספירתה.  
 ואפשר דספר התרומה והמדעי לא  
 החמירו אלא לתומרא בעלמא, דהרי

בכתב בחרומת הדפן (ח"א) סימן רמ"ט, טעמא לל'א תליין בשלשה ימים הראשונים, הואיל ואפשר ליזהר כו', ואם היה אסור מדינא, לא שייך לחלק משום שאפשר ליזהר, אלא ודאי לא החמירו אלא משום שאפשר ליזהר, אבל במקום דאי אפשר ליזהר אין להחמיר. ולכן התיר בכתם בפחות מכגרים ועוד, שחליין בדינה, [על] כן נראה לי דאין להחמיר במכה שידוע שמוציאה דם, עד כאן לשון דרכי משה.

## ביאור הגר"א

(כח) יש אומרים דבג' ימים בו'. לעדיין לא יראה מחזקה, ועיין בפרק א' דזבים מתני' ב' ומודים ברואה כו"ס, וטעמו של בית שמאי דג' ימים חיישין לנחמיה יוצא מספיקא<sup>ט</sup>, וכמו ששינוי בנגעים<sup>סח</sup> בפרק ה' דנגעים (מ"ד-ה)<sup>סו</sup> ובפרק ד' דטהרות (מ"ג) בחמילה כו"ס:

ש, שדיין לא יצא מחזקת ראיית יובה, אבל אחר שלשה ימים אין לחשוש לכך מפני שכבר יצא חזקת ראיית יובה. פירוש, ענינו נעלים. **סו.** במשנה: לא יפסק אצל כהן קדוש הלכות כגרים וכל סלע, שנים שבעה ימים וכל סלע ואינו ידוע ובענין אנשים טהור. משנזקק לטומאה ספקו מנא כיצד, שנים שבאו אצל כהן בזה בזה חזרו להיות כסלע וכסלע שניהן טמאין עד שיחזרו להיות כגרים, זה הוא שאמר משנזקק ידוע להיות טהור, אף על פי שאם היה הספק ידוע לחזילה לא היו נטמאין אחר מותם. ופסק, אבל בשלש ימים הארשונים שדיין לא יצא מחזקתה, היה היא טמאה אספק. וטומאה ספקו מנא, ע"כ. וזכות המזנה בדברי המשנה בנעלים ה"ל.

## פתחי תשובה

צדק, אלא יש לומר התם לטהרות שאני, עיין שם. והוא ז"ל כתב, דמעולם לא נתחברו רש"י לזה כלל, רק כתב כי לכוננו אחרת, ובכינון השאלה, העלה אם אמרת עובדי ברי לי שבדקתי פסיר, להקל, עיין שם; (יא) **מצא**  
**כתם.** עיין בתשובות תפארת צבי חלק יו"ד סימן כ"ד, שכבת בדוקא אם  
היה שלשה ימים, הולך לחוש שזה הכתם דאתה בחור שלשה ימים  
ולא ידעה עד הנה, תולה במכתה ובנחתה, וחושבת אף שלשה ימים  
הראשונים לספירה, ולא ברך אחד טעמה בזה, עיין שם. וכן משמע בשו"ת  
אדוני אבי אקניני פנים מאירות חלק ב' סימן ק"ע, עיין שם. אכן בתשובות  
בית אפרים (יו"ד ס' מה) שאביא לקמן (ס"ק יד), בשם אחיו, מכואר שדעתו  
אינו נק' ועניין בזה בסודי טהרה לעיל סימן ק"צ ס"ק ע"ז ובתשובות חמדת  
שלמה (יו"ד סימן כ' מה שכתבו בזה באירווח); (יב) אין תולין אותו  
לחלק. [ועיין בתשובות חמדת שלמה (יו"ד סימן כ') שהעלה את מצא הכתם

## יִלְקוּט מִפְרָשִׁים

[illegible]

[illegible]

## שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא - יורה דעה סימן מו

ונדבר מדיני הבדיקה אשר כבר דברו בה אבותינו הפוסקים הראשונים רבותינו חקרי לב והחמירו בה הרבה ואני בעניי אבוא באימה וביראה לדון בקרקע אולי אמצא מקום להקל. וה' יהיה בעזרי ויאיר עיני ויצילני משגיאה.

הנה ראש המדברים המחמירים בה הוא מאיר עיני הגולה הרשב"א ז"ל וז"ל בתה"א דף קפ"ג ע"א תנן בפ"ק דנדה המשמשת בעדים הרי זו כפקידה ואמרי' עלה אר"י אמר שמואל עד שלפני התשמיש אינו ממעט מפקידה מ"ט מתוך שמהומה לביתה אינה מכניסתו לחורין ולסדקין. ודקדק מכאן הרב ר"א דכל לבעלה א"צ בדיקות חורין וסדקין וכו', וסייע עוד דבריו מדאמרינן בשלהי פרקין כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון ואין לך בדיקה כל דהו יותר מתביעה וכו', הוא ז"ל כתב דיש מי שאמר דבדיקות זבה בין בהפסק טהרה וכו' בעי חורין וסדקין וכו', ומסיים הרשב"א שהדעת מכרעת כלשון זה השני דאיך אפשר שיהיה לבעלה שהוא עסק כרת קיל מבדיקות הטהרות, ועוד דאף כאן אני אומר בבאה לשאול וכו' וכאן חשש פשיעה וכו'. והרמב"ן הכריע דבדיקות הפסקה וכו' צריכה חורין אבל בדיקת שבעה בחזקת טהרה עומדת בבדיקה כל דהו סגי. וגם זה אינו מספיק לדעתי דכיון שאתה מצריכה בדיקה בימי ספירה או בתחילתן או בסופם או בכולן לכל מר כדאית ליה ואם לא בדקה כלל הרי היא בחזקת טמאה אף אתה מצריכה בדיקה בכל מקום שתטמא בו וכו' ואדרבה הדעת מכרעת שיהיו חורין וסדקין צריכים בדיקה יותר שהם המעמידים. ועוד דכל בדיקות חורין הוא הנקרא בדיקה אבל בדיקה שלא בחורין היא הנקראת קינוח וכדמשמע בשילהי פ"ק דנדה דבעי מניה ר"א מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה בתוך שיעור וסת וכו'. א"ל ומי משכחת בדיקה בשיעור וסת והתניא איזהו שיעור וסת משל לשמש ועד וכו' הוי וסת שאמרו לקינוח ולא לבדיקה אלמא בדיקה בלי חורין וסדקין אינה נקראת בדיקה אלא קינוח ואנן

בדיקת שבעה בדיקה תניא בהו דאלמא בדיקת חורין הוא וכן הדעת מכרעת עכ"ל הרשב"א.

הארכתי להעתיק לשונו למען תראה **הראב"ד מיקל** בבדיקה כל דהו שהרי כתב שאין לך בדיקה כל דהו יותר מתביעה וא"כ כיון שבדקת אף **בקינוח בעלמא כבר נותנת לבה ודי**. וכתבתי זה לפי שראיתי בב"י סימן קצ"ו שכתב בשם הראב"ד ז"ל והראב"ד כתב בספר בעלי הנפש מצינו ג' בדיקות חלוקות זו מזו. **הראשונה בדיקת קינוח** והוא למציאת כתם לג' נשים ישינות במטה כו'. **והשנית בדיקת בית החיצון** והוא **עד מקום שהשמש דש** והוא בדיקה לנדה ולזבה ולהפסקה. **והשלישית בדיקת חורין וסדקין** בבית החיצון והוא בדיקת הטהרות וכו' ע"ש בב"י. הרי שכתב בשם הראב"ד שעכ"פ צריכה בדיקה עד מקום דישת שמש אלא שא"צ הכנסת חורין וסדקין. אבל לפי מה שכתבתי לעיל דברי הרשב"א בשם הראב"ד **בדיקה כל דהו סגי** דעכ"פ עדיף מתביעה. ואעידה לי עוד באשר שגוף ספר בעלי הנפש איננו פה רק יש אתי השגת הרז"ה על הראב"ד ז"ל וז"ל הרז"ה. עוד כתב הרב שכיון שהקילו בבדיקה שאפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהורה הרי היא בחזקת טהרה אלמא בבדיקת כל דהו סגי להו. והרז"ה השיג עליו ואמר שאין בזה ראייה רק שהקילו אחר הבדיקה אבל גוף הבדיקה בדיקה יפה בעיני ע"ש. ועכ"פ מבואר כאן דלראב"ד בדיקה כל דהו סגי.

והנה אחר כתבי זה בא לידי ספר בעלי הנפש וראיתי שכמו שהעתיק הרב"י דבריו כן הוא. ואף על פי כן אני יפה כוונתי בדעת הראב"ד שכיון שאמרו כיון שתבעה אין בדיקה גדולה מזו הרי עיקר הבדיקה מה שהיא נותנת דעתה אם היא טהורה ואם איתא דהוי דם בבית החיצון היתה מרגשת בעצמה. והנה לא מבעיא לפי מה שהעתיק הרשב"א לשון הראב"ד כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו כלומר לפי שנותנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון ואין לך בדיקה כל דהו יותר מתביעה עכ"ל הרשב"א מה שהעתיק בשם הראב"ד, הגם שבספר בעלי הנפש אשר לפנינו לא נאמר הלשון הזה ממש מ"מ הרי כתב הראב"ד שם ומסתברא כלישנא קמא שכיון שהקילו על הבדיקה שאפילו בשנים

לנדתה וכו' אלמא בבדיקה **כל דהו סגי לה** עכ"ל הראב"ד. הרי שגם בנוסחא שלפנינו כתב דסגי בבדיקה כל דהו ואעפ"כ יפה כתב שבדיקת נדה וזבה ליום הפסקה ולבדיקת שבעה הוא בדיקת בית החיצון עד מקום שהשמש דש ולא שיש חילוק בין בדיקה שלפני התשמיש ובין בדיקות נדה וזבה הנ"ל שהרי הראב"ד מסיים ומסתברא כלישנא קמא דהיינו שבדיקת נדה וזבה הוא כמו הבדיקה לתשמיש. ואמנם **מה שנותנת דעתה ומרגשת בעצמה הוא עצמו בדיקה כל בה"ח עד מקום שהשמש דש** שאלמלי היה באותו פעם שם דם היתה מרגשת בזוב הדם בבשרה לחוץ אבל לטהרות החמירו לחוש לחורין וסדקין שהם הם דמוקמי דם ואינה מרגשת אבל לחולין לא חששו לחורין וסדקין וכל לבעלה חולין הוא. אלא שכלפי מה שחישב הראב"ד שם ג' בדיקות חלוקות זו מזו והראשונה מציאת הכתם לשלש נשים ושם הבדיקה היא דוקא קינוח בעלמא אבל אם הכניסה העד בעומק עד מקום דישת השמש אדרבה שוב אינו מועיל לטהר עצמה ולטמא חברותיה. ואמר אח"כ בדיקה שנית לנדה וזבה וכו' והיא בדיקת בית החיצון לומר שזה עיקר הבדיקה שתדע שכל בית החיצון הוא נקי מדם ונתינת דעתה לזה להרגיש בבשרה הוא עצם הבדיקה אלא שנתינת דעת שייך בפקחת ועומדת או מהלכת שאז מרגשת בזיבת הדם אבל בחרשת ושוטה שחברותיה בודקות אותן לא שייך בהן הרגשה לכך צריכה בדיקת בית החיצון וצריכה חברתה הבודקת אותה להכניס העד עד מקום שהשמש דש. אבל בדיקה הראשונה למציאת הכתם לג' נשים לטהר עצמה ולטמא חברותיה אפילו בחרשת ושוטה לא משכחת דמהני רק קינוח ובפקחת השוכבת אפרקיד כפי שיתבאר לקמן לבעלה צריכה להעמיק עד מקום דישת השמש דבשוכבת אפרקיד אין הדם זב ממנה ולא שייכי מרגשת בעצמה. זה הנראה לפע"ד בכוונת דברי הראב"ד דהרי אי אפשר לסתור דברי עצמו שכתב דתביעה הרי היא כבדיקה לגבי בעלה. ועוד שהרי הראב"ד מסיים שם אבל בדיקת החלוק לא כלום הוא שהרי בדקו את עצמן שנינו ובגמרא אמרין בדקה

עצמה לא בדקה חלוקה הרי שלא מיעט הראב"ד אלא בדיקת החלוק. והטעם באמת דלא מהני בדיקת החלוק משום דלא אמרין מרגשת בעצמה אלא כשנותנת דעתה על מה שהוא בעת הבדיקה אבל בדיקת החלוק הוא אם לא בא עליה מקודם לכן דם ואין זה כל כך ראייה שנותנת דעתה על עצמה ועל בשרה בעת ההיא ממש. באופן שאני נשאר על עמדי שלהראב"ד סגי בבדיקה כל דהו. והרא"ש בפ' תינוקת החמיר בה שצריכה בדיקת חורין וסדקין ועד מקום שהשמש דש. וכן הרז"ה משיג על הראב"ד וכן הסמ"ג וסמ"ק עיין בב"י סי' קצ"ו כולם מחמירין וכן הטור שמה.

והנה תסמר שערת ראשי בראותי כל גדולי הפוסקים מחמירין זולתי הראב"ד יחידאי ומי יקל ראשו לפלפל בדבר זה ולהתיר נגד כל הני ארייוותא ובאיסור חמור שיש כרת. והב"י גמגם בבדיקה שהיא דבר שא"א ורוצה לגבב איזה קולות שלא תצטרך להכניס עד מקום שהשמש דש אבל עכ"פ חורין וסדקין צריכה וגם זה היא חומרא גדולה ואם אתה מקיל שלא תעמיק עד מקום דישת שמש א"כ נתת דבריך לשעורין ואיזה גבול תגביל לה עד כמה תעמיק לבדוק.

והנה הרי"ף בהל' נדה **לא הזכיר הבדיקה כלל** רק הזכיר שצריכה ז"נ. ולפי הנראה דעתו כדעת הראב"ד שכיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו וא"כ עיקר הבדיקה רק שתתן אל לבה לבדוק וכיון שהיא סופרת הרי היא נותנת אל לבה וכמ"ש רשב"א בשם הראב"ד ז"ל. והנה ממקום שבא הרשב"א להחמיר משם אבוא אני להשתטח ארצה לפני הרשב"א ולדון מזה איזה קולא. דהרי הרשב"א כתב דבדיקה בלי חורין וסדקין קינוח מיקרי ולא בדיקה ואנן בדיקת שבעה בדיקה תניא בהו.

והנה פשפשתי בכל דברי רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל בהלכות א"ב בדיני נדה וז"ל בפ"ד הלכה י"ד דרך ב"י ובנות ישראל לבדוק עצמן אחר תשמיש כיצד **מקנח** האיש עצמו במטלית נכונה לו **ומקנחת** האשה עצמה במטלית נכונה לה וכו' וכן בהלכה ט"ו בגדים אלו **שמקנחין** בהם וכו' והבגד **שמקנחת** בה היא נקרא עד

שלה. ובהלכה ט"ז הצנועות אינן משמשות עד שיבדקו עצמן קודם תשמיש וכו'. ובהלכה י"ז המשמש פעמים רבות וכו' אלא **מקנח** הוא בעד שלו והיא בעד שלה וכו' שמש מטתה **וקנחה** עצמה וכו' וכן בהלכה י"ט **קנחה** עצמה בעד כו' וכן עוד פעמים רבות בדבריו אינו קורא לה בדיקה אלא קינוח. וכיון שבגמרא דקדקו בזה לפי דעת הרשב"א עד שאמרו לקינוח ולא לבדיקה ודקדק הרשב"א מזה שהקינוח אינו עולה בשביל בדיקה וא"כ למה כתב הרמב"ם בכ"מ קינוח א"ו דקינוח סגי באמת לבעלה. ועוד אדבר מזה באופן שאני אומר דלבעלה סגי בקינוח והקינוח הוא הבדיקה לבעלה וכיון דסגי בקינוח ממילא הוה נקרא בדיקה. ומ"ש וסת שאמרו לקינוח ולא לבדיקה אפרשהו אח"כ. ומה שאמרו בסוף נדה דף ס"ח ע"ב הזב והזבה שבדקו עצמן לשון בדיקה היינו הקינוח שכיון שסגי בקינוח הוא עצמו הבדיקה. וכן הרמב"ם פ"ו מא"ב בסופו זבה שבדקה עצמה ביום ראשון וכו' הנה קוריהו בדיקה לפי ששם אין עסקו לפרש אופן הבדיקה אלא לפרש אימת תהיה הבדיקה סתם ואמר בדיקה אבל בפ"ד הלכה י"ד שם עוסק לפרש ענין הבדיקה כיצד תהי' כתב כיצד וכו' ומקנחת האשה עצמה. והרי ודאי דלהרמב"ם קנוח די וזה ברור.

ומעתה אחרי אשר מצאתי און לי **שלשה חמורי עולם המקילים בה בבדיקה זו** והם הרי"ף והרמב"ם והראב"ד, עתה מלאני אני הפעוט לבי לדון ג"כ ולהביא סמוכים מן התלמוד ג"כ להקל בה. והנה במס' סנהדרין דף כ"ב ע"א אמר רב יהודה אמר רב ב"ג מפות קינחה בת שבע באותו פעם פירש"י שבא עליה י"ג בעילות וקינחה בין תשמיש לתשמיש והא ודאי שבדיקה דאחר תשמיש בדיקה מעלייתא היא שהרי אז אינה מהומה לביתה ואעפ"כ אמרו קינחה ב"ש מכלל שהקינוח היא הבדיקה וא"צ לא הכנסת חורין וסדקין ולא עד מקום דישת שמש רק קינוח בעלמא ולא אמרו הכנסת חורין וסדקין אלא לטהרות באשה העסוקה בטהרות ולכן אמרו עד שלפני התשמיש אינו ממעט מפקידה דהתם בעסוקה בטהרות עסקינן שלטהרות הוא שאמרו שמטמאה למפרע אלא שכיון שעסוקה בטהרות שוב ממילא גם לבעלה בודקת בדיקה יפה שתעלה לה גם

לטהרות אבל לפני התשמיש היא מהומה לביתה ואינה בודקת יותר מהחיוב לבעלה לכן אינה עולה לה לטהרות.

ומה שתמה הרשב"א איך אפשר שיהיה בעלה שהוא איסור כרת קיל ממעלת עסק הטהרות. הנה אמרו בגמ' כל לבעלה לא בעי בדיקה ובעסוקה בטהרות מחמת חומר עסק טהרות הצריכה בדיקה אפילו לבעלה והרי שלבעלה קיל מטהרות וכן בכל עניני חציצה לטבילה חמור לטהרות יותר מלבעלה. ועיין/בנדה/ בדף ס"ז ע"א בתוס' ד"ה פתחה וכו' דגרסי ולית הלכתא ככל הני שמעתתא דכי איתמר הני לטהרות אבל לבעלה טהורה.

### חוות דעת ביאורים סימן קצו ס"ק ד

ומה שהביא [שם ד"ה והנה פשפשתי] ראייה מהרמב"ם בפרק ד' מהלכות איסורי ביאה [הלכה יד - יט] שכתב לשון קנוח, אין ראייה כלל, דשם מיירי בבדיקה שלפני התשמיש ואינה עסוקה בטהרות, דשם ודאי לא בעי רק קנוח כיון שיש לה חזקת טהרה, כמו שכתבתי בסימן קפ"ו [ביאורים ס"ק א], ע"ש. ונראה שזהו גם כן כוונת הראב"ד [בעלי הנפש שער הספירה סימן ג הלכה א] שהוכיח מהא דאמר [נדה שם] כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו, דבבדיקה כל דהו סגי, וזה גם כן מיירי בבדיקה שלפני התשמיש, אבל בבדיקת הפסק ובדיקת נקיים כתב הוא בעצמו [בעלי הנפש שם] דבעינן שתהיה עד מקום שהשמש דש, כמו שהעתיק הב"י [עמוד קסד ד"ה והראב"ד] לשונו. וכן הרמב"ם [איסורי ביאה ו, כ - כב] כתב בכל בדיקות אלו לשון בדיקה דוקא. **ולכן אין לזוז מפסק השו"ע דבעי בדיקת חורין וסדקין דוקא:**

הרי צגור' איתא אומר רצח הרי צחקי דכיתנא מעלי לצדיקס אינו  
והא תנא דבי מנשה אין צודקין את המעט לא בעד אדום ולא  
בעד שחור ולא בפסחן אלא צפולין או צלמר קיי ודך לא קשיא  
הא צכיתנא הא צמאלי דכיתנא ואיבעית אימא הא והא צמאלי דכיתנא  
הא צחדתי הא צחקי, הרי צחדתי אין  
צודקין אפי' אם רולין, דומיא דעד אדום  
ולשון הרע צ"ל יל' דסבי קאמר כי דאיכא  
חסם צמא יעוותה סיא חוססת לכך ואינה  
צודקת צו יפס : יא' לחורים ולקדקיס  
וזכר - צכוצ"ק סי' מ"ו יאל' למדע ולומר  
ולסרי"ק ולסראצ"ד אינה לריכה צדיקס  
צידים כלל, אלא סצדיקס סיא צלצה סחתון  
דעתה לסרגי' צצברה סחין לס דס צצית  
סחילון ולדעת סרצצ"ס הוא אומר ססצדיק'  
סיא סינוח צעלמא ואי' לסכני' את סעד

לְבִית הַחֵילוֹן עִיָּה, וְאַחֵר הַעֲתֵדָה וְהִילָה וְעֵלְמוֹתָיו הַקְדוֹשׁוֹת כֹּל  
דְּבָרָיו זֶה לַעֲמִיד דְּבָרֵי תִימָה הֵם וּלְבַדֵּר הַדָּבָר לִרְדֵּי אֵינִי לְהַאֲרִיךְ קֹלֹת:  
**דְּרָאבִּי** צִפִּי צִמְעִי כְּחַז חֲלִי, עֲתָה אֲנוּ לִרְכִּינ לַפֶּרֶץ עֵינִי  
הַצְדִּיקִים הֵיחָד הֵיחָד וְנֶאֱמַר כִּי מֵאֲלָנוּ ג' צְדִיקוֹת חֲלוּקוֹת  
זו מִזוּ צְדִיקָה הַרְאֵנוּהָ צְדִיקָה קִינֹה וְהִיא צְדִיקָה לְאֵלִיָּה הַכֹּחַ  
לְשֹׁלֵט נָשִׁים עָשִׂיו יִשְׁנוֹת צִמְעִים אֶחָד וְכו' (צִפִּי ק"ל סְעִיף כ"א) וְהַשְׂכִּיתָ  
צְדִיקָה צִית הַחֵילוֹן וְהוּא מִקּוֹם שֶׁהָשָׂאָה דָּם וְהִיא צְדִיקָה לְכֹדֶם וּלְזֹנֶה  
לְיוֹם הַהִפְסָקָה וּלְצְדִיקָה הַשְׁבָּעָה, וְהַשְׂלִישִׁית צְדִיקָה חוֹרֵין וּלְקָדִין  
צִצִּית הַחֵילוֹן וְהִיא צְדִיקָה הַשְׁמֵרָה כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ צִגְרִי עַד שֶׁלִּפְנֵי  
הַתְּשׁוּמָה אֵינוֹ מִתְּשַׁבֵּחַ כַּפְּקִידָה וְאֵי עֲמֹאֵל מִפְּנֵי שֶׁהַצְדִּיקָה לְבִיתָהּ  
אֵינָה מִכַּנְסָה יָדֵה לְחוֹרֵין וּלְקָדִין, הֵנָּה רָאִינוּ מִכָּאן כִּי אֲעִפִּי  
שֶׁחֲקֵנו חֲמִיִּם צְדִיקָה לְתִשְׁמוּמָה וּלְעֵשֶׁרֶת עַד שֶׁלִּפְנֵי הַתְּשׁוּמָה צְדִיקָה

סיא לתעמיט ואיני צדיקע לעסערות מפני שאינה מכניסו לחורין ולס  
 צדיקע זצו וכו' צעינן צדיקע מעולה כצדיקת העסערות ולא הקלו לג  
 צדיקע חץ לצעלה, ומסתברא כלישכא קנאז מכיון שהקילו על הצד  
 עהורה אלמא צצדיקע כל דסו קני לה, אצל צדיקת חלוק לאו כ  
 ואינה לריכס להכניס לחור' ויהו צע" צדיקע צצית סמילון וכו' והצדי  
 ודך לו צצחקי מנא לכיחנא ומכניסו לאורו ומקום וכל מנאס אלמון  
 אצל עכ"ס לריכס שחכניס את העד לצע"ה עד ומקום שהש"ד, וכן כר  
 דעת ס"ס וי סלומר דזס צע" דוקא צדיקת חור', וגם הרמ"ה צ  
 אבר סנ"צ ז"ל וסיות כי רמא אשר הרמ"ד ז"ל ומסייע לכפשי' מה  
 צס (דרך פירוט) וכחצ ח"ל כלומר לפי שכונתה דעה וי

וזה ספט צדעת הראצ"ז ז"ל דק"ל דום שהיא נוחתה דעתה וזו  
שאלמלא ה' בראותו פעם שם דם היתה מרגשת צעלום ומסור  
והא דכתב הראצ"ז דצדיקה שכית לכה ולצד וכו' והיא צדיקה צד  
וכתיבה דעתה לזאת להרגיש צצורה היא עלם הצדיקה, אלו חו'  
הצדיקה מקום שהשמש דם, ועוד אחזי אחרי צגור צעד שלפני ה'  
בלצד, ע"כ הסיף לזכר וכתב וז"ל אלא שכתיבה דעתה לא שייך  
אלו צדכסית וסוטה שחצרות' צדקות אותן לא שייך צהן הרגש  
אח העד עד מקום שהס"ד, ובפסקת הסוכנת אפרקיד לריכס לה'  
ולא שייך מרגשת

**ולפערד** דברים אלז לא יתכנו זכחה טעמים, חלל דל"כ דבר  
 מחשבתה זעידה לה, ואזלי לא עשה עיקר מחשדות  
 לחציעה חרי היל כדזיקס, עד שזל הרעצ"ל ופירשו לפי שזוכנת דעה  
 לפרס הדזיקס לחרשית וטועה אז לטוכזת אפרקיד דוקל, וברי הול זוס  
 ובר ולדעת חר"ז כל זלח לא נלזר אלל לחרש"י וטוע' אז טוכז' אפרק  
 שחלל ובר, כל זלח נמשמע, ועוד דחש"ל לא טייך לזור שחלל זודקת  
 חרי חילוק זל (שהיל אינה זרגשת בזיזת חלס) לא חכר נזוי רק

נמן או בצמר לבן נקי ורך ותכניסנו באותו מקום  
(ג) בעומק (ה) יב לחורים ולסדקים (ז) עד מקום  
שהשמש דשאם יש בו שום מראה אדמומית ולא  
שתכניסו מעט לקנה עצמה ואם יקשה בעיני  
מאד להכניסו כל כך בעומק לפחות בדיקה של  
יום המסק מהרה ובדיקה של יום ראשון מהשבעה  
תהיינה עד מקום שהשמש דש :

סגה ואס לא עשה כן צדיקה יום ראשון עשה פ"א כן  
מציקה

פֿעטן לָבֵן יסֵן, וּלֹא צִבֵּג פֿעטן חֹדֶם אַעפֿי שִׁסוּחַ לָבֵן וּנְקִי כִי סִיטֵן  
לָבֵן יוֹתֵר מִן חֹדֶם, רֶשִׁי, וּבִתְּסוּרִי מֵחֶרֶס צִי סִי תִרְכֶּה כַּחַצ סִמְעֵס  
מֵסוּס לִחֹדֶם סוּחַ קֶסֶס וְאִין סִדֶּם נִדְבֵק צו, וְעִי שְׁמֹלֶס, כַּחַצ צִהֲגוֹת  
סַעִי וְאוֹתֵן נִסִּים סִצְדֻקוֹת צֹלֵצְעוֹת צִלֵּא צִג וּצִלֵּא מוֹכִין סֵן נִדוּחַ  
לְכָל דָּצֵר יַעֵן כִּי דִצְיֻקֵּן אִינֶה דִצְיֻקֶּה :

(ב) צעוועק זוכן, נסים המוכות צעבר ונוסאות טעם עצמות לעבד טעל ירד סמקור איד יתכסנו צצדיקס עי' נוצ"ח ס"י קל"ה צקופו וצק"ט כלן ס"ק כ"ג, וצתשרי סגלון מ"ס עקיצל איגד זל"ל כ"י סתצדוק (גס) (צטפוטרת טצב"י קפ"ז) ותכניס סמוך עד לפנים ממקום סתפוטת דס ע"ס ס"י ס' (ועי' טולס ס"י קפ"ח ס"ק ס') ולענין חלילס ע"ל ס"י קל"ח לחס ס"ק ל"ז : (לח) לחורים ולסדקים

וכי, חלל אינה מחוייבת לצדוק לצדוק ולכן צאטם ט"ס לה איזה  
מיוחס צא"מ טאס היא דוחקת טס מוללת דס, הורה טגחון מוסר"י  
סורויעץ זל"ל צנוצ"ק ס"י מ"ד טלא טצדוק רק ג"פ דסיינו טהפסק  
טסרס וציוס ראשון ויוס טציעי מוז"ג, וגס אלו טלסס טעמיס תוסר  
לצדוק צנחת טלא חרד לספק, וסכסיס טעו טס צנוצ"ק ס"ק מ"ר  
וכחז דמילתא דפטיטא היא טחוכל לצדוק צנחת ואל"ל לדחוק,  
וע"ס דעת סנוצ"ק צענין דליקתא, ועי' מ"ס צטולת סוף ס"ק י"א,  
וע"צ צנוצ"ק טס ס"י מ"ג צענין זס ועי' צלחס ס"י קל"א ס"ק י"ט דיקי'  
לאסס המוללת קרעין צסס חטות צ"א : (לצ) עד מוקוס טסס"ד  
מפני טכל סכסיס מיטוואות צצית סחילון אטפ"י טעדיין לא ילא  
לחוצ' כמ"ס צס"י קפ"ג וצס"ח סיינו עד מוקוס טהטומס דס וע"כ  
לריכס

היא לתשמיש ואינה זדיקה לטענות ומפי שאינה מוכיחה לחורין ולסדקין ועוד אמרו לתציעם הרי היא כזדיקה לגבי צעלה, ויש מי שאומר כזדיקה זכה וכו' צעין זדיקה מעולה כזדיקת העשרות ולא סקלו לגבי צעל אלא כזדיקת המעלות גאסה העקוקה בטענות שיהא לריכה זדיקה חף לבעלה, ומסתברא בלישנא קמא מכיון שהקילו על הזדיקה שאפי' בטנים לכדחא זדקא עלמה ומלאה עמוד הרי היא בחזקת טעורה אלא כזדיקה כל דמו קמי לה, אבל זדיקת חלוק לאו כלום היא וכו', וזדיקת הוספות וכו' כמו כן כזדיקה קלה קמי לה ואינה לריכה להכניס לחור' ויהיו צע' זדיקה צבית החילון וכו' והזדיקה המעולה שחשא אשה בזדקת עלמה בלמוד גמון קמי או בלמוד נקי וכך או בשיחתי ונחא לכיחנא ומכניסות לחורו ומקום וכל מראה אדמומית וכו' עכ"ל, והנה הצ"ח מלשנו זדיקת חור' היא דלא צע' אבל עדים לריכה שהכניס את העד לצה"ח עד ומקום שהצ"ח, וכן נראה שהצינו כל הראשונים ז"ל, ובכל זאת הציגו עליו והסכימו עם דעת ה"ט מי שאומר דזכה צע' דוקא זדיקת חור', וגם הרא"ה כזד"ה סודר דזכה צפה מלא להרצ"ח ז"ל דצע' זדיקת חור' דוקא : **אבר** סנה"צ ז"ל מהיות כי ראה אשר הראצ"ח ז"ל מסייע לנפשי מהא דאמרו לתציעם הרי היא כזדיקה לגבי צעלה, והרצ"ח ז"ל מוסיף צה (דרך פירוט) וכתב ח"ל בלומר לפי שנותנת דעה ונרגשת אם יש דם החילון ואין לך זדיקה כל דמו יותר מהציעה עכ"ל. מה שפנו דעת הראצ"ח ז"ל דס"ל דמה שהיא נותנת דעה ונרגשת בעלמה זו היא בעלמה זדיקת כל צה"ח עד ומקום שהצ"ח, סאלמלא ה"י בלחור פנים שם דם היתה נרגשת בעלמה ומקום דכוחלי צה"ר לא מוקמי דם והיתה נרגשת בזו דם צצורה לחון והא דכתב הראצ"ח זדיקה סנית לכדה ולזכה וכו' והיא זדיקת צה"ח, לוור שזו היא עיקר הזדיקה שחדע שכל צה"ח הוא נקי. ומד ונתינת דעה לזאת להרגיש צצורה היא עלם הזדיקה, אלו חור", ומהיות כי עמוד לבגדו דא"כ למה הולך הראצ"ח לחת בגדו הזדיקה ומקום שהשומע דם, ועוד אמאי אמרי בגוי' צעד שלפני התשמיש שאינה מוכיחה לחור', וסרי ח"ל כלל לעד אלא למחשבתה בלבד, ע"כ הוסיף לזכר וכתב ח"ל אלא שנתנת דעה לא שייך אלא בפיסקת ועומדת או מהלכת שאז היא נרגשת בזיבה דם אלא בחרשית וטענה שחצרות' בזדקות לחון לא שייך בהן הרגשה לכך לריכה זדיקת צה"ח ולריכה חצרותה הזדקת אותה להכניס את העד עד ומקום שהצ"ח, ובפסקת הסוכנת אפרקיד לריכה להעמיק עד ומקום דישת השומע דצפוכתה אפרקיד אין דם זכ ומאנה ולא שייך נרגשת בעלמה עכ"ל ע"ש :

**ולפע"ד** דברים אלו לא יתכנו מכאם עצמיים, חל"ל דבר גדול למדנו הראצ"ל שאין האשם לריכה לבדיקה נסום עד אלא מחשבתה מעידה לה, ואמאי לא עשה עיקר מחסידות הגדול הזה ולא כתבו רק בלשון ועוד, וגם שם לא פירש הדבר מ"ע לחציעה הרי היא כבדיקה, עד שגם הראצ"ל ופירשו לפי שנותנת דעתה וכו' ואיך הניח הראצ"ל מלפרש הבדיקה הכהונה בכל הנשים והאריך לפרש הבדיקה למחשית וסופה או לשוכבת אפרקיד דוקא, והרי הוא וקיים והבדיק' המעולה שתהא אשה בודק' עלמה בלמר גפן וכו' ומכניסתו וכו' ולדעת הנו"צ כל זאת לא באמר אלא למחש' וסופ' או שוכב' אפרקיד אשר אין להם שום זכר לבדיקו, ואיך יתכן זאת, ואדרבה בנתינו' לשוכב שתהא וכו', כל אשה במשמע, ועוד דבנח"ש לא שייך לומר שתהא בודקת עלמה שהרי הן לריבות לאחרות שתבדקו אותן, ואי' בשוכבת אפרקיד, הרי חילוק זה (שהיא אינה מרגשת בזינת הדם) לא כזכר בגמ' רק בתוס' (דף ג' ד"ה מרגשת בצלמה) ואיך נוכל לומר שהראצ"ל נכתובו לה



שפיט ויטענאס צו איז לאו, ווערעט אופן העדיקס היינט צומאכטן  
עלען, ווערעט אפמאכט ווערעט צב"ה פיה"י קינות  
הראוי לצדיקס ואח"כ רואין צומעליה אס אין פס דס, וע' היעצ  
צפי' העשכית להעצום צומעט הראשונה וזו היא נמי כוונה רפ"י  
דף ט"ז פהאזי פס הכר"צ צהג"ה וגם

צדק ע"ז שהציא עם הסו"צ צה"ג וגם  
 צמחה דף י"ד כתב רש"י לקנח אחר  
 השמונים, וסרי צדיקס שלל אחר השמונים  
 ודאי לריבה להכניס את העד לחו"ס,  
 אלא כוונתו לקינות הראוי לצדיקס:  
**עורך** הציא הסו"צ ראי' לזעזע צקנות  
 צעלמח סגי לה, ומה דליחא  
 צסכהדרין דף כ"ב ע"א אחר רב יסודה  
 אחר רב צי"ג מפות קינחה צח סצע  
 צאורו פעם ודלמור קונחה ס"מ ססקינות  
 היא הסדיקס, ולפע"ד סרי לריכין להצין  
 למה לי להזכיר כלל מקינחותי וסרי  
 לא אחא לאשמועינן אלא כמו העולם  
 והול"ל י"ג צעילות צעל, וז"ל דליסנא  
 קקי קנע, ולפי"ז י"ל דלא מיירי מצדיקס

יב מצדיקה שאר הימים (צ"י) מיום דיעצבז אס לא  
עשהה כן כלל רק מצדיקה עלמה יפה צחורין וצקדיקין  
צעומק סינצ כפי כמה אעמי' שלא הגיע למקום שסעומק  
הפוקסיס וכן מהרמ"י צפסקיו ק"י ע"ו וצ"ח) :

ז' הסומא בודקת עצמה ומראה לחברתה:  
ח' החרשת ששומעת ואינה מדברת או שמדברת ואינה שומעת הרי הן כמפקחות אבל אם אינה שומעת ואינה מדברת וכן השומע או שנטרפה דעתה מחמת חולי צריכות מפקחות לבדוק אותן <sup>(ב)</sup> ולקבוע להן <sup>(ג)</sup> וסתות כדי שתהיינה מותרות לבעליהן הוקבע להן ומת יג הרי הן כשאר כל הנשים יד לא הוקבע להן <sup>(ד)</sup> חוששת משלשים יום לשלשים יום ובדקות ע"י מפקחות :

מ האשה שמרבה לבדוק בין בימי ספירתה בין בימים שלא ראתה בהם (י) הרי זו משובחת אעפ"י שיש לה וסת קבוע :

י. חי' נקיים צריך שיהיו רצופים שלא תראהדם בהם מן שאם ראתה דם אפילו בסוף יום

כלל, ויכול להיות כי ציונים הסם עוד לא ה' חיוז זדיקות אלו כלל, ולא קאמר אלא שקינחם לנְקוֹת צעלמא ועוד י"ל :  
**עורך** האריך לסוכיה דלחולין וכן לצעלם לא אמרי' כותלי' זה"ר מוקמי' דם אלא אמרי' דאם איתא דסוה דם מעיקרא הוי אחי' ואפילו היבא  
דליבא חזקת טהרה . והרשב"א ז"ל כתב שהדעת נוחתה טיטיו חו"ס לריכין זדיקה יותר מפני שסן המעמידין את הדם . וכתב הוא  
ז"ל דלדרכא מזה זם מוכח דא"ל זדיקה חו"ס אלא קינוח צעלמא . דהרי לצעלם לא אמרי' דמוקמי' דם ע"ש שהאריך בזה . ולפע"ד כוונת  
הרשב"א כך היא . ודאי לחולין ולצעלם לא אמרי' כותלי' זה"ר מוקמי' דם אלא דאם איתא מעיקרא הוה אחי' . אך זהו רק מן הסתם שלא  
לחלריכה זדיקה כלל . אצל צמקוס שהיה לריכה זדיקה כגון בהפסקת טהרה ובקפירת הנקיים . ואמאי לריכה זדיקה ולא אמרי' אם איתא  
דסוה דם הוה אחי והוי מישתכח מחלוקת ובצורה (עמ"ש צב"י קל"א ס"ק ו') ובצ"ב ל"ל דבעייתים הללו להעלותה מנומאה לטהרה . וגם נעסם  
דכפתח מעיניה . וכדאיתא צמטנה דימי הסזה סם צחזקת טוואח . לכן חיישי' לה עמי שוא יס לה מעט דם צפנינו שהעמידוהו כותלי' זה"ר  
ולא ילא ולכך היא לריכה זדיקה . ולפי"ז הדעת נוחתה טיטיו חו"ס לריכין זדיקה מפני שסן המעמידין אותו . ועוד דכיון שחוקקא לצדיק' יס  
לנו לומר דחזדוק זדיקה שלמה :

**עוד** הוסיף נכחא דסיחרא עד שלצקוף כתב צהג"ה שאפשר שאפילו לטהרות א"ל צדיקת חו"ס • והא לאמרי שמהומה לציתה וכו' היינו משום דהצודקת לפני השמים צודקת כהסיה מוכנת לתשמיש וסוכנת אפרקיד וכיון שהיה סוכנת אפרקיד לא שייך למימר דאם איתא דהוה דם הוה אחי ולכן היא לריבה צדיקת חו"ס אצל צענין אחר לא, ולפע"ד א"ל חומר בן דא"כ עיקר חסד מן הספר דהו"ל צגוי האי טעמא דהש"ה לריבה אז להכניס את העד לחו"ס משום דסוכנת אפרקיד, וכי פסיקא מילתא דאיהי צודקת אלא צרגע הקמוכה לתשמיש, ואלרצה איפכא מיתצבא שהיה צודקת קודם כי היכא דלא ליגני' צאפי' (דף י"ג ר"ט ע"ב) ועוד שהרי לאור היא לריבה לעיין צעד, וגם ליטבא דמתני' הכי מוכחא דקתני וצטעה שהיה עוברת לשונם את ציתה, כלומר צטעה שהיה עוברת משאר עסקים לשונם את ציתה כה"ש בחידושי הר"ן :

**וְהָיָה:** אֲחַף כִּי כָל זֶה שֶׁכִּתְּבֵנִי כִּרְאֵה לִפְנֵי צִוּוֹ, וְעַתָּה צִוּוֹ כִּקְ"ד צוּה שְׁמוֹנִי הוּא עַל הַכּוֹצֵצַ צוּה, וְיָמֵי כִרְאֵה לֵלֵךְ יִלְא חִי' וּמִכְשׁוֹל מֵאֲחֻזּוֹ לְדִיק צִהֲרָהּ זֶה, כִּי לַעֲוֹת שְׂאֵלִי מִחֲמִיר עָלָיו צִדְרָה זֶה הִקְלַתִּי עָלָיו צִדְרִיקָה מִדֵּק מִדֵּק כָּל צִהֲרָה שֶׁסִּכְתַּב שֶׁסִּכְתַּב וּכְמִי שֶׁ צִקְקִים עַ"ס: **יב** וּצִדְרִיקָה שְׂאֵל הַיּוֹמִים לִכְאוּרֵה הִי עוֹצֵר יוֹתֵר לִהְיוֹת צִדְרִיקָה זֶה עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי (אֵם לֹא הִתֵּה צִדְרָשׁוֹן כִּיּוֹן צִדְרָמֵלֶעֶן אִיכָל פִּלְגוּתָהּ אִי מֵהֵבִי, אֲחַף הַצִּי וּמִחֲשָׁפֶן מִחֲשָׁפֶן כִּתֵּב לְהִקְדִּים וּלְעַ"י: **יג** הִי הֵן כִּשְׂאֵל כָּל הַכְּסִים לִפִּי דַעַת חֲשִׁי' מוֹצִיל לְדָקָה שֶׁהִצְחִי לַעֲלִי צִקְקִי' דִּלְדִּין לֵלֵךְ צִעִי' כְּסוּרִין לִפְנֵיכֶם וְיָמֵי עִכְ"פִּי צִעִיכֶן שֶׁחֲשַׁבְתִּי הַיּוֹמִים לְנִקְיִים וְחִזְקִי עֲלֹוה לְקוֹפֶרֶת זִכ־ כִּפְשָׁנָה דִּקְרָה וּסְפָרָה לֵס לִי וּצִדְרָטִי מוֹצִיא עוֹד מִפּוֹקֶקִים דִּהִי כִ"ל (לְדַעַתוֹ) קָשָׁה דִּלְכִּי הַמְּרָשִׁית וְהַסְּעוּתָה שְׂאִין לִחַן דַּעַת אִיךְ יַעֲלֹ לֵהֵן הַשְּׁבִיעִי נְקִיִּים, וּצְמִיכָהּ וּגְמִרָה יִלֵּל דִּבְחָמָה אִיכֵן מִתְּקַחְתִּי רַק מִעֲוֹנוֹתָהּ כִּדָּה וְלֹא מוֹצִיָּה (וּלְשִׁינֵי הַרְמִיזִים כָּל שֶׁהִגִּיעַ וְתִתֵּה וְרִחֲשָׁה נַעֲשִׂית כִּדָּה אֲחֵפִי' שֶׁלֵּא סְפָרָה זִכ־ וְעִיִּין רִשִׁי' חוֹלִין דֵּק לֵ"א עַ"צ מִתְּקַחְתִּי צוּדְקוֹת מוֹתֵן צִשְׁעָה וְסָתֵן וְכוּ') אֲחֵל לִשְׁוֹן הַפּוֹקֶקִים לִכְאוּרֵה קָשָׁה וּנְרָהּ מֵהָ רִאִי לִנְיָ"שׁ שֶׁסִּכְתַּב לֵלֵךְ צִעִי' סְפִירָה כָּלֵל אֲחֵל שֶׁחֲשַׁבְתִּי יוֹמִים נְקִיִּים מֵדָם: **יד** לֹא הוֹקֵצֶה לֵהֵן חוֹשֶׁשֶׁת מִשְׁלֵשִׁים יוֹם וְכוּ', מִשְׁמֹעַ לְצִחְוֹךְ שְׁלֵשִׁים אִיכֵנָה חוֹשֶׁשֶׁת וּמוֹתֵרָה לְשׁוֹמֵר צִלָּה צִדְרִיקָה, וְהִנֵּה צִקְקִי' קִפְ"ד כִּתֵּב הַשֶּׁךְ צִקְקִי' דִּלֵּס לֹא קִצְעָה וְסָתֵן אִז־ מִקְּתוּמָהּ וְסָתֵה כָּל לִי וּצִחְוֹךְ לִי מִיִּקְרִי שֶׁלֵּא צִשְׁעָה וְסָתֵה, וְהַקָּשָׁה שֶׁסִּכְטִי דְמוֹשָׁע וּמִלְשׁוֹנוֹ דִּלְכִּי לְקוֹלָל אֲחֵרִי הִכִּי וּמוֹתֵרָה לְשׁוֹמֵר מִדֵּק צִינּוּכִית צִלָּה צִדְרִיקָה וּצְמִי' מוֹכֵחַ לֵלֵךְ אֲחֵרִי הִכִּי לְקוֹלָל, וְתִי' שֶׁאֲפָשֶׁר דִּהֶשֶׁךְ מִיִּירִי צִחְחֵלֶת רִאִיָּתָהּ לֵלֵךְ כּוֹדַע לְמַתִּי חֲקִצֶה וְסָתֵן אִז־ אֵם מוֹתֵרָה לְשׁוֹמֵר מִדֵּק לִי אֲחֵל צִקְקִי' קִפְ"ד מִיִּירִי הַשֶּׁךְ שֶׁרִחֲשָׁה כִּמֵּה פַעֲמִים וְלֹא קִצְעָה וְסָתֵן הֵא חִזְקִין לֵלֵךְ קִצְעָה צִיּוֹם לִי כִּתְּסֵם נְשִׁים וּמַתִּי' אֲחֵפִי' צִחְוֹךְ לִי אֲסוּרָה לְשׁוֹמֵר עַד שֶׁחֲצוּדִק, וְכִתֵּב שֶׁכֵּן הוּא לְהִדְלִי צִצְ"ח עַ"כ־, וְכִ"כ שֶׁסִּכְטִי צִחְוֹךְ עַ"כ־, אֲחֵל לִשְׁוֹן הַשֶּׁךְ שֶׁלִּפְנֵיכֶם פֶּה קָשָׁה לִפְנֵי דְמוֹשָׁע אֲחֵפִי' כִּצְדָקוֹ כִּמֵּה פַעֲמִים וּנְמִלָּאוֹ מוֹתֵרָה צִעִיכֵן שְׂאִין לֵהֵן וְסָתֵן קִצְעוֹ וְיָמֵי אִיכֵן חוֹשֶׁשֶׁת רַק מִשְׁלֵשִׁים יוֹם לְשִׁלְשִׁים יוֹם, וְלִהְרִמִּזִּין מֵרָחֵ דִּהֵאִי דִיכָל לֹא קָשָׁה דִּהֵא אִיכֵן כִּ"ל דִּלְשָׁה שְׂאִין לֵה וְסָתֵן קִצְעוֹ אִלֵּל צִדְרִיקָה רַק גַּ"פ וְאֲחֵכ־ מוֹתֵרָה לְשׁוֹמֵר צִלָּה צִדְרִיקָה, אֲחֵל לִהְמַחֲצֵר שֶׁהִצִּיא צִקְקִי' קִפְ"ד דַּעַת הַרְמִיזִים וְהִרְאִי' קָשָׁה, וְלִכְאוּרֵה כִּרְאֵה מֵהָ רִאִי לִנְיָ"שׁ צִקְקִי' קִפְ"ד מִיִּירִי דָּגֵם לִהְמַחֲצֵר כִּרְאֵה הַעִיִּיק כִּדַּעַת רִצֵּב הַפּוֹקֶקִים עַ"כ־, אֲחַף דִּהֵא דִּכְתֵּב כֵּאֵן דְמוֹשָׁשֶׁת מוֹלִי יוֹם לֵלֵךְ יוֹם הִיִּינוֹ דִּלֹּא אֲסוּרָה אֲחֵפִי' צִדְרִיקָה: (**מז**) שֶׁאֵם רִחֲשָׁה דָם וְכוּ' - סִסְ"ט

## תלמוד בבלי מסכת נדה דף מא עמוד ב

כל הנשים מטמאין בבית החיצון: הי ניהו בית החיצון? אמר ריש לקיש: כל שתינוקות יושבת ונראת. א"ל רבי יוחנן: אותו מקום - גלוי הוא אצל שרץ. אלא אמר רבי יוחנן: עד בין השינים. איבעיא להו: בין השינים. כלפנים או כלחוץ? ת"ש דתני רבי זכאי: עד בין השינים, בין השינים עצמן - כלפנים. במתניתא תנא: מקום דישה. מאי מקום דישה? אמר רב יהודה: מקום שהשמש דש.

### שו"ת משאת בנימין סימן מט

הגם כי מעלתך כתב ז"ל והשינים נראה דהם פה האם וכן אמרה לי אשה בקיאה ע"כ. ודבר זה לאו אמת הוא כי איך יתכן לומר שהשינים הם פה האם. שהרי האם הוא רחם הוא המקור הוא החדר. ובהדיא כתב כן בערוך ערך אם ואלו השינים הם בפרוזדור שהוא צואר הרחם והוא רחוק מעט מראש הפרוזדור שאצל הרחם כמו שכתב הרמב"ם בפ"ה והרב ב"י בטור י"ד ס' קצ"ו כתב כן בהדיא על דברי הרמב"ם הנזכרים. ובפרק יוצא דופן נמי אמרין הי ניהו בית החיצון אמר ריש לקיש כל שתינוקות יושבת ונראית. אמר ר' יוחנן אותו מקום גלוי הוא אצל שרץ אלא אמר ר' יוחנן עד בין השינים. איבעי להו בין השינים כלפנים או כלחוץ. ת"ש דתני ר' זכאי עד בין השינים. בין השינים עצמן כלפנים. במתניתא תנא מקום דישה. אמר רב יהודה מקום שהשמש דש ע"כ. והשתא אם איתא דבין השינים הוא פי האם יקשה לן אמתני' דקתני כל הנשים מטמאין בבית החיצון אמאי קרי ליה הכא בית החיצון ובפרק כל היד קרי ליה פרוזדור דהא אידי ואידי חדא היא וגם ר' יוחנן אמאי קרי ליה הכא בין השינים הל"ל עד החדר שהוא לשון המשנה בפרק כל היד. וכ"ת דר"י אתי לפרושי מקום החדר היכן הוא ולכך אמר עד בין השינים ללמדינו שעד בין השינים הוא מקום הפרוזדור ומבין השינים ואילך הוא מקום החדר. זה אינו דא"כ לעיל אמתני' דהחדר והפרוזדור בפרק כל היד הוה ליה לפרושי. ועוד מדריש לקיש דאמר כל שתינוקות יושבת ונראית נשמע לר' יוחנן דלר"ל ודאי האי בית החיצון לאו כל הפרוזדור הוא דהא גבי פרוזדור אמרין דעליה על גביו ולול פתוח בין עליה לפרוזדור ומן הלול ולפנים ספקו טמא מן הלול ולחוץ ספקו טהור ובההיא בית החיצון דר"ל לא שייך לומר

דעליה על גביו ומן הלול ולפנים מן הלול ולחוץ דבההיא שיעורא קטן אין מקום לעליה ולול מלפנים ולבחוץ וק"ו למאי דבעינן למימר לקמן שהעליה והלול אינו אלא בחצי פרוזדור. ועל כרחינו לומר לריש לקיש דמבית החיצון ואילך נמי מקום הפרוזדור הוא ושם הוא מקום העליה והלול ומדריש לקיש נשמע לרבי יוחנן דהאי בית החיצון לאו פרוזדור ממש הוא אלא קצת מן הפרוזדור קרוי בית החיצון דהיינו בין השינים ומבין השינים ולפנים אף על גב דעדיין פרוזדור מ"מ אינו קרוי בית החיצון והדם נמצא שם כדם הנמצא במקור עצמו שהוא טהור. ועוד דאי בין השינים היינו פי האם מאי קמבעיא ליה אי בין השינים כלפנים אי כלחוץ הא מלתא דפשיטא היא דפי האם אינו קרוי בית החיצון ומתניתין קתני כל הנשים מטמאות בבית החיצון ולא בפי האם. ועוד דבמתניתין קתני מקום דישה ומפרש רב יהודה מקום שהשמש דש ולמה הוצרכו להזכיר מקום דישה ויותר עדיף הל"ל מקום פרוזדור. ועוד דמקום דישה אינו בפי האם כמו שכתב הרמב"ם ז"ל ודבריו הבאתי לעיל ומאחר שמקום דישה אינו פי האם גם בין השינים אינו פי האם דאידי ואידי חד שיעורא הוא דמסתמא ר' יוחנן לא פליג אמתניתין וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק ה' ז"ל ועד היכן הוא בין השינים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה וכן משמע נמי משאר מחברים הרי לך בהדיא דבין השינים ומקום דישה חד שיעורא הוא. ועלה בידינו מתוך סוגיא זו דבין שינים לאו היינו פי האם אלא מקום הוא בפרוזדור דקרוי בין השינים והאשה הבקיאה החכמה שהעידה כך לפני מעלתך אינה אלא טפשה ודי בהוכחה זו מצד הסברא שאין להחמיר ולהכניס השפופרת עד פי האם וכ"ש לתוך האם:

## סדרי טהרה סימן קצו ס"ק כו

(כו) עד מקום שהשמש דש. כתב הבית יוסף [עמוד קסה ד"ה ויש] דטעמם כיון דקיימא לן [נדה מ, א] דנשים מטמאות ביציאת הדם לבית החיצון אף על פי שעדיין לא יצא לחוץ, כמו שנתבאר בסימן קפ"ג, צריך לבדוק כל בית החיצון, ועד מקום שהשמש דש הוא בית החיצון, ומפני כך צריך לבדוק עד שם. ואף על פי שכתב הרמב"ם בפרק ה' מהלכות איסורי ביאה [הלכה ד] שבשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שבפנים, אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות, ע"כ, דלפי זה אפילו תכניס העד עד מקום שהשמש דש עדיין לא יצאה ידי חובת בדיקת הפרוזדור כולו, י"ל דסבירא להו דמאי דאפשר למיבדק בבית החיצון בדקין. אי נמי, שאינן סוברים כהרמב"ם, דהא בפרק יוצא דופן [שם מא, ב] בעי הי ניהו בית החיצון, במתניתא תנא מקום שהשמש דש, והרמב"ם מפרש דעד מקום שהשמש דש הוא בית החיצון אבל עדיין נשאר קצת מבית החיצון לצד פנים, והם מפרשים ששם נגמר הבית החיצון, עכ"ל. ובספר מעדני מלך דף ש"א ע"א [מעדני יום טוב נדה פ"י סימן ה אות ח] השיגו, וכתב וז"ל, הוא סובר דפרוזדור הוא ניהו בית החיצון, ואינו כן, שהרי הרמב"ם בעצמו [שם הלכה ב] כתב ועד<sup>ז</sup> היכן בית החיצון כו' חוץ מבין השינים, ועד היכן הוא בין השינים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה וכו'. אבל ענין הפרוזדור אף על פי שאינו הרחם עצמו, וכל מה שממנו ולחוץ בכלל בית החיצון יחשב, מכל מקום כשנאמר בית החיצון אין המכוון בו כל הפרוזדור אלא עד מקום שהשמש דש, וזה מבואר בדברי הרמב"ם וכו'. ומעתה גם להרמב"ם בית החיצון אינו מגיע ליותר כי אם עד מקום שהשמש דש, ואף על פי שהשמש אינו מגיע לראשו של פרוזדור שמבפנים, האי לאו בית החיצון מיקרי לענין זה אף להרמב"ם, זה נראה לי פשוט וברור. וגדול מזה, דבהדיא איתא בגמרא דיוצא דופן דף מ"ב [ע"ב] יצא ראשו חוץ לפרוזדור דהיינו בית החיצון, וכן פירש רש"י [שם ד"ה כגון שהוציא], הא קמן בהדיא דבית החיצון ופרוזדור לאו חדא מלתא נינהו, עכ"ל. וכבר הארכתי בזה לעיל סימן קצ"ד [ס"ק כו]:

<sup>ז</sup> תיבות ועד היכן בית החיצון כו' חוץ מבין השינים. ליתא בלשון הרמב"ם, ונראה שזה הסבר בדבריו שם.

וראיתי בספר שו"ת זכרון יוסף בחלק יו"ד סימן יו"ד שכתב שם שנשאל אודות אשה אחת שיש לה מכה שקורין פא"ר פא"ל, ועשתה לה מילדת הבקיה טבעת של שעוה, ותחבה הטבעת לתוך רחמה לעכב יציאת החסרון בצד ימין מן הרחם, עד שהעוגל מפסיק כל אורך הפרוזדור לשנים, והוא דבוק למעלה ולמטה, ואי אפשר לה להיות זולת הטבעת מחשש סכנת נפשות, זולת בעת תכרע ללדת מוכרחים להסיר הטבעת ממנה. מעתה מה יהיה משפט האשה בעת הפרשתה מטומאת נדתה לטהרתה ובדיקת ספירת שבעה נקיים, מאחר שאינה יכולה לבדוק במקום הנחת הטבעת. שנית, כדת מה לעשות בעידן דנחתה לטבילת מצוה, שהרי טבעת חוצץ בסתר רחמה, ע"כ. והשיב על זה וזה לשונו, האשה הזאת תוכל להפריש בטהרה ולבדוק את עצמה במוך נקי שתכניס באמצע רחמה עד קרוב להמקום שהשמש דש וכו', דלכאורה פתח החדר לפרוזדור באמצע הפרוזדור, כמו שכתב הבית יוסף סימן קפ"ז [עמוד לח ד"ה וכתוב], וטבעת הוא מצד החדר, וגם תבדוק צד שמאל רחמה. ואף שבצד ימין מקום הנחת הטבעת אינה יכולה לבדוק, נראה לי דאין בכך כלום וכו', כי נראה לי ברור ואמת שאם תשים המוך במקום או קרוב למקום שהשמש דש ותניחוהו שם כל בין השמשות, כמו שכתב בשלחן ערוך סעיף ב', בשעת הפרשתה לטהרתה, וכן תעשה גם באחד מימי הספירה בשחרית או ערבית, אף על פי שבשאר הימים תבדוק את עצמה בבדיקה קלה, שוב אין כאן בית מיחוש, דעל ידי בדיקה זו **אם תראה שהמוך נקי נעשית מוחזקת שפסקה דמיה וכו'.** וכי תימא אכתי איכא למיחש שיצא כבר קודם בדיקה זו ועיכבה הטבעת מלצאת, משום דהוי כמוך דחוק דמודה רבא במסכת נדה דף ג' [ע"א], ועודנה טמון תחת הטבעת או דבוק עליו, דיש לומר דממה נפשך, אי אכתי הוא גוואי בין השניים, אינה מטמאה, כדאמרינן בנדה דף מ"א [ע"ב] וכו', ואי כבר נפיק לבראי לבית החיצון, מעידן דנפיק הויא לה רואה, וגבי נדה דאורייתא בעי למימני שבעה מעידנא דאיתברר לה דנפק דמה לבית החיצון, וזבה לכשתטהר מזובה תספור שבעה נקיים ותטבול, אף על גב שברור לה שעדיין דם בבית החיצון, מכל מקום הטבילה מטהרתה מטומאת נדתה וזיבתה לבעלה, ואינה טמאה אלא טומאת

ערב לענין טהרות במשא וכו', וכן מוכח מש"ס דנדה דף מ"ב [ע"א] וכו'. ואין להקשות ממה שכתב הבית יוסף [עמוד קסה ד"ה ויש] וז"ל, אפשר שטעמא משום דקיימא לן כל הנשים מטמאות בבית החיצון וכו' צריך לבדוק כל בית החיצון, ועד מקום שהשמש דש הוא בית החיצון, ומפני כך צריך לבדוק עד שם, עכ"ל, ולפי דברינו תיקשי מאי מזיק יציאת הדם לבית החיצון. י"ל **דחיישין דבשעה זו עצמה שבודקת את עצמה יוצא דם ממנה לבית החיצון למקום שלא תגיע עם עד הבדיקה לשם, באופן שאינה נעשית בבדיקה זו מוחזקת נקיה מדם,** מה שאין כן בבדיקה שאמרנו שתהיה עד קרוב למקום שהשמש דש ויהיה המוך דחוק שם, הרי חזינן בבדיקה זו שפיר שפסק מקור דמיה, ולא חיישין תו לדמא דנפיק כבר וכו', עכ"ל:

ואני שמעתי ולא אבין, דאף לפי דבריו שעל ידי מוך דחוק נתברר שפסק דם המקור, ולא חיישין לדם שיצא כבר, שאינו גורם שום טומאה, הא תינח בבדיקה שבודקת את עצמה להפרשת טהרתה, שבדיקה זו אינה אלא משום כך שתדע אם כבר פסק דם המקור, אבל הבדיקה שחייבו אותה לבדוק אותה תוך ספירת שבעה נקיים שהיא לברר שהם ימים נקיים ושלא חזרה וראתה אחר ההפסק טהרה שלה, וכמו שכתבתי לעיל סימן זה [ס"ק יח] ובסימן קצ"ד [ס"ק ד ד"ה ועוד נ"ל], אי משום דבעינן ימים מוחזקים ואי מטעם דבעינן ספורים לפנינו ודאין, ועל ידי בדיקת יום אחד גם שאר ימים מוחזקים וברורים שלא תראה עוד, ואם כן מה יועיל בדיקה זו שאינה מוציאה מידי ספק ראייה, **דהא איכא למיחש לשמא ראתה והטבעת הוא מעכב להדם** ומשום הכי לא נמצא כלל על העד לפי שהדם הוא תותי הטבעת או על הטבעת, וכן מבואר בהדיא בתורת הבית הארוך שם בהשגתו על הרמב"ן [חדושי נדה ה, א ד"ה מתוך; הלכות נדה פ"ט הלכה כב] דסבירא ליה דבדיקת הפסק צריכה חורין וסדקין אבל בדיקת שבעה דבחזקת טהרה עומדת בבדיקה קלה סגיא, וכתב על זה וזה לשונו, וגם זה אינו מספיק לדעתי, דכיון שאתה מצריכה בדיקה בימי ספירה וכו', מה הועילה זו בחצי בדיקה, אם אתה חושש לה אף על פי שהפסיקה טהרה זיל חוש לה אפילו לחורין וסדקין, ואם אי אתה חושש לה לחורין וסדקין מפני מה אתה מצריך לשאר המקומות, ואדרבה הדעת נותנת שיהא חורין וסדקין צריכין בדיקה יותר מפני שהן מעמידין

הדם, וחיישינן שמא ראתה כבר ומה שלא נמצא על העד הוא משום דלא בדקה בחורין וסדקין. וכן כתב הב"ח [עמוד קסב ד"ה ומ"ש ובספר המצות] **שטעם הבדיקה לדעת הסמ"ג [לאוין קיא לו, א] משום שמא ראתה כבר**, ומהאי טעמא מצריך בדיקת שחרית וערבית, וכמו שכתבתי לעיל בשמו. ולדעת המחבר הנ"ל קשה למה צריכה בדיקת חורין וסדקין בבדיקה שבדקת להפסק טהרה, דממה נפשך, אי ניחוש לשמא ראתה כבר והחורין וסדקין מעמידים לדם, מה בכך כיון דהשתא מיהו פסקה, ואי דניחוש לשמא אכתי לא פסק מקור דמיה לזוב מן החדר, הא כיון דפתח החדר באמצע המקור, אם איתא דאכתי לא פסק הדם מלזוב, על העד בעי לאשכוחי, כיון שמכניסה לעד עד סמוך למקום שהשמש דש. ובעל כרחך צריך לומר דחיישינן שמא זב הדם עדיין דרך צדדי פתח המקור לכותלי הפרוזדור לחורין וסדקין שלא כנגד העד, ואף שפתח החדר באמצע החדר, מכל מקום **לפעמים הדם שותת לצדדים, משום הכי בעינן בדיקת חורין וסדקין**. ואם כן בנדון זה מה מועיל מה שמכניסה המוך באמצע הרחם אחר שאי אפשר לה לבדוק את עצמה בצד ימין מפני הנחת הטבעת וחולשת הפרוזדור, ואין כאן בדיקת חורין וסדקין שחייבו אותה חכמים. ומה שהביא רביה מן המהר"א [תרומת הדשן ח"ב סימן מז] שפסק לעיל סימן קפ"ז סעיף ז', אין ראייה, דלא על טעם זה לחוד סמך, כי אם בדאיכא נמי קצת כאב וגם תמיד היה נמצא במקום אחד מן הצד, מה שאין כן בנדון דידן דאיכא למיחש שמא השתא זב הדם דרך צדדים לצד ימין שלה:

ועוד קשה לדעתו, שהרי הבית יוסף [עמוד קסה ד"ה ודברים] כתב ששמע רבים מגמגמים על הבדיקה קשה שמצריך הרא"ש [שם] לבדוק עד מקום שהשמש דש, שהוא דבר שאי אפשר, ואם תכניסה כל כך בעומק על ידי תחבולות, תקלקל עצמה, ועם כל זה מפני חומר האיסור כתב בבית יוסף [עמוד קסו ד"ה והנראה] לבעל נפש יצוה בביתו דבדיקה שבדקת בשעת ההפסק טהרה שלה ובבדיקה אחת שבתוך שבעה נקיים תבדוק עד מקום שהשמש דש, וכן פסק כאן בשלחן ערוך בסתם אפילו לאינו בעל נפש. ואי כדברי המחבר הנ"ל, טורח הזו למה, הא די אם תכניס המוך באמצע הרחם אפילו אינו מגיע עד מקום שהשמש דש, שאם לא ימצא דם על המוך יתברר שפסק

דם המקור מלזוב, דאם לא כן על המוך היה לו למצוא שהרי פתח החדר באמצע החדר. אלא על כרחך צריך לומר שזה אינו מוציא מידי ספק, דחיישינן שמא זב הדם לצדדי הרחם למעלה ממקום שמגיע העד שם וחורים וסדקים שבכותלי הרחם מעמידים להדם, ואם כן בבדיקה שכתב המחבר הנ"ל שתכניס המוך עד מקום שהשמש דש באמצע הרחם מה מהני, כיון שאינה יכולה לבדוק בצד ימין שלה:

ועוד נראה לי **שאינן בדיקת ההפסק טהרה שלה בא לברר שעתה בשעת בדיקה פסק הדם מלזוב**, דאטו תהיה שופעת כנהרא, אלא כיון שנמצא אחר בדיקת חורים וסדקים המוך נקי, נתברר שכבר פסקה מלראות זמן מה, דאם לא כן דרך הדם להתעכב בחורים וסדקים, וכיון שלא נמצא כלום בחורים וסדקים אחר הבדיקה, נתברר שכבר נסתם המעין. ואם כן עיקר בדיקת חורים וסדקים הוא מהאי טעמא אם כבר פסקה מלראות, ואינו מועיל מה שנתברר שעתה בשעת בדיקה אינה רואה. מיהו אלו היה בדיקת המחבר הנ"ל בדיקה מעולה, היה תקנה לזה שיהיה המוך דחוק שם כמו שעה או יותר, ואם תמצא נקי יתברר שנסתם המעין. אך עיקר הבדיקה אינה כלום, דלמא יצא דם דרך צדדי הפתח לחורין וסדקין, וכמו שכתבתי לעיל:

.....והנה כתב שם בספר הנ"ל שחקר מן הנשים הממונים מן הקהל להראות כתמי הנשים לחכם, והעידו שנהגו הנשים המדוכאים במכה זו ונושאים טבעות כנזכר לעיל, שיש להם שתי טבעות, אחת שמנחת ברחמה בעת וסתה וטומאת נדתה, והשני שמנחת שם בעת הפרשתה לטהרה, ומניחתו שם ז' ימי הספירה ואינה נוטלת מתוכה בשעת הבדיקה, רק בודקת את עצמה והטבעת בתוכה כמו שתוכל, ובשעת טבילתה נוטלת מתוכה, ואין כל הטבעות שוים כי מקצתם גדולים ומקצתם בינונים או קטנים, הכל לפי תואר החסרון ואיכות המכה. גם אמרו שרוב הטבעות האלו אינן מעכבים את הבדיקה כלל, כי רובם מונחים בצדדי הרחם מרוחקים מתחלת כותלי בית הרחם למעלה לצד הגוף, עד שתוכל להכניס אצבע לשם ולא תגיע למקום הטבעת כלל, עכ"ד. נראה לי שהנשים הללו עשו כן על פי הוראת חכם שהורה להם כן, וסבירא

ליה כיון שהוא שעת הדחק שאי אפשר להם להוציא הטבעת תמיד, סמך על הכרעת הרמב"ן [חדושי נדה שם; הלכות נדה שם] שהביא הבית יוסף [עמוד קסד ד"ה והרשב"א] דבבדיקת ההפסק טהרה צריך בדיקת חורים וסדקים, מה שאין כן בדיקה של ספירת שבעה נקיים סגיא בבדיקה קלה, על כן הורה שבשעת הפרשתה לטהרה צריכה להוציא הטבעת ולבדוק, אבל בבדיקת ספירת שבעה נקיים הואיל והוא שעת הדחק שאפשר שיש קצת סכנה להוציא הטבעת, יש לסמוך על הראב"ד והרמב"ן דסגיא בבדיקה קלה. הגם שכתבתי לעיל דיש לפקפק על זה, דעד כאן לא התירו הפוסקים הנ"ל בבדיקה קלה דוקא היכא דליכא מידי למיסרך, דאז סמכין על בדיקה קלה לפי שאין דרך לדם להתעכב, מה שאין כן היכא דאיכא מידי למיסרך לא סמכין על בדיקה קלה, י"ל דסבירא ליה דאף עובי הטבעת אינו מעכב להדם, דהא מסקינן בריש מכילתין [ג, א] דרבא סבירא ליה אפילו משמשת במוך אינו מעכב לדם משום דאגב זיעה מיכוץ כויץ ויש מקום לדם לצאת, כי אם במוך דחוק, ועובי הטבעת לא הוי כמו מוך דחוק, דהא יש מקום לדם לצאת. ואף על גב דהא איתמר לשמאי, מכל מקום לחולין מודה הלל לשמאי, ובסברא זו לא נחלקו, אלא דמדרבנן החמירו ובעי בדיקת חורין וסדקין, והיכא דלא אפשר סמכו הפוסקים הנ"ל בכחא דהתירא, ואם כן הוא שמנהגם על פי חכם, אין לסתור מנהגם:

### שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן ס

דהא באמת צריכין ליתן טעם לדעת הרמב"ן וסייעתו אמאי בעי בדיקת חורין וסדקין, דמה בכך דיש דם בחורין וסדקין, הא כיון דפסק המקור מלזוב הוי פסיקת טהרה, וגם לענין ספירת ז' נקיים ל"ח שראתה כבר וכו', וע' בס"ט דעמד בזה (בס"ק כ"ג) וכתב לתרץ דחיישין שמא זב עדיין הדם דרך צדדי פתח המקור לכותלי הפרוזדור לחו"ס שלא כנגד העד עיין שם, ואף דברואה מחמת תשמיש אם נמצא בצד השפופרת אמרינן בידוע שמן הצדדים ול"ח דבהגיע שפופרת סמוך למקור שהוא במקום גמר ביאת האבר, זב

המקור לפתח צדדי המקור, והיינו כיון דהוה רק חשש ווסתות לא חיישין כולי האי, ובאמת לא מטהרין הדם ההוא וצריכה ז' נקיים, דהרי בלא"ה פשוט דצריכה ז"נ ז' נקיים = דהא יש לחוש שמא רגע אחד קודם הכנסת שפופרת כן שיעור אשם תלוי /כשיעור אותיות/, או בתחילת הכנסת שפופרת זב הדם ונכנס לחורין ולסדקין דהרי מדאורייתא חיישין לזמן מועט כדאמרינן דבעלה באשם תלוי וטהרות תלויות א"כ ביוצא דם בבית הרחם מן הצד א"א בלי ז"נ ד"ל דמן המקור בא לשם, א"ו דלא מיירי מז"נ, ולפ"ז י"ל הא דבעינן בדיקת חורין וסדקין היינו כיון דע"פ הרוב אינה יכולה להכניס העד עד מקום שהשמש דש ממש וכמ"ש הב"י ואף במקום גמר דישת השמש אינו ממש במקור כמ"ש הרמב"ם דבשעת גמר ביאה אבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שבפנים אלא רחוק ממנו מעט, ועי' בב"ח (ס"ח) דא"א לבדוק עד שם במוך באצבעה וא"א לכוון אותו הפתח שבראש צואר הרחם דתלוי ועומד ומתנדנד עיין שם, מש"ה כיון דאין העד מכוון ממש נגד פה האם חיישין דזב לצדדים.

א"כ יש תקנה לאחותינו לבדוק בשפופרת ומוך בתוכו ולדחוק המוך הרבה עד שיכנס לפנים ממקום שהשמש דש סמוך לפי האם ממש דבזה יש לומר דהוי הוכחה דאם המקור זב ה' נוסף על המוך ולא בעי בדיקת חו"ס, ונראה ראייה לזה ממה דס"ל לכמה פוסקים דביום א' בעינן ידים בין עיניה כל בה"ש =בין השמשות= והיינו מוך דחוק כל בה"ש, ולכאורה מה מהני אף דבודקת מקודם בחורים ובסדקים מ"מ מהיכן ידעין דפסק המקור כל בה"ש דלמא זב לצדדים ולא נצטבע המוך ומ"ש בחוות דעת (סימן קצ"א ס"ח) שמניח חוץ לרחם גם כן מוך הרבה ולכסות מבחוץ כל בית התורפה דאם ה' הדם נופל ה' לו למצוא במוך שבחוץ עיין שם, אינו מספיק, דמכל מקום דלמא עדיין הדם עצור בסדקי הרחם, ולא מצינו שיהי' חיוב אחרי הסרת המוך לחזור ולבדוק כל בהס"ת בחו"ס, או להשהות המוך בפתח הרחם כשיעור א"ת =אשם תלוי=, גם ע"י שהי' ליכא ראי' כ"כ דא"כ לא נצטרך כלל בדיקת חו"ס אלא להשהות המוך בשפת הרחם כשיעור א"ת, אע"כ דחיישין דכותלי ביה"ח =בית הרחם= מעמידים הדם א"כ מאי מהני מוך דחוק בה"ש, אע"כ דאם המוך דחוק הרבה בעומק אין באפשרות שיזוב הדם מהמקור ולא יגע במוך ובעינן באמת

דחוק בעומק מבפנים ממקום שהשמש דש, ובזה נסתר ראיית החוות דעת שם נגד בעל תשובת נודע ביהודא מהא דאמרינן מוך דחוק וכו' דיש לומר דהיינו היכי דאינו דחוק בעומק דיש חשש דזב לצדדים והמוך עכביה מלצאת ולא נצטבע המוך, אבל בדחוק בעומק יש לומר דאינו במציאות שלא יצביע /יצבע/ הדם.

גם בפשוטו יש לדחות ראייתו דיש לומר דמוך דחוק מא"ל היינו אם בתחילה לא בדקה בחו"ס ואחר שהסירה המוך מצאה דם בזה ניחוש שמא רגע א' תוך שיעור אשם תלוי קודם שימת המוך זב המקור לצדדים וע"י שימת המוך אח"כ עכביה להדם, אבל בדיקת הנ"ב דאחר שימת המוך תרחץ מבחוץ לנקות הפרוזדור שמחוץ למוך ואח"כ בודקת ומוצאת שם דם דליכא חשש שהדם היה מקודם שימת המוך, כיון דבדקה אח"כ שם והי' נקי וליכא חשש רק דעתה זב המקור, ובזה שפיר אמרינן דאלו הי' כן הי' המוך מצטבע.

ולזה יש לומר דבנ"ד דבדיקה דפסיקת טהרה ויום א' דז"נ יהי' ע"י שפופרת ומוך בתוכו שיהי' אפשר לדחוק עד סמוך לפה האם דבזה יש לומר דלא בעי בדיקת חו"ס, ויש לצרף לזה מה דכתבו האחרונים בבדיקת בתולה דכיון דלא אפשר בבדיקת חו"ס לא חייבו יותר, אם כן בנ"ד ע"י הבדיקה הנ"ל יש להקל באופן אם יסכימו גדולי הדור בהיתר זה הן מטעם הנ"ל הן מטעמא אחרינא, ואף אם יקילו ביותר שיהי' רק בדיקה דהפסק טהרה כפי הנ"ל ולסמוך על הרמב"ן דבדיקת ז"נ לא בעי חו"ס, הנני כשיבא מכשורא להקל, וד' יצילנו משגיאות. ידידו. עקיבא במ"ו הרב רבי משה גינז זצלה"ה מא"ש

## **שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - יורה דעה**

### **סימן קלה**

לענין בדיקת הנקיים אם הוא באופן שהזכיר מעלתו שפי הרחם הוא בודאי מכוון נגד חלל הטבעת וכל פה המקור מכוון נגד חלל הטבעת א"כ בשעת הפסק טהרה תתן צמר גפן תוך מטלית של פשתן נקי ולבן באופן שיהיה עב קצת ועכ"פ כמו רוחב חלל הטבעת ותכניס העד הזה עמוק עד למעלה מהטבעת דהיינו

דרך חלל הטבעת יעבור עד הבדיקה עד נגד פי המקור ויהיה אצלה מן קודם בין השמשות עד אחר צאת הכוכבים ואם תמצאנו נקי הרי הפסיקה בטהרה וגם ביום ראשון תעשה כן ובשאר ששת ימים תבדוק כפי האפשר לה, זה הנלע"ד אם יסכים גם מעלתו, ולרוב הטרדא אקצר,

## **ערוך השולחן יורה דעה סימן קצו סעיף כט**

יש נשים שע"י לידה או סיבה אחרת נופל ממנה חתיכות מהרחם ועושין להן טבעות של שעווה או של עצם רך וקורין זה בייגעל"א ומכניסות אותם עמוק עמוק ברחמה אם ביכולתה ליקח אותו מהרחם וודאי שצריכה לעשות כן אך אם אין ביכולתה מפני שיש שסכנה הוא לה ליטלו אז תוכל לבדוק שתכניס המוך לפרוזדור בעומק ותשהנו שם כל בין השמשות ותבדוק בכל המקומות ואף שמקום הטבעת אינה יכולה לבדוק מ"מ לא חיישין שמקום הטבעת מעכב הדם דאם היה דם תחת הטבעת היה זב משם ובריש נדה [ג' א] אמרו דמוך אגב זיעה מיכווץ כוץ ויש מקומות לדם לצאת ע"ש וכ"ש הטבעת שהוא חלק והיה זב הדם משם והבדיקה שבארנו שתשהנו כל בין השמשות זהו רק בבדיקה דהפסק טהרה ופעם אחד בהז' נקיים שמעכב מדינא אבל בשארי הבדיקות א"צ לזה אלא תבדוק כפי יכולתה וכך העלו כמה גדולים בתשו':